

# ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1955 | ΑΡΙΘ. 17—19

## ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΝΗΚΕΣΤΩ ΣΥΜΦΟΡΑΙ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριος Σπυρίδων ὁμιλήσας ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, τῇ 20ῇ Σεπτεμβρίου 1955, ἡμέρᾳ Πεντεκωνταετηρείου διαμαρτυρίας διὰ τὰς ἐν Τουρκίᾳ ἀνθελληνικὰς βιαιότητας τῆς θῆς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ τὰς ἐκ τούτων τρομακτικὰς καταστροφάς, εἶπε τὰ ἑξῆς.

Μία φωνὴ πένθιμος καὶ γοερά, διασχίζουσα τοὺς αἰθέρας καὶ τιτρώσκουσα τὰς καρδίας, ἀντιχεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, μᾶλλον δὲ καθ' ὅλον τὸν κόσμον, ὅπου εὐρίσκονται Ἕλληνες· «Θρηνεῖτε οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ». Εἶναι φωνὴ προφήτου. Ἔρχεται ἀπὸ τὰ βᾶθρα τῶν αἰώνων καὶ προσπίπτει ἐπὶ τῆς θλίψεως καὶ τῆς ὀδύνης τῶν ἡμερῶν τούτων καὶ γιγαντοῦται ὡς βροντὴ καὶ ἀπευθύνεται ὄχι εἰδικῶς καὶ μόνον πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ἀλλὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἣτις ὄντως ὑπῆρξεν εἰς τοὺς αἰῶνας ἰερεῖα, λειτουργοῦσα ἀκοιμήτως εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ἀνωτέρων ἀνθρωπίνων ἰδανικῶν.

Ἡ Ἑλλάς αὕτη σήμερον πενθεῖ... Πενθοῦμεν διὰ τὰς βιαιότητας καὶ τὰς καταστροφάς. Πενθοῦμεν διὰ τοὺς ἐμπρησμοὺς τῶν ἱερῶν καὶ τὰς ὕβρεις. Πενθοῦμεν διὰ τὸ κατάντημα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ἐνώπιον τοῦ ἀνοσιουργήματος οἱ ἰσχυροὶ σιωποῦν, οἱ φίλοι ὑποκρίνονται καὶ οἱ δρᾶσται μᾶς ἐμπαίζουσι, διότι ἀκριβῶς ἔχουν τὴν ἀνοχὴν ἐκείνων, τῶν ὁποίων εἶναι ἀποδεδειγμένη καὶ βεβαία ἡ ἐνοχία. Ἀλλὰ ἦτο Ἕλληρ, ἐκεῖνος ποὺ ἀνεφώνησεν· «ὦ τλήμων ἀρετή...». Αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν οἱ Ἕλληνες τόσον καλύτερον τὴν γνωρίζομεν, ὅσον περισσότερον εἰς τὴν ἀρετὴν πιστεύομεν. Καὶ διότι τὴν ἀρετὴν τῶν δολοπλόκων καὶ τῶν ὑποκριτῶν τὴν γνωρίζομεν, καὶ διότι εἰς τὴν ἀρετὴν πιστεύομεν, καὶ διότι πολλάκις δι' αὐτὴν ἐθνυσιάσθημεν, διὰ τοῦτο ὄχι μόνον πενθοῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἀγανακτοῦμεν δικαίως.

Οἱ δῆθεν πρόμαχοι τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας δὲν ἀντελήφθησαν ἀκόμη εἰς ποῖον

βάρβαρον κατεκρήμνισαν τὰς ἐννοίας αὐτάς, δι' ὅσα συνέβησαν καὶ εἰς τὰ ὅποια συνήρρησαν, ποῦ δὲ ὅπλα προσέφεραν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θεωροῦνται πολέμοι τούτων. Καὶ ὅμως, ἐφόσον ποτὲ ἡ ἀγία καὶ κραταιὰ αὐτοκρατορία τῆς Ρωσσίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἦτο ὁ προστάτης τῶν Ὀρθοδόξων, οὐδέποτε οἱ βάρβαροι ἐτόλμησαν τοιαύτας ἱεροσυλίας. Δὲν ἐξιστοροῦμεν οὐδὲ περιγράφομεν τὰ γεγονότα. Ἰστορήθησαν καὶ περιγράφησαν ἤδη. Ἀνατρέχομεν εἰς τὰ αἴτια καὶ διαπιστοῦμεν τὰ ἀποτελέσματα. Τὸ συμφέρον, ἡ ὑποκρισία καὶ ἡ δολιότης τῶν μεγάλων, ὡς αἴτια, καὶ ἡ πικρία, ἡ ἀπογοήτευσις καὶ ἡ ἀγανάκτησις τῶν μικρῶν, ὡς ἀποτέλεσμα, συνθέτουν τὴν εἰκόνα τῆς παρούσης πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ κόσμου καταστάσεως.

Καὶ θὰ ἔπρεπεν οἱ ναοί, ποὺ ἐπυροπολήθησαν καὶ τὰ ἱερά, ποὺ καθυβρίσθησαν, καὶ οἱ τάφοι, ποὺ ἐσυλήθησαν, νὰ παραμείνουν ἐρείπια, διὰ τὰ κηρύσσουσι εἰς τοὺς αἰῶνας τὰ ἔργα τῶν βαρβάρων καὶ τὴν μικροψυχίαν καὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν παρακμὴν τῶν λαῶν, ποὺ συγκροτοῦν σήμερον τὴν μεγάλην χριστιανικὴν οἰκογένειαν ἀσχέτως ἐκκλησιαστικῶν διαφορῶν. Ἀλλὰ δὲν θὰ νικήσῃ τὸ κακόν. Καὶ ἂν κατὰ θεῖαν παραχώρησιν φαίνεται πρὸς καιρὸν ὅτι νικᾷ, εἰς τὸ τέλος θὰ ἰσχύσῃ τὸ κράτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ οἱ ναοὶ θὰ ἀνακαινισθοῦν, καὶ οἱ τάφοι θὰ ἀποκατασταθοῦν, καὶ αἱ καταστροφὰι θὰ ἐπανορθωθοῦν διὰ τῆς εὐσεβείας καὶ φιλογενείας τῶν Ἑλλήνων. Τοιαύτην τιὰ ἔχουν οἱ Ἕλληνες ἀποστολήν, νὰ ἀνορθώσουν καὶ νὰ ἀποκαθίστουν ὅσα οἱ βάρβαροι καταστρέφουν.

## ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπὶ τῇ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ. Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχη.—Ἀποφάσεις καὶ ἐνέργειαι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.—Ἡ ἀπήχησις εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.—Γερασ. Ι. Κοινιδάκη, Καθηγητοῦ τοῦ Πλμίου Ἀθηνῶν, Ἡ Β' Γεν. Συνέλευσις τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.—Δαμ. Μ. Στρουμπούλη, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου.—Ἀξιώμης Νικολάου, Ἐλευθέρα Ἐκκλησία ἐν ἐλευθέρῳ Πολιτεία.—Δαρίσης Δωροθέου, Ἀνέκδοτα χειρόγραφα τοῦ Ἐπισκ. Δαρίσης Ἀμβροσίου (συνέχεια).—Ἰωάν. Β. Ἀναστασίου, Τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐδαγγελίου εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν.—Σ. Ἀγουρίδη, (μετάφρ.), Ὁ «δοῦλος».—Α. Μ. Μασσίγια, Μεταξὺ τῶν ψυχοπαθῶν.—Πατρῶν Εὐσταθίου, Ἐνθρονιστήριος λόγος.—Νέα ἐφόδια διὰ τοὺς ἀπόρους.—Παρατηρήσεων Στήλη: Φωνὴ δόξης καὶ ἀγανακτήσεως. Ἐλπιδοφόρος ἐξαιρέσις. Ἡ συμπαράστασις τοῦ Τύπου. Ἀυστοίωνα φαινόμενα. Τὰ Κατηγορητικὰ Σχολεῖα. Τὰ ἀνύποπτα θέματα. Χρειαζέται προσοχῆς.—Χρονικά.—Βιβλιογραφία.

Τώρα κύπτομεν, διὰ νὰ ἐπιδέσωμεν τὰ τραύματα τῶν ἀδελφῶν μας τῶν ἐν τῇ Πόλει, καὶ λιτανεύομεν ὑπὲρ τῆς κορυφαίας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἣτις ἐνεδύθη καὶ πάλιν τὸν σάκκον τῆς θλίψεως, διὰ νὰ κλαύσῃ τὴν νέαν συμφορὰν τοῦ ποιμνίου τῆς. Ἡ ψυχὴ τοῦ Γένους μας τελεῖ προσκύνημα εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν προδομένων παραδόσεών μας· καὶ ἀπὸ κάθε ἐρεῖπιον παλαιὸν καὶ νέον ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς ἱστορίας μας, ὡς ἀλήθειαν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως λέγουσαν «Εἰς ἡμᾶς ἐχαρίσθη ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν νὰ πιστεύωμεν, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς ἐλευθερίας νὰ πάσχωμεν».

Ὅσοι δὲ ἐπίστευσαν, ὅτι διὰ τῶν ἀποτολμηθέντων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ καμφθῇ τὸ φρόνημα τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ἀνακοπῇ ὁ ὑπὲρ τῆς Κύπρου ἀγὼν, θὰ πρόβη νὰ ἀγνοοῦν τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Ἦδη ἐσημείωσαν τὴν ἠθικὴν των καταδίκην, καὶ προεδίκασαν τὸ αἴσιον τέρμα τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἐσάλπισαν τὴν δικαιοσύνην τῆς πίστεως τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Αἱ Κυβερνήσεις τῶν ἰσχυρῶν εἶθε νὰ κατανοήσουν, ὅτι ἡ σημερινὴ σιωπηρὰ διαμαρτυρία τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ὄσων μετ' αὐτῶν πιστεύουν εἰς τὴν ἀρετὴν ἐνέχει δι' αὐτὰς βαρύντατον νόημα τραγικῆς εἰρωνείας. Ἐὰν δὲν εἶναι βλασφημία, θὰ εἴπωμεν ὅτι ὁμοιάζει πρὸς τὴν σιωπὴν τοῦ θείου μάρτυρος καὶ Ἀντρωτοῦ ἐνώπιον τῶν ἀνόμων καὶ παρανόμων κριτῶν.

Ἄς συντελεσθῇ λοιπὸν ἡ πονηρὰ τῶν ἀμαρτωλῶν... Ἀλλὰ ταχέως θὰ ἔλθῃ καιρὸς, ὅπου οἱ

μικροὶ καὶ ἀδύνατοι θὰ κατανοήσουν, ὅτι ὄλοι μαζί εἶναι ἰσχυρότεροι ἀπὸ τοὺς μεγάλους καὶ δυνατοὺς. Τότε οἱ δοῦλοι θὰ γίνων ἐλεύθεροι καὶ οἱ δυνατοὶ θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ γίνων δίκαιοι, καὶ θὰ ἐκλείψῃ ὁ ἐμπαιγμὸς καὶ ἡ καπήλευσις τῶν ἀνθρωπίνων ἰδανικῶν ὑπὸ τῶν κολλυβιστῶν καὶ τῶν ἐμπόρων, οἱ ὅποιοι σήμερον μαῖνον τὸν Ναὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

## Ο ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ \*

Ἄρ. Πρ. 2295

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Σεβρίου 1955

Παναγιώτατε καὶ θεϊώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμηνικῆ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Σεβασμιώτατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφε καὶ συλλειτουργε, Κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ καταπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Θλίψεως τε καὶ δόξης πολλῆς ἐνεπλήσθησαν αἱ καρδίαι πάντων ἡμῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι, πεθομένων περὶ τῶν ὄσων ἀγρίων καὶ λυπηρῶν ἐν ΚΠόλει συνέβησαν κατὰ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ὁμοδόξων ἡμῶν, ἱερὰν δὲ ἀγανάκτησιν ἤγειραν ἐν ἡμῖν τὰ κατὰ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν τάφων τῶν προγόνων ἡμῶν ἀποτολμηθέντα ἀσεβείας τε καὶ ὕβρεως ἀνάπλεα, ὧν ὁ λόγος καὶ τὸ τέλος οὐ πάντῃ ἀνερμήμεντος ἐστίν, ὄσον γε ἐν ἀρχῇ ἐφάνη.

Ἄλλ' ἀφέντες τὸν περὶ τὴν τῶν γεγονότων ἐξιστόρησιν καὶ περιγραφὴν λόγον, ἐπὶ τὸ πενθῆσαι καὶ κλαῦσαι μετὰ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐρχόμεθα καὶ παρακαλέσαι ταύτην ἐν τῇ θλίψει αὐτῆς, ὅτι, καθάπερ ὁ θεῖος λόγος ἀποκαλύπτει, ὅπερ καὶ πιστεύομεν καὶ κηρύσσομεν, «οἱ πολλοὶ ἐν σώμᾳ ἐσμεν ἐν Χριστῷ καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος συμπάσχει πάντα τὰ μέλη...», ὅθεν καὶ συμπάσχομεν ὅμῃν καὶ συμμετέχομεν τῇ δοκιμασίᾳ ὑμῶν καὶ σπουδάσομεν κομφίσαι τὸ βάρος τῆς θλίψεως καὶ ἀμβλῦναι τὸ κέντρον τοῦ ἄλγους ὑμῶν.

Ἐτρώθησαν ὄντως καὶ ἐπλήγησαν αἱ καρδίαι τῶν Ὁρθοδόξων, μετ' αὐτῶν δέ, ὡς ἡμεῖς πιστεύομεν, καὶ πάντων τῶν ἀληθῶν χριστιανῶν, ἐπὶ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, ἀθυμία δὲ κατέσχε πάντας, ἀναθεωροῦντας τὴν οἰκτρὰν ἔκβασιν τῆς διαβουληθείσης τῶν λαῶν συνεργασίας καὶ τῆς ἐν πνεύματι ἀδελφότητος συνασπίσεως αὐτῶν κατὰ τῶν νέων τῆς πίστεως διωκτῶν, διαπυρνομένων τε μῆτι διαβουκολοῦνται καὶ φενακίζονται οἱ λαοὶ ὑπὸ τῶν μεγάλων καὶ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ἀεὶ πρὸς τὸ ἐαυτῶν ταπεινὸν συμφέρον ἀφορῶντων καὶ εἰς οὐδὲν ὅ,τι ἐστὶν ἠθικὸν καὶ δίκαιον λογιζομένων.

Διόπερ, ἐνώπιον τῆς τοιαύτης τοῦ κόσμου κατα-

\* Ἐστάλη ἐπὶ τοῖς κατὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διαπραχθεῖσιν ἐν Τουρκίᾳ, τῇ 6ῃ Σεπτεμβρίου 1955, ἀνοσιουρηγμάσι.

στάσεως, αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ, σταυρούμεναι καθ' ἡμέραν διὰ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ καθ' ἑκάστην εἰς θάνατον παραδιδόμεναι, ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως διώκουσαι καὶ ἐπὶ τὸν τῆς ἀναστάσεως θρίαμβον πεποικυῖαι, δι' ὑπομονῆς τρέχουσι τὸν προκειμένον αὐταῖς ἀγῶνα, ἀλλήλαις συναγωνιζόμεναι, ἀλλήλας παραμυθούμεναι καὶ ἀλλήλας προτρεπόμεναι, ἵνα ἐνδείξωνται ἐν ἑαυταῖς τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος τοῦ Σωτῆρος καὶ ἵνα δι' αὐτῶν δοξασθῇ ὁ ἐν οὐρανοῖς Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἰ δὲ καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν χρεία λέγειν ἡμᾶς περὶ τούτων, ἀλλὰ γε ὡς τέκνα μητέρα λυπούμενην παραμυθούμενοι, διὰ τε τούτων ἀπὸ τῆς θείας Γραφῆς καὶ δι' ἑτέρων ἀπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν, τῆς ἀπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς τὴν τε διάθεσιν καὶ τοὺς λόγους ἀρνομένης, πάντα πόθον ἔχομεν καὶ πᾶσαν σπουδὴν δεικνύμεθα, ἵνα δι' ὧν δυνάμεθα καὶ εὐποροῦμεν, διὰ λόγον καὶ διὰ τρόπον καὶ διὰ στεναγμῶν ἀλαλήτων, ἔλαιον καὶ οἶνον ἐπιχύσωμεν ἐπὶ τὰ τραύματα αὐτῆς.

Μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Θεὸν ἱκετεύομεν, ἵνα ἴλεως γένηται ἐπὶ τὸν κόσμον Αὐτοῦ καὶ ἵνα μὴ ὑπὲρ δυνάμιν δοκιμάσῃ ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπιφέρων τὸν κολασμὸν παράσχη σὺν τούτῳ καὶ τὴν δυνάμιν τοῦ ἡμᾶς αὐτὸν ἐν πίστει καὶ ὑπομονῇ ἐνεγκεῖν, προσευχομένους τε καὶ δεομένους, ἵνα ἡμέρα δικαιοσύνης διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀληθείας ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων, εἰς εἰρήνευσιν μὲν αὐτῶν ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, εἰς αἶνον δὲ καὶ δόξαν τοῦ ἐν οὐρανοῖς Πατρὸς πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος  
Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός  
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

## ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἐπὶ τῷ θλιβερωτάτῳ ἀκούσματι τῶν εἰς βᾶρος τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διαπραχθεισῶν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., ὄργανομένων κακοῦργων πράξεων τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρνῃ, πρωτοφανῶν καὶ ἀδοκῆτων εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν προσπαθειῶν πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ ἐδραίωσιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συνήλθεν εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν τῇ 12ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Σπυρίδωνος. Τῆς συνεδρίας δὲ ταύτης, διὰ τὴν ὄλιαν ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα τοῦ θέματος, μετέσχον καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ μεταξὺ καταφθάσαντες εἰς Ἀθήνας Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ μακρὰν εἰσήγησιν τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, λεπτομερῶς ἐκθέσαντος ἀπάσας τὰς περὶ τῶν πρωτακούστων ἀντιχριστιανικῶν καὶ ἀνθελληνικῶν τουρκικῶν ὁμοτήτων πληροφορίας, ἀπεφασίσθη παμψηφεί.

α') Ὅπως διαδηλωθῇ ὅπου δεῖ ἡ βαθυτάτη ὁδὴν

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐκ τῶν βαρβάρων καὶ ἀγρίων ἐκδηλώσεων τῆς κακούργου μισαλλοδοξίας καὶ ἀπανθρώπου ἀνθελληνικότητος κατάπληξις καὶ ἀγανάκτησις αὐτῆς καὶ ζητηθῇ ἡ ἐν προκειμένῳ συναντίληψις καὶ προστασία πασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Καί

β') Ὅπως ἐκφρασθῇ πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἡ ἐπὶ τῇ πληξάσῃ αὐτὴν δεινῇ συμφορᾷ βαθυτάτη ὁδὴν καὶ ἀμέριστος συμπάθεια τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας.

Ἄμα τῇ λήξει τῆς Συνελεύσεως ταύτης τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, ἐξηγγέλθησαν αἱ κατ' αὐτὴν, ὡς ἀνωτέρω, ληφθεῖσαι ἀποφάσεις διὰ λεπτομεροῦς Ἀνακοινωθέντος, ὅπερ ἐδόθη εἰς τὸν Τύπον καὶ ἐδημοσιεύθη ὑπ' αὐτοῦ αὐθημερόν.

Τὸ Ἀνακοινωθὲν τοῦτο ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κληθεῖσα ἐπειγόντως κατὰ τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν, συνελθοῦσα δὲ εἰς συνεδρίαν ἐκτάκτους σήμερον τὸ ἀπόγευμα, ἐξέδωκε τὸ κάτωθι ἀνακοινωθὲν:

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀκούσασα διὰ στόματος τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου αὐτῆς ἐκθεσιν ἐπὶ τῶν τελευταίων γεγονότων, τὰ ὅποια ἐπληξαν καιρίως τὰ ἐθνικὰ καὶ θρησκευτικὰ αἰσθήματα πάντων τῶν Ἑλλήνων, κατόπιν τῶν ὀλονέν συγκεντρουμένων νέων στοιχείων, πρῶτον, διεπίστωσε τὰ ἑξῆς:

α) Ὅτι ἐν Λονδίῳ δὲν ἐπρόκειτο περὶ φιλικῆς διασκέψεως, ἀλλὰ περὶ ἀντιχριστιανικῆς συνωμοσίας, ὅχι μόνον πρὸς καταστραγγάλισιν τῆς ἐλευθερίας ἐνός παναρχαίου χριστιανικοῦ λαοῦ, τοῦ Κυπριακοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς δημιουργίαν ἐχθρότητος μεταξὺ δύο διὰ στενῆς συμμαχίας συνδεομένων λαῶν.

β) Ὅτι ἡ φιλία μετὰ τῆς γείτονος χώρας, διὰ τὴν σφρηλάτησιν τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλὰς ἔχει θυσιάσει ὅτι ἱερώτερον καὶ ἀνώτερον εἶχε, μεταφράζεται εἰς τοὺς ἐμπρησμούς τῶν Ὀρθοδόξων Ναῶν, τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἱερῶν τραπεζῶν, τὴν βεβήλωσιν τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ τῶν ἱερῶν ἀμφοίων, τὴν ἀνασκαφὴν καὶ σὺλησιν τῶν χριστιανικῶν τάφων, τὴν καταθρημμάτισιν σεμνῶν καὶ σεπτῶν μνημείων Πατριαρχῶν καὶ Ἱεραρχῶν, τὴν διασκόρπισιν Ἱερῶν Λειψάνων, τὴν κατακρήμνισιν Προσκνημάτων, τὴν καταστροφὴν ἱερῶν εἰκόνων, τὴν διάλυσιν ἀσύλων καὶ ἄλλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τὴν σφαγὴν ὁμογενῶν, τὸν βιασμὸν ἀδῶν καὶ τιμίων γυναικῶν, τοὺς ξυλοδαρμούς καὶ τραυματισμούς σεβασμίων Ἀρχιερέων καὶ λευιτῶν, τὴν διαρπαγὴν καὶ ἐξαφάνισιν τῶν περιουσιῶν τῶν ὁμογενῶν καὶ ὅσα ἄλλα ἦτο δυνατόν νὰ ἐφεύρη καὶ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν ἢ τουρκικῆ βαρβαρότητος.

γ) Ὅτι τὰ ὡς ἄνω γεγονότα, ἐκδηλωθέντα ταυτοχρόνως καὶ ὁμοιομόρφως πανταχοῦ, διαδραματιζόμενα δὲ ὑπὸ τὰ ὄμματα καὶ τῇ ἀνοχῇ τῶν ἁρμοδίων καὶ ὑπευθύνων ὀργάνων τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν ἐν Τουρκίᾳ, ὀφείλοντο εἰς σατανικῶς προπαρασκευασμένον σχέδιον, ἀποβλέπον εἰς τὴν

ἐκρίζωσιν τοῦ Ὁρθοδόξου πληρώματος τῆς Τουρκίας.

δ) Ὅτι τὸ ἐπίκεντρον τῶν σχεδίων τούτων δὲν ἦτο ἡ Τουρκία, ἀλλὰ ἡ χώρα ἐκείνη, ἡ ὁποία προσεπάθει καὶ προσπαθεῖ νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἐξυηρητοῦσα τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, διὰ τῆς συνεχίσεως τῆς ἐν Κύπρῳ ξενικῆς κατοχῆς διὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς τρομοκρατήσεως, καὶ

ε) Ὅτι τὸ ἐν Τουρκίᾳ Ὁρθόδοξον στοιχεῖον, ὄν ἐκτεθειμένον κατὰ τοιοῦτον τρόπον εἰς τὰ ἐξοντωτικὰ σχέδια κακοβούλων ἐπιρροῶν καὶ εἰς τὸν φανατισμὸν τοῦ ὄχλου καὶ ἐγκαταλελειμμένον ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ προστασίαν του ἀρμοδίων τουρκικῶν κρατικῶν Ἀρχῶν, διατρέχει μέγαν κίνδυνον καὶ ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς συμπαραστάσεως πασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Δεύτερον, ἐν ὄψει τῶν διαπιστώσεων τούτων, ἡ ἔκτακτος Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισεν:

α) Ὅπως ἀπευθινθῇ πρὸς πάντα τὰ ὁμοδόξα Πατριαρχεῖα καὶ τὰς λοιπὰς ὁμοδόξους Ἀυτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ὡς ἐπίσης πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, διαμαρτυρομένη ἐντόνως πρὸς αὐτάς διὰ τὰ γενόμενα καὶ στιγματίζουσα αὐτά, αἰτουμένη δὲ τὴν συναντίληψιν καὶ συμπαράστασιν των.

β) Ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἵνα ἀποστείλῃ ἐπὶ τόπον εἰς Κων/πολιν καὶ Σμύρνην εἰδικὴν ἐξεταστικὴν τῶν γενομένων Ἐπιτροπὴν.

γ) Ὅπως ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, ἵνα προβῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας, ὅπως τεθῶσιν εἰς κίνησιν αἱ περὶ προστασίας τῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων διατάξεις.

δ) Ὅπως ἀπευθιθῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς τὸν Ο.Η.Ε., ἵνα ἐξετάσῃ τὴν δημιουργουμένην, διὰ τῆς τοιαύτης καταφύρου καταπατήσεως τῶν μειονοτικῶν δικαιωμάτων, κατάστασιν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

ε) Ὅπως ἐκφράσῃ τὴν συμπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς οὕτω σκληρῶς δοκιμασθέντας καὶ δοκιμαζομένους ὁμοδόξους καὶ ὁμίονας ἀδελφοὺς καὶ διαβεβαιώσῃ αὐτούς, ὅτι νοερῶς ἴσταται παρὰ τὸ πλεονόν των ἱκετεύουσα τὸν Παντοδύναμον καὶ Πανάγαθον Θεόν, ὅπως ἀφ' ἐνός μὲν ἀπαλύνῃ τὰ δεινὰ των, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς προστατεύσῃ ἀπὸ πάσης νεωτέρας ἀπειλῆς καὶ

στ) Ὅπως ἀπευθιθῇ θερμὴν ἐκκλησίᾳ πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ ἀνεξίκακον Ἑλληνικὸν Λαόν, ἵνα ἐξακολουθήσῃ ἐπιδεικνύων τὴν αὐτὴν, ὡς μέχρι σήμερον, ψυχραίμον καὶ ἀνεκτικὴν ὑπομονήν, ὡς ἐπιβάλλει εἰς πάντας ἡμᾶς τὸ ὁρθόδοξον χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ τὸ καλῶς ἐγνωσμένον ἔθνικον καθήκον καὶ συμφέρον. Ἐν Ἀθήναις τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου 1955.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀνωτέρω ἀποφάσεων, ἡ Α. Μακαριότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνε πρὸς μὲν τὴν

Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος φύλλου δημοσιευόμενον Ἀρχιεπισκοπικὸν Γράμμα, πρὸς πάσας δὲ τὰς λοιπὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὰς Ξένας Ἐκκλησίας τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα:

Βανδαλισμοὶ τουρκικοῦ ὄχλου Κων/πόλεως καὶ Σμύρνης, πυρπολήσεις καὶ καταστροφαὶ ἱερῶν Ναῶν, ἀνήκουστος βεβήλωσις καὶ ὕβρις ἱερῶν χριστιανικῆς πίστεως συνέχουσιν ἐξ ὁδύνης καὶ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως σύμπασαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπειγόντως συνελθοῦσα ἐκτάκτως, θεωροῦσα ἠθικῶς συνυπεύθυνον Μ. Βρετανίαν, καταγγέλλει πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς μεθόδους αὐτῆς, ὡς ἠθικῶς ἀπαράδεκτους καὶ ὡς ἀποτελοῦσας καταπρόδοσιν τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας καὶ τραυματίζούσας βαθύτατα τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν αὐτῆς θλίψιν καὶ ἀπογοήτευσιν, διότι ἡ Βρετανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρθῇ ὑπεράνω τῶν κοσμικῶν συμφερόντων καὶ τῶν πεπαλαιωμένων ἀποικιακῶν μεθόδων τῆς αὐτοκρατορίας, εἰς ἀθέτησιν τῶν ὑποσχέσεών της, εἰς καταπάτησιν τοῦ δικαίου καὶ εἰς τραγικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ, κατόπιν τόσων θυσιῶν, κερδηθὲν πνεῦμα τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

Καταγγέλλει ἀπολίτιστα καὶ βάρβαρα γεγονότα ἐνώπιον χριστιανωσύνης καὶ ζητεῖ συναντίληψιν καὶ προστασίαν πασῶν Ἐκκλησιῶν.

Εἰς ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

† Ὁ Ἀθηνῶν Σπυρίδων, Πρόεδρος.

Ὡσαύτως, ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὴν Γενεύην.

Βανδαλισμοὶ τουρκικοῦ ὄχλου Κων/πόλεως καὶ Σμύρνης, πυρπολήσεις καὶ καταστροφαὶ ἱερῶν Ναῶν, ἀνήκουστος βεβήλωσις καὶ ὕβρις ἱερῶν χριστιανικῆς πίστεως συνέχουσιν ἐξ ὁδύνης καὶ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως Ἐκκλησίαν Ἑλλάδος. Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπειγόντως συνελθοῦσα ἐκτάκτως, καταγγέλλει ἀπολίτιστα καὶ βάρβαρα γεγονότα ἐνώπιον σύμπαντος χριστιανικοῦ κόσμου, καταγγέλλει ἀντιχριστιανικὴν πολιτικὴν Μ. Βρετανίας.

Καταγγέλλει τὰς πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς μεθόδους τῆς Μ. Βρετανίας, ὡς ἠθικῶς ἀπαράδεκτους καὶ ὡς ἀποτελοῦσας καταπρόδοσιν τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας καὶ τραυματίζούσας βαθύτατα τὸ ὁρθόδοξον αἶσθημα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Διακηρύσσει τὴν ἀπογοήτευσιν αὐτῆς διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς προσπαθείας τοῦ Τμήματος τῶν Διεθνῶν Ὑποθέσεων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, πρὸς προώθησιν τῆς ἐξευρέσεως δικαίας καὶ χριστιανικῆς λύσεως τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Καλεῖ τὸ Συμβούλιον, ὅπως ἀποστείλῃ εἰδικὴν ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν εἰς Κων/πολιν καὶ Σμύρνην,

πρὸς διαπίστωση τῶν γενομένων ἀνηκούστων εἰς τὴν νεωτέραν Ἱστορίαν βανδαλισμῶν, στιγματίσῃ δὲ καὶ τὸ Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην τὰ γεγόμενα.

Εἰς ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

† Ὁ Ἀθηνῶν Σπυρίδων, Πρόεδρος.

## Η ΑΠΗΧΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Εἰς τὴν, ὡς ἀνωτέρω, διαμαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐλήφθησαν μέχρι τοῦδε αἱ ἐφεξῆς δημοσιεύμεναι ἀπαντήσεις.

### ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σπυρίδωνα  
Ἀθῆνας

Ἐπιστρέψαντες ἐκ Λιβάνου ἀνεγνώσαμεν τηλεγράφημα Ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τραγικὰ γεγονότα Κωνσταντινουπόλεως Σμύρνης. Συμφωνοῦμεν ἀποφάσεις Ἱεραρχίας Ἑλλάδος. Διετάξαμεν πανορθόδοξον πένθος ἔδραν μας. Ἐτηλεγραφήσαμεν Πατριάρχην Ρωσίας, Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας.

† Πατριάρχης ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ.

### ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σπυρίδωνα  
Ἀθῆνας

Ἱερὸν ἐκπληροῦντες καθήκων, μετὰ τινος συνελύσεις κληρικῶν κληρικολαϊκῶν, ἀπελύσαμεν τηλεγραφήματα, ἐπιστολάς εἰς ὀρθόδοξα καὶ μὴ κέντρα, τὴν Κοινωνίαν Ἐθνῶν, διαμαρτυρόμενοι ἐντόνως δι' ἄνευ προηγουμένου τῇ Ἱστορίᾳ ἀνοσιουργήματα ἐν Πόλει καὶ Σμύρῃ.

Ζητοῦμεν τιμωρίαν πρωταιτίων ὑποκινήτων, ἀναστήλων κατεδαφισθεισῶν πυρποληθεισῶν Ἐκκλησιῶν καὶ λήψιν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς κατεύνασιν τεταραγμένης κοινωνικῆς συνειδήσεως πεπολιτισμένου κόσμου καὶ μὴ ἐπανάληψιν παρομοίων ἐχθροπραξιῶν. Ἐπικαλοῦμεθα τὸ θεῖον ἔλεος ἐπὶ πάντας.

† Πατριάρχης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

### ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σπυρίδωνα  
Ἀθῆνας

Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων ἀπευθύνομεν κοινὴν διαμαρτυρίαν κατὰ βανδαλισμῶν Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης. Ἡμέτερον Πατριαρχεῖον διεμαρτυρήθη ἐπιπροσθέτως Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν καὶ Ο.Η.Ε. Διαβιβασθεῖσα ὑπὸ Ὑμετέρας Μακαριότητος διαμαρτυρία Ἱεραρχίας Ἑλλάδος ἐλήφθη. Σιωνίτις μετέχουσα πανελληνίου πένθους ὥρισεν εἰδικὴν ἡμέραν προσευχῶν ὑπὲρ παθόντων 28ην Σεπτεμβρίου.

† Πατριάρχης ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

### ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον  
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Εἰς Ἀθῆνας.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας Ἰουστινιανοῦ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν Ὑμῖν, διὰ νὰ λάβητε γνώσιν, τῆς «Δηλώσεως» τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἐν σχέσει μὲ τὰς ταραχὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ὁποίαν δήλωσιν ἔκαμεν ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 26ης Σ/βρίου ἐ.ἔ.

Ἡ δήλωσις αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν ρουμανικὸν τύπον, ὅπως π. χ. εἰς τὴν πρωϊνὴν ἐφημερίδα «Ἐλευθέρα Ρουμανία», ἔτος XIII, ἀρ. 3414, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28-9-55, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀπογευματινὴν «Πληροφορία τοῦ Βουκουρεστίου», ἔτος III, ἀρ. 672, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν, ἐκ τῶν ὁποίων Σᾶς ἀποστέλλομεν ἀνὰ ἐν ἀπόκομμα.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου

† Ἐπίσκοπος ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ ΜΠΟΤΕΣΤΙΑΝΟΥ  
Πατριαρχικὸς Ἀρχιεπισκόπος.

### Δήλωσις τῆς Ἱεράς Συνόδου

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, συνελοῦσα κατὰ τὴν ἑναρξίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς 26 Σ/βρίου ἐ.ἔ., ἐπληροφορήθη μετὰ βαθυτάτης ἀγανακτήσεως τὰς σοβαρὰς ταραχὰς, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν ἐν Κων/πόλει τὴν 6-9-1955.

Ἡ προσβολὴ καὶ ὁ τραυματισμὸς ἐνίων Ἱεραρχῶν καὶ ὀρθοδόξων Κληρικῶν, ἡ λεηλασία, ὁ ἐμπρησμὸς καὶ ἡ καταστροφὴ ἐνίων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ἡ λεηλασία καὶ ἡ καταστροφὴ τῶν κατοικιῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀθῶν πιστῶν, ἐγένεσαν μὲ πόνον τὰς καρδίας μας.

Οἱ ἀρχαιότατοι δεσμοὶ μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κων/πόλεως, ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος, ὅτι μεταξὺ τῶν καταστραφεισῶν ἐκκλησιῶν, τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶχον πλουτισθῆ ἢ ἀνεγερθῆ ὑπὸ τῶν προγόνων μας, αὐξάνουν ἐτι περισσότερον τὴν λύπην μας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία εὗρίσκειται ἐξ ὀλοκλήρου παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Οἰκουμενικῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ εἰς τὰς βαρεῖας δοκιμασίας, τὰς ὁποίας ἐπέρασε.

Μὲ τὴν ἀκλόνητον πεποίθησιν, ὅτι «πρόσωπον Κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακὰ» (Α' Πέτρου γ', 12), ἐν ὀνόματι ὄλων τῶν λειτουργῶν καὶ τῶν πιστῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας τῆς Λαϊκῆς Ρουμανικῆς Δημοκρατίας, βεβαιούμεν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γεγονότων τούτων, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τὴν ἀγάπην μας, ἣν τρέφομεν πρὸς αὐτό, καὶ παρακαλοῦμεν τὸν Ὑψιστον νὰ προστατεύσῃ τοὺς Ἱεράρχας, τὸν Κλῆρον καὶ τοὺς πιστοὺς, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ δυνηθῶμεν νὰ βεβαιώσωμεν

καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἁγίαν καὶ ὀρθόδοξον πίστιν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου  
† ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ Πατριάρχης Ρουμανίας.  
Τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

† Σεβαστιανός, Μητροπολίτης Μολδόβας καὶ Σουκεάβας  
† Φιρμιλιανός, Μητροπολίτης Ὀλτένιας  
† Βασίλειος, Μητροπολίτης Μπανάντουλου  
† Ἰωσήφ Ἐπίσκοπος Ρίμνικουλου καὶ Ἀργεσουλου  
† Θεόφιλος Ἐπίσκοπος Ρομάνουλου καὶ Χούσιλορ  
† Ἀνθίμος.

#### ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΕΡΒΙΑΣ

Μακαριώτατον Σπυρίδωνα, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος.

Εἰς Ἀθήνας - Ἑλλάδα.

Μετὰ μεγάλης θλίψεως καὶ πόνου ἐλάβομεν τὰς εἰδήσεις περὶ τῶν δεινοπαθημάτων τῶν ἱερῶν προσώπων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Σμύρνην, ἅτινα ἐνθυμίζουσι εἰς ἡμᾶς τὰ μαρτύρια τῆς Χριστ. Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων. Θεωροῦμεν, ὅτι τοιαῦται ἐνέργειαι, ἰδιαίτερος σήμερον, ὅτε πάντες οἱ λαοὶ μεριμνῶσι περὶ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, τῆς συμφιλίωσης καὶ ἀδελφωσύνης, συνιστῶσι βαρύντατον ἔγγραψμα κατὰ τῶν πνευματικῶν ἀξιών ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Καταδικάζοντες τοιαῦτα ἀπάνθρωπα μέσα καὶ τοιαύτας μεθόδους, παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἵνα μεθ' ὅλης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε εἰλικρινῆ συλλυπητήρια, τόσον τὰ ἡμέτερα προσωπικῶς, ὅσον καὶ πάσης τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν εὐχῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κύριον, ἵνα τοιαῦται περιπτώσεις μὴ ἐπαναληφθῶσι πλέον καὶ ἵνα ὁ Κύριος εἰς τὸ μέλλον ἀπολυτρώσῃ ἐκ τῶν πειρασμῶν τὴν Μεγάλην Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ ὁλόκληρον τὴν Ὀρθοδοξίαν.

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰλικρινῆς καὶ ἀφωσιωμένου ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Πατριάρχης Σερβίας ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ.

#### ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκ τοῦ Βατικανοῦ ἀπεστάλη πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ἀπαντητικὸν μήνυμα, ἐν ᾧ, σὺν ἄλλοις, τονίζεται ὅτι:

Ὁ Ἅγιος Πατὴρ λυπεῖται βαθῶς ὁποῦδήποτε συμβαίνουν καὶ ὁσάκις πληροφορεῖται γεγονότα βίας μεθ' ὧν τῶν παρεπομένων δοκιμασιῶν τόσων ἀτυχῶν θυμάτων. Πρὸς αὐτὰ ἐκ τῆς πατρικῆς Του καρδιάς ἐκπορεύεται πλουσίως ἡ βαθεῖα προσωπικὴ Του συμπάθεια καὶ ἡ ἐν προσευχῇ μνημόνευσις τῶν ἀντιξοότητων τῶν.

Ὑπὸ τοῦ Πριμάτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἐστάλη ἡ κατωτέρω ἀπάντησις:

Μακαριώτατε, ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ.

Ἐλαβον τὸ τηλεγράφημά σας περὶ τῶν καταστροφῶν, τὰς ὁποίας προὔξενησεν ὁ τουρκικὸς ὄχλος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Σμύρνη.

Ἡ εἶδησις τῶν καταστροφῶν τούτων με ἐλύπησε βαθῶς καὶ ἡσθάνθη ἐντόνως τὴν ὀδύνην, τὴν ὁποίαν

ὑπέστη ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἐσωκλείω ἀντίγραφον ἀνακοίνωσης, τὴν ὁποίαν ἐπέδωκα εἰς τὸν ἐνταῦθα Τύπον.

Παρακαλῶ δέξασθε τοὺς ἀδελφικούς μου χαίρετισμούς.

Εἰλικρινῆς καὶ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός  
ΓΟΔΕΦΡΙΓΟΣ  
Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας  
καὶ πάσης Ἀγγλίας

Ἐπίσης ἐκ τοῦ «Λάμπη Πάλλας» τοῦ Λονδίνου ἐξεδόθη ἡ ἀκόλουθος Ἀνακοίνωσις:

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας ἀπέστειλε τηλεγράφημα πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἐκφράζων τὴν βαθυτάτην λύπην καὶ τὸν ἀποτροπιασμὸν αὐτοῦ, διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Αἱ ἐπιθέσεις τοῦ ὄχλου ἐστράφησαν εἰδικῶς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, διὰ πολλὰς τῶν ὁποίων ἐγνώσθη ὅτι κατεστράφησαν, ὡς ἐπίσης καὶ κατὰ τῶν καταστημάτων καὶ οἰκιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πέπειθεν, ὅτι ὅλος ὁ χριστιανικὸς λαὸς τῆς Μ. Βρετανίας θὰ συμπαρασταθῇ τοῖς ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ὁλοκλήρῳ τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἵνα ὑπομείνωσι τὸ κατενεχθὲν πλήγμα· καὶ ἐλπίζει, ὅτι ὁ βρετανικὸς λαὸς θὰ βοηθῆσῃ καὶ πρακτικῶς αὐτούς, εἴτε διὰ τῆς παρασχεθησομένης τυχὸν βοηθείας μέσω τοῦ τμήματος διεκκλησιαστικῆς βοηθείας τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, εἴτε ἄλλως πως.

Ἐκ μέρους τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν ἐλήφθη ἡ κατωτέρω ἀπάντησις:

Ἀρχιεπίσκοπον Σπυρίδωνα

Ἀθήνας

Ἀνεγνώσαμεν μετὰ βαθείας συμπάθειας τὸ Ὑμέτερον τηλεγράφημα. Θλιβόμεθα διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐκκλησιῶν. Τὸ τηλεγράφημά σας ἀπεστάλη εἰς τὸν Δρα Cavert, Ἀμερικανὸν ἀντιπρόσωπον εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Νέα Ὑόρκη, ὁ ὁποῖος θὰ συζητήσῃ ἐπ' αὐτοῦ αὐριον μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μιχαήλ.

Φαντάζομαι ἀντιπρόσωπος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου εὐρίσκειται ἐν Κωνσταντινουπόλει. Περαιτέρω πληροφορίαί θὰ σας μεταδοθῶσιν ὑπὸ ἀντιπροσώπου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου. Παρακαλῶ διαβιβάσῃτε ἐπίσης συμπάθειαν ἡμῶν Κοσμητόρα Ἰωαννίδην.  
ΜΠΡΟΜΑΕ·Υ· ΟΕΝΑΜ

Ἐπίσης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας, Ἀρχιεπ. Οὐσάλας, ἀπήνησεν ὡς ἀκολούθως:

Ἀγαπητέ Ἀρχιεπίσκοπε,

Εὐχαριστῶ Ὑμᾶς διὰ τὸ τηλ)μά σας τῆς 14ης (Σ)βρίου, τὸ ὁποῖον ἔλαβα καθ' ὃν χρόνον εὐρισκόμην εἰς τὸ Νοσοκομεῖον κατόπιν ἐγχειρήσεως. Δύναμαι μόνον νὰ σας ἐκφράσω τὴν βαθειάν μου θλίψιν διὰ τὰ θλιβερά γεγονότα, ἅτινα ἀναφέρονται εἰς τὸ τηλ)μα. Λυποῦμαι εἰλικρινῶς διὰ τὴν βεβήλωσιν τῶν ὀρθοδόξων ἱερῶν καὶ κατανοῶ τὰ αἰσθήματα, ἅτινα προεκλήθησαν

εἰς τὸν χριστιανικὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ὀρθόδοξον κόσμον. Ἐπειδὴ δὲν ἔχω πλήρεις πληροφορίας περὶ τοῦ τί συνέβη καὶ περὶ τῶν πιθανῶν αἰτίων, δὲν θὰ μοῦ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφέρω γνώμην ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, ἥτις πιθανὸν νὰ κρύπτεται ὀπισθεν τῶν ἀξιοθρηνητῶν τούτων συμβάντων.

Δύναμαι μόνον νὰ προσθέσω τὴν εἰλικρινῆ μου ἐλπίδα, ὅτι πᾶν ὅ,τι συνέβη θὰ θεωρηθῆ ὡς μεμονωμένον γεγονός, προκληθὲν ἀπὸ τὴν ἀνεργάτιστον πνευματικὴν κατάστασιν ἀνευθύνων ὁμίλων, καὶ ὅτι θὰ δοθῆ ἱκανοποιητικὴ ἐπανάρθωσις καὶ δὲν θὰ προκύψουν περαιτέρω περιπλοκαί.

Ἐπικαλούμενος τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ ἅγιον Ἔμῶν λειτουργήμα καὶ τὴν ὄλην Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν

Διατελῶ εἰλικρινῶς Ἑμέτερος  
ΙΝΓΚΡΙΝ ΜΠΡΙΑΙΟΥΤ.

#### ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπον  
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνα  
Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Ἐπιστρέψας μόλις εἰς Γενεύην, μετὰ μικρὸν ταξίδιον, καὶ εὐρῶν τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα, ἐν σχέσει μὲ τὴν μεγάλην τραγωδίαν τῆς Κων)πόλεως, Σᾶς ἀποστέλλω δῆλωσιν σχετικὴν πρὸς τὰς γενησομένας ἐνεργείας τῆς Γενικῆς Γραμματείας τοῦ Παγκοσ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, μαζὶ μὲ δῆλωσιν δοθεῖσαν πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸν Τύπον, τὰς ὁποίας ἔκαμα ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς προσωπικῆς ἐκθέσεως τοῦ συνεργάτου μου Αἰδес. R. Maxwell.

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ Σᾶς βεβαιώσω, ὅτι νῦν ὅλα τὰ πλήρη γεγονότα εἶναι γνωστὰ εἰς ἡμᾶς. Βαθύτατα λυπούμεθα, διότι ταῦτα εἶναι ἡ μεγίστη ἐκ τῶν συμφορῶν, ὅσαι συνέβησαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, καὶ ὅτι θὰ κάμωμεν τὸ πᾶν, ὥστε ἅπας ὁ χριστιανικὸς κόσμος ν' ἀντιληφθῆ τὴν ἔκτασιν τῆς τραγωδίας καὶ νὰ αἰσθανθῆ τὴν ὑποχρέωσιν του πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὰ δεινὰ τῶν ἐν Κων)πόλει ἀδελφῶν.

Διατελῶ τῆς Ἑμετέρας Μακαριότητος  
Μετὰ βαθυτάτου Σεβασμοῦ  
W. A. VISSER 'T HOFF  
General Secretary.

#### ΑΛΛΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Χαρακτηριστικαί εἶναι καὶ αἱ ἐπόμεναι ἐκ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Λιβάνου δύο Δηλώσεις, αἵτινες ἐγνωστοποιήθησαν εἰς τὴν παγκόσμιον κοινὴν γνώμην.

α΄.

Τοῦ Ἐθνικοῦ Συνεδρίου  
τῶν Κομμάτων τοῦ Λιβάνου

Μετὰ λύπης σημειοῦμεν τὰς διαπραχθείσας ὑπὸ διαδηλωτῶν βιαιοπραγίας ἐν Κωνσταντινουπόλει,

Σμύρνη καὶ ἄλλαις πόλεσι τῆς Γουρκίας, καθ' ἃς πολυάριθμοι ἐκκλησίου κατεστράφησαν, ἱερεῖς καὶ ἰδιῶται ἐκακοποιήθησαν, γυναῖκες ἐβιάσθησαν καὶ περιουσίαι διηρπάγησαν, καὶ ταῦτα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀρχὰς ὄλων τῶν πνευματικῶν θρησκειαῶν. Οἱ βανδαλισμοὶ οὗτοι προῦκάλεσαν σφοδρὸν κύμα ἀγανακτήσεως μεταξὺ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τοῦ σεβομένου τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὴ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἥτις εἶναι ἡ ὠραιότερα ἐκδήλωσις τοῦ πολιτισμοῦ.

Δυστυχῶς, αἱ ἐπιθέσεις αὗται ἐπραγματοποιήθησαν ἀκριβῶς εἰς μίαν χώραν, τὴν ὁποίαν ἠθέλησαν νὰ θεωρήσουν ὡς τὸ προκεχωρημένον φυλάκιον τῆς ἐλευθερίας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς ὁποίας τὴν στρατιωτικὴν ἡγεσίαν δὲν παύουν νὰ ζητοῦν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ δεχθῶμεν, διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἄμυναν τῶν ἐλευθεριῶν μας, τῶν ἀγαθῶν μας καὶ τῆς Πατρίδος μας... Ἀλλὰ τὰ τραγικὰ γεγονότα ἤλθον, διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσουν τοὺς φόβους μας καὶ νὰ καθιερώσουν τὴν κατηγορηματικὴν ἄρνησιν μας διὰ μίαν τοιαύτην ἡγεσίαν καὶ διὰ μίαν τοιαύτην «προφυλακὴν».

Τὸ Συνέδριον τοῦτο τῶν κομμάτων τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ἐθνικῶν προσωπικοτήτων, τὸ ὁποῖον πάντοτε καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ὑψωσε τὴν φωνήν, διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων, τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ τῶν νομίμων ἐπιδιώξεων διὰ τὸν ἐλεύθερον βίον, καὶ τὸ ὁποῖον νομίζει, ὅτι αἱ ἐλευθερίαι αὗται ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ἐλευθερίας τοῦ κόσμου, τὸ Συνέδριον τοῦτο ἐκφράζει ἐπισήμως τὴν ἀγανάκτησιν του ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ Λιβάνου καὶ ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ καταδικάζει μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις τὰς καταστροφικὰς αὐτὰς ἐνεργείας, τὰς μαρτυρούσας ἀνθρώπινην κατὰπτωσιν, διαπραττομένας ἐναντίον θρησκευτικῆς μειονότητος, ζώσης εἰς γειτονικὴν χώραν.

Τὸ Συνέδριον διακηρύσσει, ὅτι ἡ σιωπὴ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ τῶν λαῶν των πρὸ τῶν ἐγκλημάτων τούτων καὶ πρὸ παρομοίων ἐγκλημάτων, διαπραττομένων ἐν τῷ κόσμῳ ἐναντίον τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, τοῦ διεθνoῦς δικαίου καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀρχῶν, συνιστᾷ εἰς βᾶρος τῶν Δυνάμεων τούτων εὐθύνην ἐξ ἴσου σοβαρὰν μὲ τὴν εὐθύνην ἐκείνων, οἱ ὅποιοι προετοιμάζουν, ὀργανώνουν καὶ ἐκτελοῦν τοιαῦτα ἀπαίσια ἐγκλήματα

Τὸ Συνέδριον συντάσσεται μὲ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀξιοῦν μίαν ταχεῖαν διεθνῆ δικαιοσύνην, ἵνα μὴ ὁ νόμος τῆς ζούγκλας κυριαρχήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Λιβάνου νὰ φέρῃ ἀμέσως τὸ ζήτημα πρὸ τοῦ Ο.Η.Ε. κατὰ τὴν παροῦσαν Συνέλευσιν του, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μετατροπῆς τοῦ Χάρτου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἰς «κουρελόχαρτον».

Βηρυττός 20 Σεπτεμβρίου 1955

Ὁ Πρόεδρος

ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΟΥΕΪΝ

Πρόφην Πρωθυπουργὸς τοῦ Λιβάνου.

β'.

**Τοῦ Συμβουλίου τῶν μουσουλμανικῶν  
προσωπικοτήτων τοῦ Λιβάνου**

Οἱ μουσουλμάνοι πολῖται τοῦ Λιβάνου εἰδικῶς, καὶ τῶν ἄλλων ἀραβικῶν χωρῶν γενικώτερον, συναδελφούμενοι μετὰ τῶν χριστιανῶν συμπολιτῶν τῶν καὶ ἠνωμένοι ἐν τῷ εὐγενεῖ ἀραβισμῷ διὰ πληθῆος ἀδιαλύτων ἐθνικῶν δεσμῶν, μετὰ μεγάλης λύπης ἐπληροφόρηθησαν τὰς βεβηλώσεις καὶ τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν αἱ ἐκκλησίαι ἐν Τουρκίᾳ.

Αἱ τραγικαὶ αὐταὶ πράξεις, διαπραχθεῖσαι κατὰ τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν ὀρισμένων πόλεων τῆς Τουρκίας ὑπὸ ὄχλου ἀπολέσαντος πᾶν αἶσθημα θρησκευτικῆς καὶ ἀνθρωπίνης εὐθύνης, ἔσχον κακίστην ἀπήχησιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν μουσουλμάνων τοῦ Λιβάνου καὶ τῶν ἀραβικῶν χωρῶν. Διότι αἱ ἐπιθέσεις αὐταὶ ἀντίκεινται πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν λόγον τοῦ Ἰσλάμ καὶ πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὴν Ἱστορίαν του. Τὸ Ἰσλάμ ἐπέβαλε, μὲ ἰδιαίτεραν στοργὴν καὶ καλωσύνην πρὸς τοὺς χριστιανούς, τὸν ἐπίσημον σεβασμὸν πρὸς τὴν πίστιν τῶν, τὰ ἱερά τῶν καὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς μουσουλμάνος πρέπει νὰ θίξῃ. Τὸ Κοράνιον λέγει: «Ὁὰ διαπιστώσετε, ὅτι οἱ πλέον φιλόφρονες πρὸς τοὺς πιστοὺς μουσουλμάνους εἶναι οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μετὰ τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν καὶ δὲν εἶναι ὑπερήφανοι».

Μάλιστα ὁ πρῶτος Χαλίφης Ἀμποῦ Μπεκίρ, βαδίζων διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Δαμασκού, συνέστησεν εἰς τὰ μουσουλμανικὰ στρατεύματα νὰ μὴ βλάπτουν τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς ναοὺς, τοὺς ὁποίους θὰ συνήντων καθ' ὁδόν, ἀλλὰ νὰ τοὺς προστατεύωσι, καὶ νὰ σεβασθῶσιν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν ἐντὸς αὐτῶν.

Οὕτω, ὅτε ὁ Ὀμάρ εἰσῆλθεν ὡς κατακτητὴς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ εὐρέθη ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀναστάσεως κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἑσπερινῆς προσευχῆς, ἐκλήθη ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Σωφρόνιον νὰ προσευχηθῆ ἐν μέσῃ ἐκκλησίᾳ. Ἄλλ' ὁ Ὀμάρ ἠρνήθη καὶ ἀπῆντησεν, ὅτι ἐφοβείτο μήπως κατόπιν τῆς τοιαύτης προσευχῆς ἡ ἐκκλησία μετατραπῆ εἰς τέμενος.

Ἡ μουσουλμανικὴ Ἱστορία εἶναι πλήρης παραδειγμάτων σεβασμοῦ πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν λατρείαν τῶν χριστιανῶν.

Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι οἱ εὐλαβεῖς πιστοὶ μετὰ τῶν Τούρκων συμμερίζονται τὰ αἰσθήματα ἡμῶν καὶ δὲν ἀνέχονται ἐκτροπὴν ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ καλὰ ἔθη τῆς ἰσλαμικῆς θρησκείας.

Παρακαλοῦμεν τοὺς ἀδελφούς συμπολίτας χριστιανούς γενικῶς, καὶ τοὺς ὀρθοδόξους εἰδικώτερον, νὰ θεωρήσωσι τὰ γεγονότα ταῦτα τὰ ὁμοθυμῶς ἀποδοκιμασθέντα ἀπὸ μουσουλμάνους καὶ χριστιανούς, ὡς ταραχὰς προκληθείσας ἀπὸ χεῖρας, αἱ ὁποῖαι οὐδὲν ἐπιθυμοῦν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς Ἀνατολῆς.

Βηρυττὸς 21 Σεπτεμβρίου 1955

Ὁ Πρόεδρος

ΣΑΕΜΠ ΣΑΛΑΜ

Πρόφην Πρωθυπουργὸς τοῦ Λιβάνου.

**ΗΜΕΡΑ ΠΕΝΘΟΥΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ**

ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου κ. Μιχαὴλ Ὁρίστη ἡ προσεχὴς Κυριακὴ, 23 τρέχ. μηνός, ὡς «ἡμέρα πένθους» διὰ τοὺς ἐν Τουρκίᾳ ἀντιχριστιανικοὺς καὶ ἀνθελληνικοὺς διωγμούς. ὑπὸ δὲ τοῦ Δημάρχου τῆς Νέας Ὑόρκης ἐξεδόθη ἡ κατωτέρω

**Προκήρυξις.**

Ἐπειδὴ ὁ λαὸς τῆς Νέας Ὑόρκης πιστεύει εἰς τὴν ἰσότητά ὄλων, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, δόγματος, ἢ ἐθνικῆς προελεύσεως, καὶ ἐπειδὴ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἀποτελεῖ ἱερὸν δικαίωμα, προσφιλὲς εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Νέας Ὑόρκης.

Ἐπειδὴ ὅλοι οἱ πολῖται τῆς Νέας Ὑόρκης ἀποστρέφονται τὴν τυραννίαν, τὰς φυλετικὰς διακρίσεις καὶ τὴν ἔλλειψιν θρησκευτικῆς ἀνοχῆς.

Ἐπειδὴ ὀγδοήκοντα ἀπὸ τὰς ὀγδοήκοντα πέντε σεβαστὰς ἐκκλησίας καὶ οἱ τάφοι τῶν θανόντων Πατριαρχῶν τῆς ἐλληνικῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως ἐσυλήθησαν καὶ ὑβρίσθησαν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1955 εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην τῆς Τουρκίας.

Ἐπειδὴ κατοικίαι καὶ καταστήματα διηρπάγησαν καὶ κατεστράφησαν, κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπιδρομῆς τρομοκρατίας καὶ βανδαλισμοῦ, ἀνευ προηγουμένου, προκληθέντων οὕτως ἀπεριγράφτων δεινῶν εἰς 100.000 Χριστιανῶν.

Ἐπειδὴ ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Μιχαὴλ καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀμερικῆς, ἐκπροσωποῦντες πλέον τῶν 6.500.000 πιστῶν, καθώρισαν τὴν 23ην Ὀκτωβρίου 1955 ὡς ἡμέραν πένθους καὶ προσευχῆς.

Διὰ ταῦτα, ἐγὼ ὁ Ροβέρτος Φ. Γουῶγκνερ, Δήμαρχος τῆς πόλεως τῆς Νέας Ὑόρκης, κηρύσσω τὴν Κυριακὴν, 23ην Ὀκτωβρίου 1955, ὡς ἡμέραν προσευχῆς δι' ὅλους τοὺς πολίτας τῆς πόλεως τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἐκφράζω τὴν συμπάθειαν τῶν συμπολιτῶν μας, πάσης καταγωγῆς, πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, τῶν ὁποίων οἱ θρησκευτικοὶ θεσμοὶ ὑπέστησαν ἐσκεμμένην ἐπίθεσιν.

Εἰς ἐπικύρωσιν τῶν ἀνωτέρω, ἔθεσα τὴν ὑπογραφήν μου καὶ τὴν σφραγίδα τῆς πόλεως τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ διέταξα τὴν τοιχοκόλλησιν τῆς παρούσης Προκηρύξεως, τὴν σήμερον 18ην Ὀκτωβρίου 1955.

ROBERTOS Φ. ΓΟΥΩΓΚΝΕΡ

Δήμαρχος τῆς πόλεως Νέας Ὑόρκης.

«Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλίψεσι ταῖς ἐβρουσαῖς ἡμᾶς σφόδρα».

(Ψαλμ. 45, 2)

\*

«Ὁ Θεὸς μου, ρῦσαι με ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ ἀδικούντος».

(Ψαλμ. 70, 4)



## Η Β' ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ(\*)

Τὸ θέμα τοῦ προσηλυτισμοῦ.

Αἱ ἐπιτροπαὶ Προσφύγων καὶ Προσηλυτισμοῦ.

Ἐπειδὴ διεκόψαμεν τὴν διήγησιν, διὰ τὴν ἐκθέσωμεν τὰ κατὰ τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Διεθνῶν Σχέσεων, καὶ δὴ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς περὶ τοῦ Κυπριακοῦ, σκόπιμον εἶναι νὰ σημειώσωμεν ὀλίγα, διὰ δύο ἄλλας ἐνδιαφερούσας τὴν Ἑλλάδα ἐπιτροπὰς, ἧτοι διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Προσηλυτισμοῦ καὶ διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Βοηθείας προσφύγων. Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ Προσηλυτισμοῦ ὑπῆρχε καὶ εἰδικὴ σύστασις τοῦ τε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ὑπ. Ἐξωτερικῶν, διότι, ὡς γνωστόν, αἱ ξένοι θρησκευτικαὶ προπαγάνδαι δρῶσιν ἐν Ἑλλάδι ἐλευθέρως, ἐν ᾧ ταυτοχρόνως διαβάλλεται εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος, ὡς δῆθεν χώρας ἀνελευθέρως!

Πρὸ τοῦ Συνεδρίου ἀπεστάλη πρὸς τὸν ὑποσημειούμενον εἰσαγωγικὴ ἐργασία περὶ τοῦ προσηλυτισμοῦ, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Dr H. Meyer. Ἐν αὐτῇ ἐξητάζετο κυρίως τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῆς Κ. Δ. καὶ θεωρητικῶς, πράγμα πού εἶναι μὲν πολὺ ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ δὲν θίγει τὸ καίριον δι' ἡμᾶς ζήτημα τοῦ προσηλυτισμοῦ μεταξὺ χριστιανῶν.

Τὸ ζήτημα τοῦ προσηλυτισμοῦ ὑπάγεται εἰς τὸ γενικώτερον τοῦ εὐαγγελισμοῦ, δι' ὃν ὑπάρχει εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ. Εἰς τὸν ὅρον δὲ τοῦτον περιλαμβάνονται δύο τινά: 1ον) ἡ ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ (Mission) καὶ 2ον) ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τ. ἔ. ἢ ἐκ νέου κήρυξις καὶ προσπάθεια ἀποδοχῆς τοῦ Εὐαγγελίου ἐκ μέρους χριστιανῶν ἄχρι τοῦδε ἀδιαφόρων πρὸς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ὁμῶς δὲν δύναται, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν Προτεσταντῶν, νὰ περιορίζεται ὑπὸ τῶν δογμάτων, ὥστε ὁ ἐπανευαγγελισμὸς νὰ γίνεται ὑπὸ μόνων τῶν κληρικῶν τῶν ἀνήκόντων εἰς ὀρισμένην Ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν Ἐκκλησίαν.

Ἡ λέξις προσηλυτισμὸς πλησιάζει πρὸς αὐτὰς τὰς ἐννοίας. Χρησιμοποιηθεῖσα κατ' ἀρχὰς διὰ τοὺς εἰς τὴν Ἰουδ. θρησκείαν προσερχομένους ἔθνικοὺς, ἐχρησιμοποιήθη εἴτα διὰ τὴν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν θρησκειῶν προσέλκυσιν διὰ κηρύγματος εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἄλλ' ὀνομάζομεν τοῦτο ἐπιστροφὴν εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ χρησιμοποιοῦται μέχρι σήμερον διὰ τὴν προσέλκυσιν ἐκ πάσης θρησκείας. Ἐν τούτοις ἡ λέξις προσέλαβε καὶ κακὴν ἐννοίαν, τ. ἔ. σημαίνει προσπάθειαν πιστοῦ ἢ ἱεραποστόλου τινός, ὅπως δι' ἀθεμίτων μέσων ἐπιτύχη τὴν μεταβολὴν τῆς πίστεως τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἡ θρησκευτικὴ προπαγάνδα. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἐννοίᾳ εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα καὶ εἰς τὴν νομοθεσίαν μας. Καὶ τοῦτο διότι ἐν Ἑλλάδι ὑφίσταται, ὅχι μόνον ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ 1830, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων, πρόβλημα, ἐκ τῆς προσηλυτιστικῆς δράσεως ῥωμαιοκαθολικῆς καὶ προτεσταντικῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας

δέον νὰ διακρίνηται ἡ τοῦ Χιλιασμοῦ, πρὸς ὃν ἀντιτίθενται αἱ κύριαι Προτεσταντικαὶ Ὁμολογίαι. Ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἐνότης τῆς Ἑλλάδος, καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ, στηρίζονται ἐν μεγάλῳ μέτρῳ εἰς τὴν ἐνότητα καὶ τὸ βάθος τῆς πίστεως, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Εἶναι λοιπὸν ἐνδιαφέρον, ὡς ἔγραψα εἰς τὸ εἰσαγωγικὸν μου σημείωμα, τὸ θεωρητικὸν θέμα «Προσηλυτισμὸς κατὰ τὴν Κ. Δ.», μάλιστα ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀλλὰ ἐθεώρησα, ὅτι εἶναι σπουδαιότερα ἢ πλευρὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ ὡς προβλήματος τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων.

Τὸ πρακτικὸν πρόβλημα, ὅπερ ἀπασχολεῖ ἡμᾶς ὡς Καθολικοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς, εἶναι τοῦτο: Δύναται νὰ ἐπιτραπῇ προσηλυτισμὸς μεταξὺ τῶν Χριστ. Ἐκκλησιῶν, καὶ δὴ μεταξὺ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι συνεργάζονται ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ; Ἐσημείωσα δὲ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅτι εἰς τοὺς χριστιανοὺς Ἱεραποστόλους οἱ ἔθνικοι ἐπιρρίπτουν τὴν εὐθύνην τῆς διαιρέσεως αὐτῶν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ἐν ᾧ πρότερον, ὡς ἔθνικοι, ἦσαν ἡνωμένοι. Αὕτη ἡ κατηγορία πολὺ ἐνοχλεῖ τοὺς Προτεσταντας, ὅταν τὴν ἀκούουν, ἐπαναλαμβάνομένην.

Ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸ ὑποβληθὲν σημείωμα, ἐξῆρρον ὅτι ἔχει θεμελιώδη δι' ἡμᾶς σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, ἵνα ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Συμβουλίῳ ἐπιτευχθῇ ἐνότης ἐν τῷ ζήτηματι τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ προσηλυτισμοῦ μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐὰν λοιπὸν γίνῃ δεκτὴ μία τοιαύτη κατ' ἀρχὴν φιλικὴ καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς σχέσεις προάγουσα ἀπόφασις, τότε θὰ στραφῶμεν νὰ ἐξετάσωμεν, ποῖα πράξις ἢ ἀπόπειρα πράξεως ἐπιτρέπεται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πραγματικὸς προσηλυτισμὸς ἐν κακῇ ἐννοίᾳ. Οὗτος δέον νὰ παύσῃ ἐν τῇ πράξει ὑφιστάμενος, διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ καταδικασθῇ μόνον θεωρητικῶς. Ἐχρησιμοποίησα δὲ πρὸς διασάφισιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου παραδείγματα, ἀφοῦ προηγουμένως καθώρισα ὡς ἐν κακῇ ἐννοίᾳ προσηλυτισμὸν θεωρητικῶς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς παρὰ πολλοῖς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ἐλλείψεως θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως, ἢ τῆς ἐλλείψεως πνευματικῆς ὀριμότητος, ἢ ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν τῶν ὀρθοδόξων ἐκ μέρους ἀλλοδόξων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἀλλαγῆς ὁμολογίας. Αὕτη ἡ πραγματικότης καθίσταται σαφεστέρως ἐφ' ὅσον ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὰ σημεία, περὶ ὧν ὁ λόγος εἰς τὸ ἐπόμενον.

ΓΕΡ. I. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ

Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Θεολογίας  
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

\* Ὁ φιλόργυρος συναθροίζει ἐπιγελοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους ἐναποθέτει ἐν τῇ κολάσει.

\*

\* Ἡ γλώσσα τοῦ κόλακος ἐπιφέρει πολλάκις μεγαλειέτας πληγὰς ἢ ἡ χεὶρ τοῦ δολοφόνου.

\*

\* Ὅταν ἡ καρδιά εἶναι διεφθαρμένη, ὁ νοῦς εὐρίσκει τὰς ἐσφαλμένας ἠθικὰς ἀρχὰς ὡς ὀρθὰς.

\* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 188.

## Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ ἐθναρχοῦσα ἀρχαία Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι Ἀποστολική. Κατὰ τὴν ἀψευδῆ μαρτυρίαν τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων (11, 19) ἀποστολικοὶ ἄνδρες «διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας», διαδίδοντες τὸν Χριστιανισμόν. Κύπριοι δ' ἐπίσης ἄνδρες, «εἰσεληθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνοιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν» (11, 20). Ἡ δευτέρα αὕτη μαρτυρία ὑποδηλοῖ τὴν συγγένειαν Κυπρίων καὶ Ἑλλήνων τῆς Ἀντιοχείας, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς δὲν ἦτο ἄλλη, εἰ μὴ γλώσσης καὶ ἐθνικότητος. Ἴδρυσις πάντως χριστιανικῶν κοινοτήτων ἐπὶ τῆς νήσου καὶ πρώτῃ ὀργάνωσις τῆς Ἐκκλησίας ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Βαρνάβα, συνοδευομένων ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς τοῦ δευτέρου Ἰωάννου Μάρκου, τοῦ μετέπειτα συγγραφέως τοῦ ὁμωνύμου εὐαγγελίου. Ὀλίγον δὲ ἀργότερον ὁ Βαρνάβας, Κύπριος τὸ γένος, ἐγκατεστάθη μονίμως εἰς τὴν νῆσον, ὅπου καὶ ἀπέθανεν.

Ὁ Χριστιανισμὸς πολὺ συντόμως ἐξηπλώθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου καὶ ἀπέκτησεν ὑπολογίσιμον ἀριθμὸν πιστῶν. Ἐπὶ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ δέ, ἂν καὶ οἱ Κύπριοι ἐπολέμησαν διὰ τῶν τριήρων αὐτῶν ἐναντίον τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολιτικοῦ καὶ στρατηλάτου, ἡ Κύπρος ἐνεσωματώθη εἰς τὸ Ἀνατολικὸν κράτος καὶ ἐθεωρήθη πολυτίμος ἀδάμας τῆς κατ' Ἀνατολὴν Ἐκκλησίας. Μεγάλοι μάλιστα ἱεράρχαι αὐτῆς, ὡς ὁ Ἐπιφάνιος, ἐπίσκοπος Κωνσταντίας (Σαλαμίνος) τῆς Κύπρου, ἀνέδειξαν τὴν νῆσον εἰς κέντρον Ὀρθοδοξίας καὶ σοβαρᾶς θεολογικῆς κινήσεως.

Πολὺ ἔνωρις ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, καὶ διὰ τὴν ἀποστολικὴν τῆς προέλευσιν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὸν ρωμαλέον Χριστιανισμόν τῆς, ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος ἀπέναντι τῶν γειτονικῶν ἱστορικῶν Πατριαρχείων, καὶ δὴ τοῦ τῆς Ἀντιοχείας. Ὀλόκληρος δὲ ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ 8ου Κανόνος τῆς ἐν Ἐφέσῳ Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (431), ἀνεγνώρισεν αὐτῇ τὸ αὐτοκέφαλον, ἥτοι τὸ αὐτοδιοίκητον. Δείγματα ἐπίσης τῆς ἰδιαιτέρας θέσεως τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ἀνατολικῷ κράτει καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἶναι τὰ διάφορα προνόμια, τὰ δοθέντα αὐτῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος (474-491) καὶ κρατοῦντα μέχρι τοῦ νῦν, ὡς τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς ἐρυθροῦν μανδύαν, νὰ ὑπογράψῃ δι' ἐρυθρᾶς μελάνης καὶ νὰ κρατῇ ἀντὶ ποιμαντορικῆς ράβδου σκῆπτρον.

Ὅτε, περὶ τὰ τέλη τοῦ 7ου αἰῶνος, ἐνεφανίσθησαν πρὸ τῶν ἀκτῶν τῆς μεγαλονήσου οἱ μαμαμεθανοὶ Ἀραβες, ἔχοντες μάλιστα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πενθερὸν τοῦ Προφήτου, τὸν Ἀβού Βέκρ, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Β' (669-711), ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ καταλίπη εἰς χεῖρας αἰμοβόρων ἀπίστων πολυτίμους καὶ πιστοὺς ὑπηκόους, διέταξε τὴν ἐπιβίβασιν τῶν Κυπρίων εἰς πλοῖα καὶ τὴν ἐγκατάστασίν των εἰς τὰ μέρη τῆς

Κυζίκου, ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τῆς Προποντιδος, ἔνθα ἔκτισε πρὸς χάριν αὐτῶν πόλιν, τὴν Νέαν Ἰουστινιανὴν ἢ Ἰουστινιανούπολιν (688). Ἐκτοτε δὲ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου φέρει καὶ τὸν τίτλον τοῦ τῆς Νέας Ἰουστινιανῆς μέχρι τοῦ νῦν. Οἱ ἐκπατρισθέντες ὅμως Κύπριοι, μὴ ὑπομένοντες τὸν μακρὰν τῆς ὑπερχιλιετοῦς πατρίδος των βίον, ἐπέστρεψαν, ὅσοι ἐπέζησαν τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης μετοικεσίας, καὶ ἐπανεγκατεστάθησαν πάλιν, προτιμήσαντες νὰ ζῶσιν ὑπὸ βάρβαρον δυνάστην, παρὰ μακρὰν τῆς φιλότατης πατρίδος.

Ὡς ἦτο βέβαιον, ἠσκήθησαν καὶ ἐν Κύπρῳ μύρια πιέσεις καὶ κατατρεγμοί, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐξισλαμισμού καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν Ἑλλήνων. Συνέβη ὅμως τοῦτο τὸ σπουδαῖον: Ἐν ᾧ καὶ τὰ τρία πλησιόχωρα ἀρχαῖα Πατριαρχεῖα κατέπεσαν εἰς δεινὴν κατάπτωσιν καὶ περικρίσθησαν πολὺ ἀπὸ ἀριθμητικῆς ἀπόψεως, λόγω σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἐξισλαμισμῶν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀντέσχε στερρῶς τῆς πίστεως καὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐθνισμού αὐτῆς, οὐδαμοῦ δ' ἀνεφέρθησαν παραδείγματα ἀξιοσημειώτων ὁμαδικῶν ἐξισλαμισμῶν. Ἡ μεγάλη ὅμως ἐκείνη τῶν Πατριαρχείων ὑποδούλωσις εἰς τὸν ἄπιστον δυνάστην ἐχρησιμοποιήθη, ὡς γνωστόν, ὡς αἰτία τῆς διοργανώσεως τῶν Σταυροφοριῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπέληξαν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν κατακτητῶν ἐκείνων διὰ τῶν νέων κατακτητῶν, τῶν Σταυροφόρων, χωρὶς ποτὲ πλεόν νὰ γίνῃ ἡ ἐξαγγελθεῖσα ἀπελευθέρωσις αὐτῶν. Τὴν τύχην τῶν γειτονικῶν Πατριαρχείων ὑπέστη τότε καὶ ἡ Κύπρος, δουλωθεῖσα εἰς διαφόρους ἀρχηγούς ἀρπακτικῶν Σταυροφόρων.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς νέας ταύτης κατακτήσεως, φίλα κειμένης πρὸς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, οἱ λατῖνοι κληρικοὶ πολλὰκις κατεδίωξαν τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν πῆσιν καὶ τὰς δελεαστικὰς παπικὰς ὑποσχέσεις, δὲν κατέστη δυνατὸν ἄλλοιωθῆ ὁ ὀρθόδοξος χαρακτῆρ τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, διότι ἡ ρίζα τοῦ λαοῦ τούτου ἦτο βαθύτατα ἑλληνική.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς λατινοκρατίας, ἡ ἐν ΚΠόλει Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδαμῶς ἔπαυσεν ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν πίστην αὐτῆς ἀδελφὴν, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, καίτοι καὶ ἐκείνη δεινῶς ἐπιέζετο ὑπὸ τῶν Λατίνων. Τὸ 1222 ἐν Νικαίᾳ, ὅπου εἶχον καταφύγει ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, συνήλθε Σύνοδος, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ζητημάτων τῆς κατὰ τὴν Κύπρον Ἐκκλησίας. Κοινῇ δ' ἀποφάσει ἐπρόκειτο νὰ σταλῇ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ Β' παραμυθητικὴ ἐπιστολή, συνιστῶσα ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, ὅτε κατέφθασαν ἐκ τῆς νήσου ἀπεσταλμένοι, περιγράφαντες τὰς τραγικὰς ἐκ τῶν διωγμῶν στιγμὰς, τὰς ὁποίας διήρχοντο οἱ ἀδελφοὶ των. Ἡ ἐξιστόρησις τῶν ὁμοτήτων τῶν ἐκ τῆς Δύσεως χριστιανῶν ἡγεμόνων κατὰ τῶν ὀρθοδόξων Κυπρίων, διὰ νὰ ἐξαναγκάσουν τοὺτους εἰς ἔνωσιν μετὰ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἢ εἰς προσχώρησιν πρὸς αὐτήν, μετέβαλε τελείως τὰς προθέσεις τῶν μελῶν τῆς Συνόδου. Καὶ τότε ἐγράφη ἐπιστολή, καλοῦσα τοὺς Κυπρίους

νά εξακολουθήσουν τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν τῶν ἀντίστασιν μέχρι αὐτοθυσίας καὶ μέχρι μαρτυρίου, διὰ τὸ πάτριον δόγμα. Τραγικὸν δεῖγμα τῶν ἀνηκούστων διώξεων τῶν ὀρθοδόξων Κυπρίων, τὰς ὁποίας ὑφίσταντο ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς κυριάρχους τῶν, εἶναι τὸ μαρτύριον τῶν 13 ὁσίων ἀδελφῶν τῆς Μονῆς Θεοτόκου τῆς Κανταριωτίσσης, οἱ ὁποῖοι, κοινῇ ἀποφάσει λατίνου Ἀρχιεπισκόπου καὶ φράγκου βασιλέως, ἐκάησαν ζῶντες, διότι ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν (ἀρχὰς τοῦ 13ου αἰῶνος).

Ἡ νῆσος διηρέθη τότε εἰς τέσσαρας Λατινικὰς Ἐπισκοπὰς, τῶν ὁποίων ἡ μία ἦτο Ἀρχιεπισκοπὴ. Τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀποστολικὸν ἀξίωμα τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀρχιεπισκόπου, κατὰ πολὺ ἀρχαιότερον τοῦ Χριστιανισμοῦ τῶν κυριάρχων Φράγκων, κατηργήθη, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων περιορίσθη εἰς τέσσαρας, καὶ τούτους ἐξαρτηθέντας ἀπὸ τοὺς Λατίνους Ἐπισκόπους. Τέλος, κατηργήθη καὶ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς νήσου, τὸ κατωχυρωμένον διὰ Κανόνος Οἴκουμ. Συνόδου.

Ἀλλ' ἡ περιπόθητος ἀπορρόφηση τῶν Ὀρθοδόξων ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν οὐδέποτε κατωρθώθη. Εἰς μάτην ἀπέβη ὅλη ἐκείνη ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἀρχαίας ἐκκλ. τάξεως. Αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης ἐμμονῆς εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὀρθοδόξους πληθυσμοὺς ἄλλων μερῶν, οἱ ὁποῖοι τελικῶς ἀφωμιώθησαν, ὡς π.χ. τῶν τῆς κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας), ἦτο τὸ ἀμιγές τοῦ λαοῦ, ἡ ἀρχαία καὶ συνεχῆς ἱστορικὴ παράδοσις καὶ γλῶσσα, οἱ ἰσχυρότεροι τῆς Ἐκκλησίας ταύτης πρὸς τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας δεσμοί, ἰδιαιτέρως δὲ οἱ μετὰ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου.

Ἡ Κύπρος, ἐν τέλει, περιῆλθε τὸ 1570 εἰς τοὺς Τούρκους (ὡς ἡ Κρήτη τὸ 1669 καὶ τόσαι ἄλλαι νῆσοι ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὀρθοδόξου δόγματος). Ἐπὶ τουρκοκρατίας, ὅτε ὁ Οἴκουμ. Πατριάρχης κατέστη, ἐκ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων, καὶ ἐθνικὸς καὶ πολιτικὸς ἀρχηγὸς τῶν ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Αὐτοκρατορίᾳ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, μᾶλλον ἐξ ἐθνικῶν δεσμῶν, καὶ οὐχὶ ἐξ ἐκκλησιαστικῆς ἀναγκαιότητος, περιῆλθεν εἰς ἐξάρτησιν ἐκ τούτου, ἂν καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἀγωνισθῆ διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ τὸ αὐτοκέφαλον.

Συνεχεῖς εἶναι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ ἀγῶνες τῶν Κυπρίων καὶ αἱ ἐπαναστάσεις κατὰ τῶν κατακτητῶν, ἂν καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς ἐξωθεν βοήθειας, ἐν μέσῳ τῆς ἀσιατικῆς ἐκείνης πλημμύρας. Τὸ 1580, 1593 καὶ 1607 ἐγένοντο τρεῖς ἀνεπιτυχεῖς ἐπαναστάσεις, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εὐρίσκειτο ὁ Κλήρος τῆς νήσου. Αἱ μάλιστα μετὰ τὴν κατάκτησιν ἀλλεπάλληλοι αὐταὶ ἐπαναστάσεις ἐπιμαρτυροῦν τὸ ἀδάμαστον τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς τῶν Κυπρίων, τὴν πρωτοπορείαν πρὸς τὰς νέας τοῦ ἔθνους ἐξελίξεις. Κάτω ἀπὸ τὴν σκληρὰν ἐκείνην τυραννίαν ὅλοι οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ ἤρχισαν νὰ κατεργάζωνται τὴν νέαν ἐθνικὴν τῶν συνειδήσιν, οἱ Ἕλληνες τὴν ἐλληνικὴν, οἱ Βούλγαροι τὴν βουλγαρικὴν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Οἱ Κύπριοι ἐδή-

λωσαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἦσαν Ἕλληνες, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες τῆς Αὐτοκρατορίας, ὡς οἱ τῆς Κρήτης, τοῦ Ἀρχιεπελάγου, τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας, κλπ.

Ἡ Ἐκκλησία περιορίσθη ἤδη εἰς τρεῖς Ἐπισκοπὰς, οἱ δὲ λατῖνοι, διὰ τὸν φόβον εὐρωπαϊκῶν ἐπεμβάσεων, ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Κατὰ τὴν ζοφεράν ἐκείνην ἐποχὴν τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῆς νήσου ἐλάμπρυναν μεγάλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες, ὡς ὁ Ἰλαρίων Κιγάλας (1678), Κύπριος τὸ γένος, ὀνομασθεὶς ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀϊκουμενικὸς διδάσκαλος, μέγας θεολόγος, ἐξαρχὸς τῶν ἀπανταχοῦ διδασκάλων κλπ.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ (1660) τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐκείστοτε Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς ὡς Ἐθναρχῶν (ραγιᾶ βεκιλῆ) τοῦ ἑλλ. πληθυσμοῦ. Ἡ Ἐθναρχία δὲ ἀνέλαβεν, ἐκτὸς τῆς διοικήσεως, καὶ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων, τοὺς ὁποίους συνεπλήρου ἐξ ἰδίων εἰς ἐποχὰς ἀνομβρίας καὶ ἄλλων κακῶν ἐσοδειῶν, διὰ νὰ μὴ ἀραινισθῆ ὁ πτωχὸς ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς νήσου. Πολλοὶ ὅμως τοιοῦτοι Ἐθναρχαὶ τῆς Κύπρου, ἀνερχόμενοι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ τὰς ἐθνικὰς καὶ τὰς ἐκκλ.σ. ὑποθέσεις τῆς νήσου, οὐδέποτε ἐπέστρεφον εἰς αὐτὴν, ἀφαρπαζόμενοι καὶ ἐξαφανιζόμενοι ὑπὸ τῶν καχυπόπτων Τούρκων.

Ὅταν ἐφθασε διὰ τὸ ὑπόδουλον ἔθνος τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, οἱ Φιλικοὶ ἀπέστειλαν καὶ εἰς τὴν Κύπρον ἀντιπροσώπους διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς Ἐπαναστάσεως. Δυστυχῶς διὰ τὴν ἐθνικὴν ὑπόθεσιν, τὴν νήσον ἐκυβέρνηα αἰμοσταγῆς καὶ μισέλληρ πασσᾶς, ὁ ὁποῖος ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Ἑλλάδι, συνέλαβεν ὅλους τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς προκρίτους τῆς νήσου. Τὴν 9, 10, 12, 13, καὶ 14 τοῦ Ἰουλίου 1821 ἀπηνήγυνισθησαν ἢ ἐσφάγησαν ἐν μέσῳ ἀγρίων ἀλαλαγμῶν ὑπὲρ τοὺς 486 κληρικοὶ καὶ πρόκριτοι, ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός, ὡς ἄλλος Γρηγόριος Ε', ἐκρεμάσθη. Φοβερὰ ὁμοιότης, μαρτυροῦσα τὴν συγγένειαν τῆς θυσίας τῶν μεγάλων ἐκείνων Ἐθνομαρτύρων. Οἱ ἐλάχιστοι διασωθέντες πρόκριτοι διεσκοιμήθησαν εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα, ὅπου καὶ μετέσχον τοῦ ἀγῶνος. Ὁ ἀστραπιαῖος καὶ πολυαίμακτος ἐκεῖνος ἀφανισμὸς τῆς τοπικῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς ἡγεσίας ἐστέρησε τὴν νήσον τῆς εὐκαιρίας νὰ συμβαδίσῃ εἰς τὰς νεωτέρας ἱστορικὰς ἐξελίξεις μετὰ τοῦ ὑπολοίπου Ἑλληνισμοῦ, ὅτε δὲ ἠνδρώθη ἡ νέα ἡγεσία, ἡ λοιπὴ Ἑλλάς εἶχεν ἀπελευθερωθῆ. Τὸ νέον δὲ σύνθημα τὸ ὁποῖον ἐκτοτε ἐσφυρηλάτηθη εἰς τὰς καρδίας τῶν μαρτύρων ἀδελφῶν Κυπρίων, δὲν ἦτο πλέον «ἐπανάστασις», ἀλλὰ «ἐνωσις». Διότι οἱ Κύπριοι εἶχον βαθεῖαν συνείδησιν, ὅτι δὲν εἶναι ἰδιαιτέρος λαὸς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ὅτι εἶναι ὅμαιμοι, γνήσιοι Ἕλληνες ἀδελφοί.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1827, ὅτε εἰς τὸ Ναυαρίνον ἐπληροῦτο ἡ τελευταία πράξις τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐξεδηλοῦτο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν χριστιανικῶν λαῶν

τῆς Εὐρώπης ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, οἱ Τοῦρκοι ἀπέβησαν σκληρότεροι εἰς τὴν Κύπρον. Εἰς ἐκδίκησιν δὲ διὰ τὸ Ναυαρίνον προέβησαν εἰς ἀγριωτάτας σφαγὰς, καὶ ὅποια ἠφάνισαν τὴν μόλις ἐμφανισθεῖσαν νέαν τοῦ τόπου ἡγεσίαν.

Ἄν ἐχάθη ὅμως πρὸς ὥραν ἡ εὐκαιρία τῆς μετὰ τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος ἐνώσεως τῆς νήσου, ἐσήμανε καὶ ἡ ὥρα τῆς ὑποχωρήσεως τῆς τουρκικῆς ἀγριότητος. Οἱ κυβερνῆται τῆς Εὐρώπης, ὠθούμενοι ὑπὸ φιλελληνικῶν καὶ ἄλλων σκέψεων, ἀπήτησαν ἀπὸ τὴν Πύλῃν ἡπιωτέραν μεταχειρίσιν τῶν μὴ ἀπελευθερωθέντων χριστιανικῶν πληθυσμῶν. Τὸ 1830 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Πανάρετος, ἐπωφελοῦμενος τῆς ἐκ τῆς ξένης ἐπεμβάσεως ἀναπαύλας, ἐκάλεσεν εἰκοσαμελῆ «ἐπιτροπὴν τῶν κοινῶν», ἡ ὅποια ἀνέλαβε μετ' αὐτοῦ τὴν διοίκησιν τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων. Ἡ νέα διοίκησις εἶχε προσωρινὸν χαρακτῆρα, ἀφοῦ ἀνεμένετο ἡ ὁσημέραι πραγματοποιήσις τῆς Ἑνώσεως. Ἐπὶ τῶν διαδόχων του, περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἡ Ἐκκλησία ἵδρυσεν ἐν τῇ νήσῳ καὶ συντηρεῖ πλῆθος σχολείων, στοιχειώδους καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὅποια καὶ λειτουργοῦν μέχρι τῆς σήμερον.

Ἄλλὰ τὴν 4ην Ἰουνίου 1878, ὁ ἔβραϊος πρωθυπουργὸς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου Ντισραέλι, εἰς ἀποζημίωσιν τῆς φιλοτουρκικῆς πολιτικῆς του ἐναντι τῶν ἐπὶ τῆς Βαλκανικῆς ρωσικῶν βλέψεων, ἡγόραζε τὴν «κατοχὴν καὶ διοίκησιν» τῆς Κύπρου διὰ λογαριασμὸν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀσυνήθης αὕτη ἀγορὰ ἐνὸς ὀλοκλήρου χριστιανικοῦ εὐρωπαϊκοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ τέλη τοῦ φιλελευθέρου 19ου αἰῶνος, κατέπληξε καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς Ἀγγλους. Ὁ ἐξέχων πολιτικός του ἀντίπαλος Γλάδστων ἐχαρακτήρισε τὴν ἀγορὰν ἐκείνην καὶ τὴν ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους κατοχὴν τῆς νήσου ἐπαίσχυντον (shameful). Διότι, πράγματι, δι' αὐτῆς ἀνέζησεν ὁ Μεσαίων, καθ' ὃν οἱ φεουδάρχαι ἡγόραζον τὰ κτήματα μετὰ τῶν χωρικῶν.

Ἐκτοτε ἡ Ἐθναρχοῦσα Ἐκκλησία τῆς Κύπρου δὲν ἔπαυσε ν' ἀγωνίζεται ἐναντίον τῶν ἀγοραστῶν τῆς νήσου, διὰ τὸ δικαίωμα τοῦ λαοῦ τῆς νὰ διαθήσῃ ἑαυτὸν ἐλευθέρως καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ἀπὸ τὸν ξενικῶν ζυγόν.

Κατὰ τὸν Ἀγγλον ἱστορικὸν Τζῶν Χάκετ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου «διετήρησε τὴν λυχνίαν τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας σταθερῶς ἀνημμένην εἰς χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους, χωρὶς αὐτὴν, ἡ λυχνία θὰ εἶχε πρὸ αἰῶνων σβεσθῆ». Καὶ πράγματι. Μετὰ τόσα δεινὰ καὶ μετὰ τόσην μακραιώνα δουλείαν, ὅχι μόνον οἱ Κύπριοι ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ἐθνισμόν των καὶ εἰς τὴν πάτριον πίστιν, ἀλλὰ καὶ περιώρισαν εἰς τὸ ἐλάχιστον τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τοὺς ἀλλοθρήσκους κατοίκους τῆς νήσου, παρ' ὅλα τὰ ἐκάστοτε ἐποικιστικὰ σχέδια τῶν δυναστῶν, μετὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΜΙΧ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

## ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

Ἡ χειραφεσία τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ἑορτασμός τοῦ Ἰωβηλαίου τῆς στέψεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιοπίας Χάιλε Σελάσιε Α' φέρει εἰς τὴν μνήμην τῶν παρακολουθούντων τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐξελίξιν τῆς Αἰθιοπίας ὅλα τὰ μεγάλα ἱστορικά γεγονότα, τὰ ὅποια οὗτος ἐπετέλεσε καὶ τὰ ὅποια ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς τύχης τῆς χώρας ταύτης.

Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀνάγονται εἰς διαφόρους πλευρὰς τῆς ζωῆς τῆς Αἰθιοπίας. Ἡ δὲ κατόρθωσις αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν δημιουργικὴν καὶ ἀναμορφωτικὴν πνοήν, τὴν ὅποιαν ἐνεφύσησεν ὁ Μέγας οὗτος Αὐτοκράτωρ εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῆς χώρας Του καὶ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ Του, παλαιῶν σταθερῶς ἐναντίον μυρίων ἀντιδράσεων καὶ δυσχερειῶν πάσης φύσεως καὶ ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς. Πᾶσαι ὅμως αἱ ἀντιδράσεις αὗται καὶ αἱ δυσχέρειαι ἐκάμφθησαν καὶ ὑπερενικήθησαν πρὸ τῆς σιδηρᾶς θελήσεώς Του καὶ τῆς θαυμαστῆς δευδερκειᾶς Του καὶ τῆς συνέσεως, μεθ' ἧς ἐπελήφθη τῆς διευθετήσεως ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς χώρας Του.

Ὀφείλομεν ὅμως ν' ἀνομολογήσωμεν, ὅτι καὶ ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος διέπει τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος, ὀδηγεῖ τὸν Αὐτοκράτορα τοῦτον καὶ προστατεύει Αὐτόν. Αὐτὴ ἠλόγησε καὶ τὰς ἀνακαινιστικὰς Του προσπάθειας, ὥστε νὰ θέσῃ ἐπιτυχῶς καὶ νὰ στηρίξῃ τὸν Αἰθιοπικὸν Λαὸν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας, ἵνα ἐπιτελέσῃ ἣν ἔχει παρὰ τῆς θείας Προνοίας ἀποστολὴν ἐν τῇ ἀφρικανικῇ ἡπείρῳ.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων κατορθωμάτων, τὰ ὅποια δὲν δύνανται εἰ μὴ νὰ ἔχουν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς, ἠθικῆς καὶ καθόλου πνευματικῆς ἐξελιξέως τῆς Αἰθιοπίας καὶ τοῦ Αἰθιοπικοῦ Λαοῦ εἶναι ἡ ἐπιτυχὴς προσπάθειά Του πρὸς ἀλλοίωσιν τοῦ καθεστῶτος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κηδεμονίας καὶ ἡ ὥθησις τῆς Αἰθιοπίας νὰ ἔχῃ «ἐλευθέρων Ἐκκλησίαν ἐν ἐλευθέρῳ Πολιτεία».

Διεχειρίσθη δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τῆς ἐγνωσμένης διπλωματικῆς Του δεξιότητος. Καὶ σήμερον δύναται ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία νὰ καυχῆθῃ, ὅτι εἰσελθοῦσα εἰς τὸ στάδιον τῆς χειραφετήσεως πλησίστιος βαίνει πρὸς καθεστῶς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀπὸ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίαν ἐξάρτησις τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ἔχει μακρὰν ἱστορίαν. Ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους, ὅτε ἡ Αἰθιοπία ἔλαβε διὰ χειρὸς τοῦ Ἁγίου Φρουμεντίου (Ἀβᾶ Σαλάμα, Κεσάτε Βιρχάν) τὸ μεταλαμπαδευθὲν εἰς αὐτὴν φῶς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον ἐξ Ἀλεξανδρείας (340).

Ὡς ἤτο ἐπόμενον, ἐτέθη τότε ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἡ χριστιανωσύνη κατὰ τοὺς χρόνους τῶν χριστολογικῶν ἐρίδων ἐν Μῆσῃ Ἀνατολῇ συνετά-

ράχθη και διεσπάσθη. Ἡ διάσπασις αὕτη ἐπῆλθε μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον (451). Ἐδημιουργήθησαν τότε δύο Ἐκκλησίαι, ἡ τῶν Μελχιτῶν καὶ ἡ τῶν Ἰακωβιτῶν. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ γνωστὴ σήμερον ὑπὸ τὴν κυριολεκτικὴν ἔννοιαν Ὁρθόδοξος. Ἐκλήθη δὲ τότε ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων τῆς («Μελχιτικῆς»), ἤτοι Βασιλικῆς, διότι ἐπιστεύετο ὅτι αὐστηρῶς ἠκολούθει τὴν πίστιν καὶ τὰς δοξασίας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βασιλέως (Μάλεκ) ἐν ᾧ τὸ ἐπώνυμον Ἰακωβιτικὴ ἐδόθη εἰς πάσας τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες μετὰ τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἀπεσχίσθησαν καὶ ὠργανώθησαν ὑπὸ Ἰακώβου Βαραδαίου, ἐν Αἰγύπτῳ Συρία καὶ Μεσοποταμίᾳ.

Ἀμφότεραι αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίαι αὗται διεξεδίκουν τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐξάρτησιν τῆς ἐν Αἰθιοπία Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς κηδεμονίαν. Αἱ τότε φιλικαὶ σχέσεις καὶ ἡ ἐπὶ πολιτικοῦ ἐδάφους συνεργασία μεταξὺ Ἀζώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως εἰς στενωτέραν σχέσιν ἔφερον τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν πρὸς τὴν λεγομένην Μελχιτικὴν. Ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ταύτης δὲν ἐλλείπουν αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ἐπῆλθον ἐν Αἰγύπτῳ σοβαρὰ γεγονότα. Ἡ Αἰθιοπία ἀπεκόπη πάσης σχέσεως μετὰ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Μεσογείου.

Ἡ ἀπομόνωσις αὕτη μοιραίως ἔφερε τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἰακωβιτικῆς, ἤτοι Κοπτικῆς, Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν τινες προσέδωκαν εἰς αὐτὴν τὴν προσωνομίαν Κοπτικῆς. Κατ' ἀρχὰς ὁ μόνος δεσμὸς τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Κοπτικὴν ὑπῆρξεν ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ Αἰθιοπία, ἀπὸ τὴν ἀραβικὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξῆς, ἐλάμβανε τὸν θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐξ Αἰγύπτου καὶ συγκεκριμένως ἐκ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλ' ἡ ἀπόδοσις τοιαύτης προσωνομίας κατὰ λάθος ἐγένετο ὑπὸ τινῶν ξένων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐγίνωσκον κατὰ βάθος οὔτε τὴν ἱστορίαν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, οὔτε τὸ γνήσιον ἐθνικὸν φρόνημα τοῦ Αἰθιοπικοῦ λαοῦ.

Ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρον sui generis κλάδον τῆς ἀρχαίας Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐχει καὶ τινὰς παραλλαγὰς ἀπὸ τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν. Καθ' ὅλην τὴν μακρὰν περίοδον τῆς ἀπομονώσεώς της ἀπὸ τὸν ἑλληνο-ρωμαϊκὸν μεσογειακὸν χριστιανικὸν κόσμον διεμορφώθη ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐθνικῶν της παραδόσεων. Κατὰ τὴν μακρὰν καὶ σκοτεινὴν ταύτην περίοδον δεσμὸς της πρὸς τὸν ἐκτὸς τῆς Αἰθιοπίας κόσμον ὑπῆρξε τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ Αἰθιοπικὸν Μοναστήριον, δι' οὗ, ὡς διὰ θυρίδος, ἐπεκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἔξω κόσμου. Ἄλλ' ὁ κυριώτερος δεσμὸς ἦτο ὁ μεταξὺ τῶν μοναχῶν τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴν κατοχὴν τῆς Αἰγύπτου

καὶ ἐξῆς, ἐκλεγόμενος Κόπτης ἐπίσκοπος, ὅστις καὶ ἐστέλλετο εἰς Αἰθιοπίαν, ὡς ἀνώτατος θρησκευτικὸς Ἀρχηγός. Οὗτος ἦτο καὶ ὁ μόνος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Αἰθιοπία Ἐκκλησίας. Πολλάκις δὲ συνέβαινε νὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος ἕως οὐ αἰ ἀρμόδιαι πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ Ἀρχαὶ ἐν Αἰγύπτῳ πληροφορηθῶσι τὸν θάνατον τοῦ Ἀβούνα καὶ φθάσῃ νέος διάδοχος τοῦ εἰς Αἰθιοπίαν. Ὁ ἀνώτατος οὗτος θρησκευτικὸς Ἀρχηγός ἦτο δεσμὸς μόνον τῆς ἐξαρτήσεως τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς Κοπτικῆς καὶ οὐδὲν πλεόν. Αὐτὸς ἐξῆσκει τὴν ἐπὶ τῆς Αἰθιοπίας ἐκκλησιαστικὴν κηδεμονίαν.

Ἡ κηδεμονία αὕτη ἔσχε πολλὰς φάσεις καὶ ποιήσας περιπετείας. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος σημειώματος ἡ ἐκτίμησις, πόσον ἐκέρδισεν ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία ἡ πόσον ἔχασε λόγω τῆς διὰ τοῦ Ἀβούνα σχέσεώς της μετὰ τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας. Εἶναι δύσκολον νὰ ἐκτιμηθῇ τοῦτο. Ἀλλὰ, πλὴν ἐλαχίστων περιπτώσεων, ὀλίγα εἶχε νὰ μεταδώσῃ ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα.

Γεγονὸς ὅμως ἀδιαφιλονείκητον εἶναι, ὅτι ὁ Αἰθιοπικὸς Λαός, διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ, εἴτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἴτε ἐν τῇ Πολιτείᾳ, ἐπεδίωξε νὰ διασειῇ τὴν κηδεμονίαν ταύτην, εἴτε καθ' ὀλοκληρίαν ἀπαλλασσόμενος ἀπ' αὐτὴν, εἴτε τοῦλάχιστον τροποποιῶν τοὺς ὅρους της. Ἐφ' ὅσον δ' ἡ Αἰθιοπία ἠσθάνετο ἑαυτὴν ὠριμον ἐν τῇ πολιτικῇ ἐλευθερίᾳ καὶ ἀνεξαρτησίᾳ καὶ διετήρει καὶ ὑπερήσπιζεν αὐτάς, ἐπακλόουθον ἦτο νὰ διαισθανθῇ ἑαυτὴν ὠριμον νὰ ἄρῃ τὴν κηδεμονίαν καὶ νὰ ἔχη ἐλευθέραν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρείαν μακραιῶν ἐξάρτησις προκαλεῖ ἐκπληξίν, ἀν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τὸ σφοδρὸν τῶν Αἰθιοπῶν ἐθνικὸν αἰσθημα! Κοινὸς πόθος ὑποκάδιος ἐβαυκάλιζε πάντα Αἰθιοπα: Νὰ ἔχη ἡ Αἰθιοπία ἐλευθέραν Ἐκκλησίαν ἐν ἐλευθερίᾳ Πολιτείας.

Θὰ παρατρέξωμεν τὰς ἐκάστοτε γενομένας ἐκδηλώσεις τοῦ πόθου τούτου, εἴτε ὑπὸ μορφήν βελτιώσεως τῶν ὄρων τῆς ξένης ταύτης ἐκκλησιαστικῆς κηδεμονίας, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τελείας χειραφετήσεως.

Οἱ μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ἀμερολήπτως παρακολουθοῦντες τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Αἰθιοπικοῦ Λαοῦ, εἴτε ὡς Πολιτείας, εἴτε ὡς Ἐκκλησίας, ἐνθυμοῦνται πάντως τὰς προσπάθειάς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐδάφους. Ἐβλεπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἡ πλήρης ὑποταγὴ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ὡς θυγατρὸς, πρὸς τὴν μητέρα της, τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν, ἐδικαιολογεῖτο ἀρχαιότερον. Ἄλλ' ἡ θυγάτηρ Ἐκκλησία ἐνωρὶς ἀπέβη τῆς μητρὸς μεῖζων εἰς ἀριθμὸν καὶ διάφορος εἰς γεωγραφικὴν ἔκτασιν, ὁ δὲ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκόπων καὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ ἐπισκόπου ἦτο σοβαρὸν μειονέκτημα εἰς τοιαύτην ἀπέραντον χώραν, ὑπῆρχον δὲ καὶ διαλείψεις ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Ἀρχιε-

1. Βαραδαῖος ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι σάγμα ἵππου (βαρδάτα) ἀπέτελε τὸν ἱματισμὸν καὶ τὰ ἐπιπλα τοῦ ἀσκητικοῦ ὄργανου τοῦ τούτου τῶν Μονοφιστικῶν Ἐκκλησιῶν. Τὸ μὲν ἥμισυ ἤρκει ὡς ἱμάτιον, τὸ δ' ἕτερον ὡς κλίνην.

1. Ἀβούνα, εἶναι λέξις ἀρχαία αἰθιοπικὴ (ge'ez), εἰς τὴν νεοαἰθιοπικὴν Abatatchine δὲν εἶναι ἀραβικὴ λέξις, σημαίνει καθόλου τὸν ἐπίσκοπον καὶ ὄχι τὸν Μητροπολίτην ἢ Ἀρχιεπίσκοπον γίνεται δὲ τώρα σύγχυσις, ὅποτε πολλοὶ ἐπίσκοποι ἐχειροτονήθησαν, διότι καὶ αὐτοὶ εἶναι Ἀβούνα.

πισκόπων. Ἐπί πλέον δὲ ἡ πνευματικὴ ζωικότης τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἐσημείωσε διακυμάνσεις κατὰ τὸν μακροαἰώνα σύνδεσμον αὐτῆς. Ἀφημένη δὲ ἡ Ἐκκλησία Αἰθιοπίας εἰς ἓνα καὶ μόνον ἐπίσκοπον, ἀνευ βοηθῶν, καὶ ἐστερημένη διοικητικῆς ὀργανώσεως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προοδεύσῃ, μηδὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς νὰ ἐπιτελέσῃ, καὶ οὕτως ἦτο καταδικασμένη νὰ παραμῆνῃ εἰς στασιμότητα.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐπωφεληθεὶς ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης τῆς χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀβούνα Ἀθανασίου, ἐπεδίωξε ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκόπων ἐν Αἰθιοπία καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἦτο ἀποφασισμένος ν' ἀποταθῆ εἰς ἄλλας Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας, ἐν ἡ περιπτώσει ἤθελεν ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία ἀπορριφθεῖ τὰ αἰτήματά Του. Αἱ ἀξιώσεις τοῦ Ἰωάννου, ὡς εἴπομεν, ἀνταπεκρίνοντο πρὸς πραγματικὰς ἀνάγκας. Μετὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἰωάννου, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων ὑπῆρξεν ὁ διορισμὸς τεσσάρων ἐπισκόπων Κοπτῶν. Ἠρκέσθη τότε ὁ Ἰωάννης εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτων, ὡς ἀνάλογον πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Ἐξ αὐτῶν εἰς προσωρίζετο, διὰ Τυγγέ, παρ' αὐτῶ τῶ Ἰωάννη, εἰς διὰ τὴν ἐπαρχίαν Shoε, ὁ τρίτος διὰ τὴν ἐπαρχίαν Κοτζάμ. τὸν τέταρτον προσωρίζε διὰ τὸ τέταρτον βασίλειον, τὸ ὁποῖον παρεσκεύαζε διὰ τὸν υἱὸν του· τὸ τελευταῖον δὲν ἐπραγματοποιήθη ἕνεκα τοῦ προῦρου ἡρωϊκοῦ θανάτου τοῦ Ἰωάννου.

Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων ἐπισκόπων, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μενελί, μόνον ὁ Ἀβούνα Ματθαῖος ἐπέζησεν. Ἐπὶ μακρὰ ἔτη παρέμεινε πιστὸς εἰς τὴν ἀποστολὴν του. Ὑπῆρξεν ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μενελί. Ἡ βραχεῖα βασιλεία τοῦ Λίτζ Ἰάσου καὶ αἱ ἐγερθεῖσαι τότε ταραχαὶ τρανῶς ἀπέδειξαν πόσον σωτήριο ἐστὶν τὸ γόητρον τοῦ Ἀβούνα, ὅταν οὗτος ἔχη συνείδησιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς του.

Ἀλλὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, ὡς πρὸς τὴν κηδεμονίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἀνεκινήθη ζωηρότερον ἐπὶ τῶ θανάτῳ τοῦ Ἀβούνα Ματθαίου. Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην ἀντεμετώπισεν αὐτὸ μὲ ἀποφασιστικότητα καὶ σταθερότητα ὁ ἐν τῶ ἔθνικῳ ὄριζοντι τῆς Αἰθιοπίας ἀναφανείς νέος ἀσθῆρ. Ὁ Αὐτοκράτωρ Χάιλε Σελάσιε, ὡς Συμβασιλεὺς καὶ Διάδοχος τοῦ Αἰθιοπικοῦ τότε Θρόνου, γνωστὸς δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ρὰς Τάφαρι Μακόννεν, ἐδράξατο τὸ ζήτημα μὲ στιβαρὰς χεῖρας.

Τὸ μεγαλεῖον τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν λαῶν μετρεῖται μὲ τὸν βαθμὸν, καθ' ὃν ἐκπροσωποῦν οὗτοι τὰ ἰδεώδη, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπὸ τὰς εὐθύναις των λαῶν.

Εἰς τὸ ἀναμορφωτικὸν καὶ μεταρρυθμιστικὸν Του πρόγραμμα ὁ τότε Συμβασιλεὺς καὶ Διάδοχος, νῦν

1. Ἐκ τῶν ἀπειλῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου ἐξηγοῦνται αἱ ἐγγραφαὶ ἐκκλήσεις αὐτοῦ πρὸς τε τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων Γεώργιον καὶ τὸν Ἐλληνορθόδοξον Πάτριον Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιον. Δυστυχῶς, οὐδὲν στοιχεῖον ἔχομεν πρὸς δικαιολογίαν τῆς σιωπῆς εἰς τὰς ἐκκλήσεις ἐκείνας.

δὲ εὐκλεῶς ἀνάσσει, περιέλαβε τὸ χρόνιον πρόβλημα τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀνεκάθεν ἐθεωρεῖτο ἡ Πολιτεία ἐν Αἰθιοπία προστάτις τῆς θρησκείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἐκάστοτε Αὐτοκράτορες καὶ Νεγκούς πολὺ συνέτελεσαν εἰς τὴν εὐρυτέραν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῇ χώρᾳ. Ἐπροστάτευσαν αὐτὸν καὶ ἐκτὸς τῆς Αἰθιοπίας· τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸ ἔτος 524 ἐστρατεία τοῦ Ἑλ - Ἀσβεχᾶ εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν (Ἰεμένην) πρὸς προστασίαν τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν καὶ ἐκδίκῃσιν τοῦ ἀφθόνως χυθέντος χριστιανικοῦ αἵματος τῶν ὑπὸ τοῦ Ἰουδαίου Ἀραβὸς ἡγεμόνος Δοῦ - Ναουᾶς ἐν Νατζράν σφαγιασθέντων χριστιανῶν.

Ἡ εὐεργετικὴ αὐτῆ δρᾶσις τῶν Νεγκούς ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας στενωτέρου καὶ στερεωτέρου συνέδεσε τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Πολιτείαν. Ἐδημιουργήθη μεταξὺ αὐτῶν δεσμὸς εὐγνωμοσύνης. Δὲν ἦτο δεσμὸς δουλοπρεποῦς ὑποταγῆς, ὡς τινες κακῶς ὑπολαμβάνουν καὶ ἐσφαλμένως διατείνονται, τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν Πολιτείαν. Τοιοῦτος δεσμὸς εὐγνωμοσύνης μὲ ἐκδήλωσιν ἀλληλοβοηθείας καὶ συνεργασίας μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ὑπῆρξε καὶ ἐν Βυζαντίῳ. Καὶ ἐκεῖ ὁ δεσμὸς αὐτὸς παρεξηγήθη. Ὅπου ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἔθνικῃ, ἐκεῖ ἡ συνεργασία μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας εἶναι στενή. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ τοιοῦτο ἰδίᾳ ἐν Ἀνατολῇ. Ἡ δυτικὴ νοοτροπία δυσκόλως προσαρμόζεται πρὸς τὴν τοιαύτην ἀνατολικὴν νοοτροπίαν. Τοῦτο δὲ, διότι οὐχ ἅπαξ ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ Δύσει ἐστάθη ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν λαῶν καὶ δυσμενῆς πρὸς τὴν πνευματικὴν των πρόοδον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ εἰς ἄλλα εἶδη τῆς ἀναπτύξεως. Ἐντεῦθεν ἀληθῶς πλανῶνται ὅσοι μὲ τοιαύτην δυτικὴν νοοτροπίαν ἐπικρίνουν τοὺς ἀνατολικούς λαοὺς καὶ τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας.

Ἡ μεταρρυθμιστικὴ προσπάθεια τοῦ Αὐτοκράτορος συνήντησεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀντιδράσεις πολλὰς καὶ ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς. Τοιαύτας συνήντησεν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτικῆς Του δράσεως. Εἶχεν ὅμως ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν. Ἐπὶ πλέον ἐγνώριζε καὶ τὸν τρόπον, πῶς νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μεταρρυθμιστικὸν Του πρόγραμμα. Εἶχε συνετοὺς συμβούλους. Πλὴν ἄλλων, εἶχε τὸν ἐμπνευσμένον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, τὸν αἰοίδιμον Βλατίν Γκέτα Χερουῆ.

Ἄμα τῶ θανάτῳ τοῦ Ἀβούνα Ματθαίου ἤξιωσεν ἡ Αἰθιοπία τὴν χειροτονίαν ἔθνικῆς Ἱεραρχίας, μὲ ἔθνικὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν ἐπὶ κεφαλῆς. Ἄλλ' ἡ κατάλυσις μακροχρονίου καθεστῶτος, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὄχι μόνον διαμαρτυρίας, ἀλλὰ καὶ σφοδρὰν ἀντίδρασιν προὐκάλεσεν. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη ἐπεστράτευσεν ὅλα τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα. Ἐξουδετέρωσεν ὅμως αὐτὰ ἡ ἀκαμπτὸς θέλησις τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐγνώριζε πῶς νὰ κατευθύνῃ τὸ πηδάλιον διὰ μέσου βράχων καὶ ὑφάλων πρὸς τὸν λιμένα.

1. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τιμᾷ τὴν μνήμην των ἐπ' ὀνόματι Ἀρέθα καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ τὴν 24 Ὀκτωβρίου.

Τὸ κυριώτερον ἐπιχείρημα τῆς μεταρρυθμίσεως ἦτο, ὅτι ἡ Αἰθιοπία εἶναι χώρα χριστιανικὴ μὲ πληθυσμὸν ἄνω τῶν 12.000.000. Ἐδέχθη μὲν τὸν Χριστιανισμὸν κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἀπὸ τῆν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, ἀλλὰ δὲν ἐπεταί ἐκ τούτου, ὅτι θὰ παραμείνῃ ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία διοικουμένη ἀπὸ ἓνα καὶ μόνον ἐπίσκοπον καὶ τοῦτον ἐκλεγόμενον καὶ στελλόμενον ἔξωθεν μ' ἐγνωσμένην ἀνεπάροικίαν καὶ περιορισμένην δικαιοδοσίαν, ἀγνοοῦντα τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιμνίου του, τὰς παραδόσεις τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς χώρας κ.δ. Τὸ τοιοῦτο δὲν ἦτο λογικόν, οὐδὲ χριστιανικόν, καὶ τελείως ἀδικαιολόγητον.

Τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἀντιδράσεως ἦτο κανὼν ἀπόκρυφος τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (325) χαλκωθείς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐπὶ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ἀξιώσεων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Κοπτικῆς καὶ διαιώνισιν τῆς ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτήσεως τῆς Αἰθιοπικῆς<sup>1</sup>.

Ἐπιστεῦετο δέ, ὅτι ὁ νόθος κανὼν οὗτος ἐκυρώθη ἐν τῇ συμφωνίᾳ, ἥτις συνήφθη τῷ 1268 μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Σολομονείου δυναστείας ἐν Αἰθιοπία καὶ τοῦ ὀσίου Τάκλα Χαῦμανῶτ, Ἡγουμένου τοῦ Μοναστηρίου Δέβρα Λιβανός, ἀνορθωτοῦ τῆς δυναστείας ταύτης.

#### 1) Εἶναι ὁ 42 κανὼν τῆς Vetsion Abraham Echelensis.

Ἀπαγορεύει εἰς τοὺς Αἰθιοπας νὰ ἔχουν Πατριάρχην μόνον τὸν τίτλον τοῦ Καθολικοῦ δύναται νὰ φέρῃ ὁ πνευματικὸς Ἀρχηγός των, διατελὼν πάντοτε ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ἐν μεταφράσει ἔχει ὁ κανὼν ὡς ἑξῆς:

«Δὲν δύνανται οἱ Αἰθιοπες νὰ δημιουργήσουν μηδὲ νὰ ἐκλέξουν Πατριάρχην. Ἐπὶ πλέον ὁ ἐπίσκοπος των θὰ εἶναι ὑποτελής εἰς τὸν κατέχοντα τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας Πατριάρχην. Οὐχ ἦττον ὁ ἐπίσκοπος αὐτὸς θὰ εἶναι παρ' αὐτοῖς ὡς Πατριάρχης καὶ θὰ ἔχῃ τὸν τίτλον Καθολικός. ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν θὰ ἔχῃ, ὡς οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι, τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαθιστᾷ Ἀρχιεπισκόπους, διότι δὲν ἔχει οὔτε τὰς τιμὰς, οὔτε τὴν ἐξουσίαν πραγματικοῦ Πατριάρχου. Ἐάν ποτε ἤθελε συγκληθῆ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ροῦμ (ἐπὶ ἑλληνοβυζαντινοῦ ἐδάφους) σύνοδος τις, παραστῆ δὲ εἰς αὐτὴν ὁ Πατριάρχης Αἰθιοπίας, θὰ καταλάβῃ τὴν ἐβδόμην θέσιν μετὰ τὸν ἐπίσκοπον Σελευκείας. Ἄν δὲ ποτε δοθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ἐξουσία, νὰ ἐκλέγῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τὸν Ἀρχιεπισκόπου, δὲν πρέπει ν' ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο οὐδένα Αἰθιοπα».

Ἐν τῇ Φέτχα-Νεγκέστ κατεχωρήθη ὁ κανὼν οὗτος ὡς θεμελιώδης τις (Κεφ. Δ', ἀριθμ. 42).

Ὁ κανὼν οὗτος προδίδει ἐποχὴν πολὺ μεταγενεστέραν τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (325). Οἱ Αἰθιοπες τότε οὐδένα ἐπίσκοπον εἶχον. Μόλις δὲ τότε εἶχαν ἀρχίσει ὁ Ἅγιος Φρουμέντιος τὴν ἐκχριστιάνισιν τῆς Αἰθιοπίας. Βραδύτερον μόνον, ὅτε ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ἦτο ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας καὶ ἀνεκίνησεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος Φρουμέντιος τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἱεραποστολῆς του, τότε ἐξέλεγε καὶ χειροτονήθη ὁ Φρουμέντιος ἐπίσκοπος τῶν νέων πιστῶν.

Τούναντιον δὲ ὁ ψευδοκανὼν οὗτος προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν μεγάλῃς Ἱεραρχίας ἐν Αἰθιοπία καὶ ὅτι ὁ θρησκευτικὸς Ἀρχηγός, ὁ Καθολικός, θέλει ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῆν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ἐπὶ πλέον προϋποθέτει, ὅτι τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἦτο τότε ἐν τελείᾳ διαμορφώσει, τοῦθ' ὅπερ δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου.

Ἡ σύνταξις τοῦ κανόνος τούτου δὲν δύναται ν' ἀναγῆται εἰς ἐποχὴν ἀρχαιότεραν τοῦ τέλους τοῦ Ζ' αἰῶνος ἢ ἀρχῶν τοῦ Η'. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἔχλακτους ἐν τινι συνόδῳ Συρο-κοπτο-Ἰακωβιτικῇ.

Ἡ ἀντίδρασις μετῆλθε πολλὰ μέσα· ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν διπλωματικὴν Του δεξιότητα καὶ συστηματικῶς ἀποφεύγων τὰς βιαίας λύσεις καὶ τὰ πραξικοπήματα, διεχειρίσθη τὸ ζήτημα μὲ πολλὴν σύνεσιν. Ἐγνώριζεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λυθῇ ζήτημα χρονίζον ἀπὸ 1600 ἐτῶν διὰ βιαιῶν λύσεων, ἀλλ' ὅτι ἀσφαλέστερον ἦτο νὰ κατακτᾶται τὸ ἔδαφος σπιθαμῇ πρὸς σπιθαμῇ.

Αἱ τριετεῖς τότε συζητήσεις ἀπέληξαν τῷ 1929 εἰς compromis. Ἡ μὲν Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία δέχεται ἐξ Ἀλεξανδρείας νέον Ἀρχιεπίσκοπον, ἀλλ' ἡ Ἀλεξανδρεία ὑπεχρεώθη νὰ χειροτονήσῃ τέσσαρας ἐπισκόπους ἐκ τοῦ Αἰθιοπικοῦ Κλήρου. Ἡ χειροτονία αὐτῶν ἦτο ὄρος ἀπαραίτητος (sine qua non). Εἰς αὐτοὺς προσετέθη πέμπτος, ὁ ἐπίσκοπος Σεβήρος, χειροτονηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου, ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Ἀδὺς Ἀβέβαν, τῷ 1930.

Ἡ ἀνάδειξις πέντε Αἰθιοπῶν ἐπισκόπων προὔκλει ἐν τοῖς κύκλοις τοῦ Κοπτικοῦ Πατριαρχείου φόβους, μήπως οὗτοι ὠθήσουν τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀνεξαρτησίαν, χειροτονοῦντες εἴτε νέον Ἀρχιεπίσκοπον, εἴτε νέους ἐπισκόπους. Ἐντεῦθεν ὑπεβλήθησαν οἱ Αἰθιοπες ἐπίσκοποι εἰς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ προβῶσιν εἰς τοιαύτας χειροτονίας. Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἔγινε δεκτὴ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐν Κάιρῳ καὶ Ἀδὺς Ἀβέβᾳ δημιουργηθείσης κρίσεως.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ ἐθνικὴ τῶν Αἰθιοπῶν περιπέτεια (1936-1940). Ἡ ἰταλικὴ Κατοχὴ διέσπασε τὸν μεταξὺ Αἰθιοπικῆς καὶ Κοπτικῆς Ἐκκλησίας δεσμόν. Ἡ ἰταλικὴ πολιτικὴ, ἥτις δὲν ἠνείχετο ἐν τῇ Δωδεκανήσῳ τὴν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ΚΠόλεως ἐξάρτησιν τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας καὶ ὠθεῖ τὴν ἐν Δωδεκανήσῳ Ἱεραρχίαν, νὰ κηρύξῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἐκεῖ Ἀὐτοκέφαλον, εἶχε περισσοτέρους λόγους νὰ μὴ ἀνεχθῇ τὴν ἐξάρτησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν Αἰθιοπία ἀπὸ τῆν ἐν Αἰγύπτῳ Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ ἰταλικὴ Διοίκησις, ἥτις πρὸ τῆς Κατοχῆς ἠνείχετο τὴν ἀπὸ τὸ Κάιρον ἐξάρτησιν τῆς Ἐκκλησίας Ἐρυθραίας, ἀπέκλειε δὲ τὴν ἐξάρτησίν της ἀπὸ τὸν ἐν Ἀδὺς Ἀβέβᾳ Ἀρχιεπίσκοπον, καίτοι μὴ Αἰθιοπα, ὅμως, ὅτε ἔγινεν ἡ κατοχὴ τῆς Αἰθιοπίας, ὑπήχθησαν δὲ ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν της ἡ τε Αἰθιοπία καὶ ἡ Ἐρυθραία, ἐπεδίωξε νὰ διαρρήξῃ τὸν μεταξὺ Ἀδὺς Ἀβέβας καὶ Κάιρου ἐκκλησιαστικὸν δεσμόν. Ἐγνώριζε τὸν ὑποκάριον τῶν Αἰθιοπῶν πόθον. Ὁ Αἰθιοπ εἶχε ἔρωτα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Θέλει τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Τὴν θέλει καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Οἱ Ἴταλοι εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Κατοχῆς ἐπεδίωξαν ν' ἀποκοιμίσουν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν Αἰθιοπῶν, ἀν μὴ νὰ τὸ πνίξουν. Ἐθάψουσιν ὅμως τὸν πόθον των νὰ ἔχουν ἐκκλησιαστικὴν ἀνεξαρτησίαν. Διὰ πραξικοπήματος ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία κηρύττεται Ἀὐτοκέφαλος. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς αὐτοκεφαλίας ταύτης Ἐκκλησίας τίθεται ὁ ἐκ τῶν πέντε ἐπισκόπων ἐπιζήσας ἐπίσκοπος Ἀβραάμ, ὡς πρῶτος Μητροπολίτης Αἰθιοπίας<sup>(1)</sup>. Τοῦτον θανόντα διεδέχθη ὁ

1) Ἐκ τῶν πέντε ἐπισκόπων ὁ μὲν Σεβήρος εἶχεν ἀποθά-

Ἰωάννης (1940). Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν δύο τούτων Ἀρχιεπισκόπων ἐχειροτονήθησαν καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι. Ὁ τέως Κόπτης Ἀβούνα Κύριλλος, παρέμεινε ἐκπτώως εἰς Κάιρον, ὡς μὴ δεχθεὶς τὴν ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν προταθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἀνεξαρτησίαν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ πραξικόπημα τοῦτο ἐξώργισε τοὺς ἐν Κάιρῳ καὶ προὐκάλεσε διαμαρτυρίας. Τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς ἀπεκηρύχθη, οἱ δὲ δεχθέντες τὴν χειροτονίαν ἐπίσκοποι, αἱ πράξεις των καὶ οἱ συνακολουθοῦντες αὐτοῖς ἐβλήθησαν δι' ἀφορισμοῦ.

Οὕτως ἐδημιουργήθη ἐν τῇ Αἰθιοπικῇ Ἐκκλησίᾳ καθεστῶς, τὸ ὁποῖον, ἐὰν κατὰ τύπους ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μὴ κανονικόν, κατ' οὐσίαν ὅμως ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν πόθον τῶν Αἰθίοπων.

Ἀπὸ τὴν κατὰ Μάϊον 1941 ἀπελευθέρωσιν τῆς Αἰθιοπίας καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὴν πρωτεύουσάν Του τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα λαμβάνει ἄλλην τροπήν. Πλεῖστα ὅσα προβλήματα ἐπιγεούσης μορφῆς ἐτέθησαν ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἄλλ' ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ὁ Αὐτοκράτωρ, παρ' ἣν ἔχει δύναμιν νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν θέλησίν Του, προτιμᾷ τὰς ἀνωδύνους καὶ διὰ διπλωματικῆς ὁδοῦ λύσεις τῶν ζητημάτων.

Ἀνέπτυξε καὶ ἐνταῦθα τὴν διπλωματικὴν δεξιότητά Του. Παρ' ἃς εἶχεν ἀσχολίας εἰς πολιτικά, στρατιωτικά, οἰκονομικά καὶ ἄλλα τόσα ζητήματα τῆς ἀναγεννωμένης Αὐτοκρατορίας, ὅμως δὲν παρέλειψε νὰ δώσῃ προσοχὴν καὶ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα. Τὸ ἐπὶ τῆς Κατοχῆς δημιουργηθὲν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειτο ὑπὸ διαμαρτυρίαν ἐκ μέρους τῆς ἐν Κάιρῳ Ἐκκλησίας, ἔπρεπε νὰ ἐκκαθαρισθῆ. Οἱ ἐν Κάιρῳ ἐνόμιζον, ὅτι ὑπῆρχε χάρις πρὸς ἀδιαλλάξιαν. Ὅθεν ἀντέταξαν τὴν μακροχρόνιον παράδοσιν καὶ τὸν κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου. Ἄλλ' οἱ ἐν Ἀδῆς Ἀβέβα κατὰ τῆς παραδόσεως ἀντέταξαν τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς χώρας, τὸν δὲ κανόνα ἀπέκρουσαν ὡς νόθον καὶ ἀπόκρυφον.

Συσκέψεις τῶν ἀρμοδίων κύκλων ἐν Κάιρῳ συσκέψεις καὶ ἐν Ἀδῆς Ἀβέβα. Μεταξὺ τῶν δύο πόλεων ἀντηλλάσσοντο ἔγγραφα· διεσταυροῦντο καὶ αἱ ἀποστολαί. Πλησιάζουν αἱ διαπραγματεύσεις πρὸς τὴν τελικὴν συμφωνίαν· ἀλλ' αἰφνης ἐμφανίζεται τὴν τελευταίαν στιγμὴν νέα περιπλοκή. Ἄλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ παραμένει σταθερὸς εἰς τὰς ἀξιώσεις Του. Εἶχε πεποιθήσιν εἰς τὸ δίκαιον τῶν αἰθιοπικῶν ἀπόψεων. Δὲν ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα Ἐρρίκου Η', Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὰς μετὰ τοῦ Πάπα Κλήμεντος Ζ' διαφορὰς του πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του. Ἦτο βέβαιος, ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ κατίσχυον αἱ ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἦσαν δίκαιαι· ἦσαν χριστιανικαί· ἦσαν κανονικαί. Ἄλλὰ καὶ κανόνες γνήσιοι, ἂν ὑπῆρχον κατ' αὐτῶν, εἶχεν ὁ Αὐτοκράτωρ ν' ἀντιτάξῃ κατ' αὐτῶν τὸ εὐαγγελι-

νει, οἱ δὲ Πέτρος καὶ Μιχαὴλ ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τῶν Ἰταλικῶν Ἀρχῶν, ὡς μὴ ἀναγνωρίσαντες τὴν Κατοχὴν, τὸν δὲ Ἰσαάκ ἔσωσεν ἡ ἀδιαφορία του.

κόν: «Τὸ Σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐχὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ Σάββατον» (Μάρκ. Β', 27).

Δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνεχθῆ ἐπὶ πλέον ὁ Αἰθιοπικὸς Λαὸς τὸ καθεστῶς τῆς κηδεμονίας. Οὐσιαστικῶς ἔχει καταργηθῆ ἐπὶ Ἰταλικῆς Κατοχῆς. Κατὰ τὰς γενομένας συζητήσεις καὶ διασκέψεις δὲν ἔλειψαν καὶ στοιχεῖα κεκηρυγμένα ὑπὲρ τῆς βίαιας λύσεως τοῦ ζητήματος. Ἦρεμος ὁ Αὐτοκράτωρ κατηύθυνε τὰ διάφορα ρεύματα καὶ μετὰ πολλὴν σύνεσιν ἔκαμψε τὴν ἀδιαλλάξιαν.

Ἡ ἐν Κάιρῳ τῇ 13ῃ Ἰουλίου 1948 συναφθεῖσα μεταξὺ τοῦ Κοπτικῶν Πατριαρχείου καὶ τῆς αἰθιοπικῆς ἀντιπροσωπείας συμφωνία ἔδωκε τέρμα εἰς πολυετεῖς διαπραγματεύσεις. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην ἀναγνωρίσθη εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν τὸ δικαίωμα νὰ ἔχη ἀμέσως πέντε ἐπισκόπους, χειροτονουμένους ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, καὶ βραδύτερον ὅσους ἄλλους θὰ ἐχρειάζετο, χειροτονουμένους ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Συνήνεσαν οἱ Αἰθίοπες νὰ ἀποκατασταθῆ ὁ Κόπτης Ἀβούνα Κύριλλος, ἀλλ' ὁ διάδοχος του κατ' ἀνάγκην ἐμελλε νὰ εἶναι ἐκ τῶν Αἰθίοπων ἐπισκόπων, ἔχων τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονῇ ἐπισκόπους, ἀλλ' ἐν γνώσει πάντοτε τοῦ Πατριάρχου.

Πράγματι, ὅτε κατὰ Ὀκτώβριον 1949 ἀπέθανεν ὁ Ἀβούνα Κύριλλος, ἐκλογικὴ συνέλευσις, ἐξ ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας ἀποτελουμένη, ἀνέδειξεν εἰς διαδοχὴν του τὸν ἐπίσκοπον Βασίλειον, ὅστις διὰ τινος ἱεροτελεστίας ἐν Κάιρῳ προήχθη εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Αἰθιοπίας τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1950.

Ἀφ' οὗτο ἐξεχριστιανίσθη ἡ Αἰθιοπία, ἀπὸ τὸ 340 μ. Χ., διὰ πρώτην φοράν ἡ Αἰθιοπικὴ Ἐκκλησία ἀπέκτησεν Ἀρχιεπίσκοπον ἐκ τῶν τέκνων τῆς, περιστοιχούμενον ὑπὸ Αἰθίοπων ἐπισκόπων!

Τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο γεγονός ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας ἐωρτάσθη πανηγυρικῶς. Ἡ εἰς Ἀδῆς Ἀβέβα ἐκ Κάιρου ἀφιξίς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βασιλείου ὑπῆρξε θριαμβευτικὴ εἴσοδος εἰς Αἰθιοπίαν, τόσον ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ, ὅσον καὶ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. Ἀπενεμήθησαν αὐτῷ στρατιωτικαὶ τιμαὶ καὶ κανονιοβολισμοὶ ἐρρίφθησαν. Ὁ Λαὸς μετ' ἀλαλαγμῶν ὑπεδέχθη τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν του. Ἐν τοῖς Ἀνακτόροις ἤτοιμαζέτο ἡ τελετὴ τῆς περιβολῆς. Ἐν τῇ Αἰθουσῇ τοῦ θρόνου ἀνέμενε τὸ Αὐτοκρατορικὸν ζεύγος. Ἀριστερόθεν ἦσαν παρατεταγμένοι οἱ ὑπουργοί, οἱ μεγιστάνες καὶ τὰ μέλη τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἐπὶ κεφαλῆς. Δεξιόθεν δὲ εἶχον παραταχθῆ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διπλωματικῶν ἀποστολῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ. Παρέστη καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἐκκλησίας, Μητροπολίτης Ἀζώμης Νικόλαος. Ἡ τελετὴ τῆς περιβολῆς διεξάγεται μετὰ μεγάλης ἐπιβλητικότητος. Οἱ Αὐτοκράτορες ὑποδέχονται τὸν εἰσερχόμενον Ἀρχιεπίσκοπον ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς αἰθουσῆς τοῦ Θρόνου.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος δημοσιεύματος παραθέτομεν τοὺς ἐκφωνηθέντας λόγους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἱστορικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτο ὑπερήφανος δι' αὐτήν. Ἡ ἐπιμονή



## ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΛΑΡΙΣΗΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ(\*)

Ὁ Ἐπίσκοπος Πλαταμῶνας, ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἀπηύθυνεν ὡραίους λόγους πρὸς τοὺς μαθητάς, δούς ὑποθήκας καὶ συμβουλὰς, ζητήσας παρ' αὐτῶν τὸν ἠθικὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν. Ἴδου τὸ κείμενον τῆς προσλαλιᾶς αὐτῆς.

«Προσλαλιά, ἀπαγγελθεῖσα τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου 1882, πρὸς τοὺς Ἱεροσπουδαστὰς αὐτῆς, ὅτε ἀνελάβομεν τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Νέον μου μικρὸν ποιμνιον.

Ἐμμενεῖ τῶν κυρίων Ἐφόρων προτάσει, κυβερνητικῇ κατὰ προτίμησιν ἐκλογῇ, ὑψηλῇ δὲ Βασιλικῇ ἐπινουσί, ἀνετέθη εἰς ἐμέ, ἐξ ἀπωτάτης τινὸς γωνίας τῶν νέων χωρῶν τοῦ θεοδοξάστου ἡμῶν βασιλείου προσκληθέντα, ἡ Διεύθυνσις τοῦ ἱεροῦ τούτου Φροντιστηρίου. Ἀναλαμβάνων δὲ σήμερον οὕτως ἐπισήμως τὰ ὅσον ὑψηλὰ τόσον καὶ ἐπίμοχθα τῆς θέσεως ταύτης καθήκοντα, εὐκαιρον θεωρῶ τὸν καιρὸν, τεκνία μου, μετὰ τὴν ἐφ' ὑμᾶς ἐπίκλησιν τῶν εὐλογιῶν τοῦ παναγάθου Θεοῦ, νὰ παραθέσω ὑμῖν τὰς ἐξῆς ὑποθήκας, ὡς ἀπαρχὰς τῶν πρὸς ὑμᾶς μελλόντων ἀγῶνων καὶ κόπων μου.

Τίς ἐγώ, καὶ πῶς ἐν οὕτως ἀνθηρᾷ ἡλικίᾳ ἀρχιερατεύω ἐλέω Θεοῦ ἀπὸ ὀκταετίας, οὐκ ἔστιν ἐμὸν οὐδὲ τοῦ ἐμοῦ χαρακτήρος ἴδιον, λέγειν. Τοῦτο μόνον φρονῶ πρόσφορον νὰ δηλώσω πρὸς ὑμᾶς, τὸ νέον μου προσφιλὲς καὶ μικρὸν ποιμνιον, ὅτι καὶ ἡ ἀρχιερατεία μου ἔλαβε χώραν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1875 ὅχι μόνον χωρὶς νὰ ὑποβάλλω ἐμαυτὸν εἰς τὰς θυσίας ἐκείνας, δι' ὧν ἀτυχῶς ἐπιβραβεύεται σήμερον ἡ πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀνάβασις τοῦ ἐπισκοπῆς ὀρεγομένου κληρικῶ, ἀλλ' οὐδὲ κἂν χωρὶς νὰ προκαλέσω αὐτήν. Ὅπως καὶ νῦν, τοιοῦτοτρόπως καὶ τότε, ἐμοῦ ἀθορύβως ἐργαζομένου ἐν τῷ στενῷ τῶν διδασκαλικῶν καθηκόντων μου κύκλῳ, ἡ πόρρωθεν τὰς αἰτίας τῶν πραγμάτων καταβάλλουσα Θεία Πρόνοια ἠυδόκησε

(\*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 189.

Του καὶ ἡ σύνεσις Του ἐδημιούργησαν αὐτήν. Ἄλλὰ καὶ ὁ Θεὸς ἠλόγησεν αὐτήν. Ἦτο ἡμέρα χαρᾶς τοῦ Αἰθιοπικοῦ Λαοῦ. Αἱ περασμέναι γενεαὶ ὠνειροπόλησαν αὐτήν. Ὁ Αἰθιοπικὸς Λαὸς ἀπέκτησεν Ἱεραρχίαν ἐθνικὴν. Ἀπέκτησε καὶ Ἀρχιεπίσκοπον ἐθνικόν. Ἀπέκτησεν Ἐκκλησίαν ἐλευθέραν.

Ἡ κατάλυσις τῆς ἐπὶ 1600 ἔτη διατηρηθείσης κηδεμονίας, ἡ χειραφέτησις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀπόκτησις ἐθνικῆς Ἱεραρχίας καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἐξ Αἰθιοπικοῦ Κλήρου εἶναι κατορθώματα τοῦ ἐορτάζοντος τὸ Ἰσθμιαῖον τῆς στέψεως Αὐτοῦ Αὐτοκράτορος Χάιλε Σελάσιε Α'.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἀξιώμης ΝΙΚΟΛΑΟΣ

νὰ με ἐλεήσῃ καὶ προσκαλέσῃ διὰ τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχεῦοντος Ἰωακείμ τοῦ Γ' εἰς τὴν περιβολὴν τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἀρχιεραφώνης ὑπουργήματος. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς πάντων ἔνεκεν.

Ἐκλήθητε θεόθεν, τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἵνα καταρτισθῆτε διὰ τῆς κατὰ Χριστὸν παιδείας καὶ ἠθικῆς εἰς ὃν ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ ἐτάξατο ὑμᾶς προορισμόν. Εἰς τὸν καλὸν τοῦτον ἀγῶνα προαιετόμενοι, μὴ λησμονήητε, τεκνία μου, ὅτι ἔχετε νὰ υπερνικήσητε πολλὰς δυσχερείας, νὰ παλαίσητε κατὰ πολλῶν τῆς νεότητος ἀδυναμιῶν, ὅπως ἀποβῆτε εἰς ἄνδρα τέλειον κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ἄλλὰ μὴ δειλιᾶτε. Παρ' ἐμοί, διαβεβαιῶ ὑμᾶς ἐνώπιον τῶσαν ἐπισημοτήτων, θέλετε εὐρίσκει ἀείποτε τὸν καλὸν ἐκείνον τοῦ Εὐαγγελίου Ποιμένα, ὅστις, ἀφείς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα, περιήρχετο ζητῶν τὸ ἐν καὶ μόνον ἀπολωλός. Σὺν τῇ φυσικῇ ὁμῶς ταύτῃ ιδιότητι του ἀπὸ σήμερον ἰδίᾳ ἀναλαμβάνοντος τὴν ὑμετέραν διακυβέρνησιν, ἀπαιτῶ καὶ παρ' ὑμῶν, τεκνία μου, στρατιωτικὴν πειθαρχίαν πρὸς ὅσα ὁ διέπων τὴν ἡμετέραν Σχολὴν κανονισμὸς διακελεύεται. Δὲν θέλω, τεκνία μου, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου, ὡς ἐκ τοῦ ἀξιώματός μου, νὰ με φοβῆσθε, θέλω νὰ με σέβησθε, θέλω νὰ με ἀγαπᾶτε ὡς πατέρα, διότι «ἡ τελεία ἀγάπη ἐξω βάλλει τὸν φόβον». Ἄλλὰ δὲν θὰ ἀγνοῆτε, φρονῶ, καὶ ὅτι ἐν τῇ τελείᾳ ἴσα-ἴσα ἀγάπῃ δὲν ἔχει χώραν μήτε ὀρισμένων καθηκόντων παρεκβασίς, μήτε διαγεγραμμένων χρεῶν ἐλαχιστοτάτη παρεκτροπή. Ἐάν ποτε δὲ ἡ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὠθήσῃ ὑμᾶς καὶ εἰς ἀποπλάνησιν ἀπὸ τῶν ὑμετέρων καθηκόντων, ἐστὲ βέβαιοι ὅτι θέλετέ με εὐρίσκει πάντοτε ὄχι μόνον δικαιοτάτον εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἀναλόγου πειθαρχικῆς τιμωρίας, ἀλλὰ συνάμα προθυμότατον καὶ εἰς παροχὴν τελείας ἀμέσως συγγνώμης, φθάνει μόνον νὰ ἐκδηλοῦται ἀντικειμενικῶς ἡ ἐπὶ τῇ τοιᾷδε ἡ τοιᾷδε παρεκτροπῇ πλήρης συναίσθησις καὶ πικρὰ μεταμέλεια τοῦ παρανομήσαντος, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θέλετέ με ἔχει ἀδυσώπητον τῶν κειμένων νόμων ἐκτελεστήν.

Σπουδάζετε λοιπόν, τεκνία μου, πῶς νὰ φανῆτε ἀντάξιοι τῶν μεγάλων θυσιῶν, τὰς ὁποίας δι' ὑμᾶς κατέβαλεν ἡ μακαρία ἐκείνη ἀδελφὴ διὰς τῶν αἰμνήστων Ριζαρῶν. Πρώτιστον ὑμῶν μέλημα ἔστω, πῶς, ἀναπτύσσοντες τὴν διάνοιαν, νὰ μορφώσητε πρὸ πάντων τὴν ὑμετέραν καρδίαν, πῶς νὰ μορφώσητε τὸ ἦθος ὑμῶν κατὰ Χριστόν. Ἡ κατὰ Χριστόν δὲ μόρφωσις ἐκδηλοῦται ὅταν, καὶ παντὶ μὲν ἄλλῳ, ἰδίᾳ δὲ τῷ Ἱεροσπουδαστῇ, συμπαρομαρτῇ, προαγομένῳ διανοητικῶς, ἡ εὐσέβεια, ἡ ἠθικότης, ἡ χρηστότης, ἡ φιλογένεια, τὸ φιλόανθρωπον, ὁ ζῆλος πρὸς πᾶν ἐν γένει καλόν, πρὸς πᾶσαν ἱερὰν ἰδέαν, ἡ ἐμμογή εἰς τὰ πάτρια, ἡ ἐγκράτεια τῆς πατρίου γλώσσης καὶ πάσης ἐν γένει ὑγιοῦς γνώσεως, καὶ οὐχὶ ὅταν ψιμυθιωθῇ μόνον ἐν λόγοις ἐπιπλάστου καλλιπελαίας, πρὸς ὃ ἀτυχῶς φαίνεται ὅτι ἔχει ἐστραμμένην πολλὴν τὴν προσοχὴν τῆς ἡ πλειᾶς τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκπαιδευμένων νέων, ὅποταν δὲ τις θελήσῃ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα καὶ ἐπὶ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου τῶν τοιούτων, οὐδὲν ἄλλο δυστυχῶς ἀπαντᾷ ἐν αὐτοῖς ἢ συνείδησιν κεκαυτηριασμένην, ἐπιπολαϊότητα καὶ ἡμιμάθειαν ἀπίστευτον.

## ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΝ ΕΠΟΧΗΝ

*Σειρά μαθημάτων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Ἰνστιτούτον  
τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.*

Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ἴδρυσε καὶ συντηρεῖ τὸ Οἰκουμενικὸν Ἰνστιτούτον εἰς τὸν ἀρχαῖον πύργον Bossey παρὰ τὸ χωρίον Celiguy, πλησίον τῆς Γενεύης. Ἐκ τοῦ παλαιοῦ κτιρίου μόνον εἰς πύργος σῴζεται, τὰ δὲ ὑπόλοιπα κτίρια εἶναι νεώτερα. Μακρὰν τοῦ θορύβου τῶν πόλεων, μεμονωμένον, εὐρίσκειται τὸ Ἰνστιτούτον εἰς ὠραιότατην τοποθεσίαν. Ἰδρύθη μὲ τὸν σκοπὸν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κέντρον χριστιανικῶν μελετῶν, ἐνηρμονισμένων εἰς τὸ γενικώτερον πνεῦμα τοῦ Π.Σ.Ε., δηλ. τῆς προσεγγίσεως τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς ἀντιμετωπίσεως ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως τῶν πολλῶν προβλημάτων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

Πολύπλευρος εἶναι ἡ ἐργασία ἡ συντελουμένη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Ἰνστιτούτον. Ἐπὶ πέντε μῆνας κατ' ἔτος λειτουργεῖ Σχολὴ Οἰκουμενικῶν Μελετῶν, προσηρτημένη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Γενεύης. Εἰς ταύτην φοιτοῦν πτυχιούχοι ἢ φοιτηταὶ Θεολογίας, συμπληρώσαντες τὸ τρίτον ἔτος τῶν σπουδῶν των, καὶ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν σύγχρονον διεκκλησιαστικὴν οἰκου-

μενικὴν κίνησιν. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐπίσης συνήλθε συνέδριον φιλοσόφων καὶ θεολόγων, οἱ ὅποιοι ἐμελέτησαν τὴν περὶ ἀληθείας ἀντίληψιν εἰς τὴν Ἀγ. Γραφήν, τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Φιλοσοφίαν. Ἔτερον συνέδριον ἠσχολήθη μὲ τὸ πρόβλημα τῆς μορφωτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ σειρά μαθημάτων διοργανώθη διὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὰς ἱεραποστολάς μεταξὺ τῶν μὴ χριστιανικῶν λαῶν· ἕτερον ἐπίσης συνέδριον ἐμελέτησε τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῶν νοσοκόμων καὶ τὰ προβλήματα αὐτοῦ σήμερον. Θ' ἀκολουθήσουν ἐν συνέδριον διὰ λαϊκοὺς καὶ ἕτερον περὶ τῶν μεθόδων μελέτης τῆς Ἀγ. Γραφῆς.

Ἀπὸ τῆς 18ης Ἰουλίου μέχρι τῆς 8ης Αὐγούστου ὀργανώθη σειρά μαθημάτων καὶ συζητήσεων διὰ φοιτητὰς Θεολογίας ἐπὶ τοῦ προβλήματος τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, δηλαδή τοῦ προβλήματος τῆς κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν ἐρμηνείας καὶ ἀναγκαιότητος τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀποτελεσματικῆς παρουσιάσεως τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος.

Ἐλαβον μέρος περὶ τοὺς 75 σπουδασταὶ Θεολογίας, ἐκ διαφόρων χωρῶν καὶ Ἐκκλησιῶν. Παρευρέθησαν καὶ τρεῖς ὀρθόδοξοι σπουδασταί. Ὁ δὲ Σεβασμ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος συγκατελέγετο μεταξὺ τῶν ὀμιλητῶν καὶ παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ μίαν περίπτου ἑβδομάδα.

Τὸ ὅλον θέμα διηρέθη εἰς τρεῖς ἐνότητες.

1) Εἰσαγωγὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη τὸ ὅλον πρόβλημα ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν ἱεραποστολήν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. 2) Τὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας καταβάλλει σήμερον ἡ Ἐκκλησία, καὶ 3) Σπουδὴν τοῦ προβλήματος διὰ τῆς μελέτης τοῦ ἔργου τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ καὶ θεατρικοῦ συγγραφέως T. S. Eliot.

Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐτονίσθη ἡ ἀναγκαιότης καὶ ἡ ὑψίστη σημασία τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, ὅποτε ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων, ἀνερμάτιστοι ὄντες καὶ κατεχόμενοι ὑπὸ ἀγωνίας, προσπαθοῦν νὰ εὑρουν στήριγμα. Κεντρικὸν στοιχεῖον τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος πρέπει ν' ἀποτελῇ τὸ θέμα τῆς σταυρικῆς Θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως, τὰ ὁποία πάντοτε εἶναι ἐπίκαιρα καὶ φέρουν παρήγορον λυτρωτικὸν μήνυμα εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἐτονίσθη, ὅτι ναὶ μὲν τὸ κήρυγμα τοῦ Σταυροῦ ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ πρέπει κατ' ἔξοχον νὰ τονίζεται, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παραθεωρεῖται τὸ κήρυγμα τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀνευ τοῦ ὁποίου τὸ κήρυγμα τῆς σταυρικῆς θυσίας εἶναι ἀκατανόητον, οὔτε ἀφ' ἑτέρου καὶ τὸ κήρυγμα τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ ζωῆς, ὡς ἀποτελοῦν τὴν τελείωσιν καὶ τὸν θρίαμβον τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἰδία—ἐτονίσθη—πρέπει νὰ κηρυχθῇ τὸ θέμα τῆς μελλούσης κρίσεως, διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς ἐν καιρῷ ἀποδόσεως λόγου τῶν πράξεων αὐτοῦ. Ἄνευ τοῦ στοιχείου τούτου, τῆς ἐλλείψεως δηλ. ἐσχατολογίας, τὸ χριστιανικὸν

Ἀντέχεσθε δεῦτερον στερρῶς, τεκνία μου, τῆς διδασκαλίας τῆς ἀμωμότητος ἡμῶν πίστεως, ὅπως ἡ πνευματικὴ αὐτὴ μήτηρ καὶ τροφὸς ὑμῶν θὰ γαλακτοτροφήσῃ ὑμᾶς. Μὴ καταδέχεσθε δὲ ποτε νὰ τείνητε εὐήκοον οὖς εἰς τὸ πυρρῶνιστικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, ὑφ' οὗ δυστυχῶς ἀνερευνῶνται τὴν σήμερον τὰ πάντα. Ἐλλάς καὶ Ὀρθοδοξία, τεκνία μου, εἶναι οἱ πρῶτιστοι ἐκεῖνοι παράγοντες, ἀνευ τῶν ὁποίων εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ Ἑλληνισμός. Καὶ ἂς εἴπω ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ ὅτι ἀπορῶ, μὰ τὸ ναί, ἀλλὰ καὶ θλίβομαι συνάμα τὴν καρδίαν, πῶς παρουσιάζονται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τόσο ἀκριτόμυθοι, ἵνα μὴ εἴπω ἄλλο τι, Ἑλληνες, οἵτινες ἀπετόλμησαν νὰ θέσωσιν ὡς ἴδιον ἑαυτῶν πρόγραμμα τὸ ἀπὸ τῶν δύο τούτων συναφῶν ὀνομάτων ἀποτρόπαιον διαζύγιον.

Ἀγαπᾶτε ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τεκνία μου, τὴν πατρίδα, καὶ μεθ' ὅλας τὰς πολλὰς ἐλλείψεις τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἀγαπᾶτε τὸ γλυκὺ τοῦτο ὄνομα, τεκνία μου, μέχρις αὐταπαρνήσεως τελείας. Εὐγνωμονοῦντες δὲ καὶ σεβόμενοι τοὺς ἐργαζομένους ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας, εὐγνωμονοῦντες πρὸς τοὺς μοχλοῦντας διὰ τὴν ὑμετέραν διαπαιδαγώγησιν, τοιοῦτοι δὲ εἶναι οἱ φιλογενεῖς ἡμέτεροι τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους, οἳ τε κύριοι Ἐφοροὶ καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ἀναμέλψατε τέλος σὺν ἐμοὶ μετὰ συντριβῆς καὶ ἐκ τῶν μυχαιάτων τῆς ὑμετέρας καρδίας, τὸ

Μάνθη καὶ Γεωργίω τοῖς ἀοιδίμοις Ἰδρυταῖς τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου Μορφωτηρίου, αἰωνία ἡ μνήμη».

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

κήρυγμα παρουσιάζεται ἑλλιπὲς ἀπὸ σημαντικωτάτης πλευρᾶς.

Ἡ ὅλη σειρά ἐπλαισιώθη διὰ μελέτης τῆς Ἀγ. Γραφῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη τὸ κήρυγμα, ὡς παρουσιάζεται εἰς τὴν Κ. Διαθήκην. Τοῦτο διηρέθη εἰς τρεῖς κατηγορίας· ἦτοι, κήρυγμα εἰς τὰ Εὐαγγέλια, εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Μετὰ βραχεῖαν εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος, καθ' ἑκάστην, οἱ φοιτηταὶ ἀπεσύροντο καθ' ὁμάδας καὶ συνεζήτουν προβλήματα καὶ ἐρωτήματα ἐκ τῶν ἀναγνωσθεισῶν περικοπῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ εἰσήγησις. Τὸ σύστημα τοῦτο τῶν συζητήσεων ὑπῆρξεν ἐπαρκῶς καρποφόρον, διότι πολλὰ σημεῖα διελευκάνθησαν, καὶ ἐνδιαφέρον, διότι ἠκούσθησαν γινώμαι σπουδαστῶν προερχομένων ἐκ διαφόρων ὁμολογιῶν καὶ παραδόσεων. Καὶ πάλιν ἀπὸ ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἐτονίσθη, ὅτι, παραλλήλως πρὸς τὸ περὶ σωτηρίας κήρυγμα τῆς Κ. Διαθήκης, πρέπει νὰ δοθῇ σημασία εἰς τὸ ἠθικὸν κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Τοῦτο πρέπει νὰ τονισθῇ παραλλήλως πρὸς τὴν περὶ σωτηρίας διδασκαλίαν, διότι ἡ ἐποχή μας ἔχει μεγίστην ἀνάγκην ἠθικοῦ κηρύγματος, βασιζομένου ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος προσέφερεν ὑπὲρ τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου τὴν ζωὴν Του, διὰ ν' ἀνακαινίσῃ αὐτὸν καὶ τὸν ἀναδείξῃ ὑγιᾶ καὶ ἠθικὸν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς παρ' αὐτοῦ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἐνδιαφέρον προεκάλεσεν ἡ ὁμιλία πάστορος τῆς ἐν Γαλλίᾳ Προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας, περὶ τῆς προσπαθείας τῆς Προτεσταντικῆς καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας νὰ πλησιάσουν τὴν Γάλλους ἐργάτας. Ἡ εἰκὼν τῆς καταστάσεως ἐν Γαλλίᾳ, τὴν ὁποίαν παρουσίασεν ὁ ὁμιλητής, ἦτο ἀληθῶς θλιβερά, διότι, ὡς εἶπε, τεῖχος χωρίζει τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς ἐργατικῆς τάξεως, καὶ οἰαδήποτε συνομιλία μεταξὺ τῶν δύο μερῶν πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ τοῦ τείχους τούτου, ἢ διὰ τῆς προσπαθείας τῆς Ἐκκλησίας ν' ἀνυψώσῃ ἐκ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς. Παρατηρήθη, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τοιοῦτου βαθέος διαχωρισμοῦ, διότι ὁ Χριστὸς εὕρισκεται παντοῦ, καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὰς οἰκίας καὶ εἰς τὰ ἐργοστάσια, ἂν δὲ ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ κάμῃ τὴν φωνὴν τῆς ἀκουστῆς, πίστις ἡμῶν πρέπει νὰ εἶναι, ὅτι ὁ πανταχοῦ παρῶν Ἰησοῦς εὕρισκεται πλησίον πάντων καὶ ἀναμένει τὴν ὥραν νὰ ἐπιδράσῃ καὶ νὰ γίνῃ δεκτὸς εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἀνεπτύχθη τὸ ἔργον τῶν ἐργατῶν - ἱερέων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀνεφέρθησαν μερικὰ ἐκ τῶν καλῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα ἀπέδωσε. Μετ' αὐτοθυσίας πολλοὶ τῶν ἱερέων ἐργάζονται, κατορθώσαντες οὕτω νὰ φέρουν πλησίον τῆς Ἐκκλησίας ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι μέχρι τότε οὐδεμίαν ἰδέαν περὶ χριστιανισμοῦ εἶχον. Παραλλήλως, καὶ δι' ἄλλων μέσων, καταβάλλονται προσπάθειαι ὑπερπηδήσεως τοῦ φράγματος. Χριστιανοὶ ζοῦν μεταξὺ τῶν ἐργατῶν ζωὴν πτωχείας, ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ζοῦν οἱ ἐργάται, καί, διὰ τῆς παντοειδοῦς βοήθειας, τὴν ὁποίαν

παρέχουν εἰς αὐτοὺς ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, προσπαθοῦν νὰ φέρουν τὴν χριστιανικὴν μαρτυρίαν ζῶσαν μεταξὺ αὐτῶν. Ὅμοίως προσπαθοῦν νὰ ἐπιδράσουν διὰ τῆς δημιουργίας πολιτικῶν ἢ παραπολιτικῶν ὁργανώσεων, καὶ νὰ βοηθήσουν θετικῶς αὐτοὺς διὰ τῆς δημιουργίας ὁμάδων πρὸς οἰκοδομὴν οἰκιῶν. Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀποδίδουν εἰς τὴν ζωὴν χριστιανικῶν κοινοτήτων πλησίον τῶν ἐργατῶν, διότι τοιαῦται κοινότητες ἀποτελοῦνται ἐκ πολλῶν ἀτόμων, ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ζώντων συμφώνως πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς. Ἡ ἀτομικὴ μαρτυρία ἔχει βεβαίως προφητικὴν ἐπίδρασιν, ἢ ὁποῖα φέρει ἀποτελέσματα, ἀλλὰ δὲν μεταδίδει ἐν τῇ πράξει τὸ εὐαγγελικὸν μήνυμα, ὡς ἡ ζωὴ τῆς χριστιανικῆς ὁμάδος, ἢ ὁποῖα εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν δεικνύει τὰ ἀποτελέσματα τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῆς διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ. Ἡ σιωπηλὴ μαρτυρία δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀποτελεσματικὴ. Ἀφορμαὶ πρὸς συζήτησιν χρησιμοποιοῦνται καὶ ἀναπτύσσεται ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ τῆς ἰδιοκτησίας, περὶ χρήματος καὶ περὶ τοῦ τρόπου ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς ἀγωνίας. Ὅμοίως χρησιμοποιοῦνται ἐπιχειρήματα περὶ τῆς ἀτελείας τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀνεπαρκειᾶς αὐτῆς πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων, διότι ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἔλυσε ἤδη ὅλα τὰ προβλήματα καὶ ὅτι ἡ θρησκεία οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ προσφέρῃ.

Μία ἄλλη πλευρὰ τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου παρουσιάσθη ἐκ τῆς ἐργασίας, τὴν ὁποίαν κάμνουν αἱ ἱεραποστολαὶ μεταξὺ τῶν ἀσιατικῶν λαῶν, ἰδίᾳ εἰς τὴν Ἄπω Ἀνατολήν. Εἰς ὁμιλίαν περὶ τοῦ ἔργου τῶν ἱεραποστολῶν ἐν Βιρμανίᾳ, ἀνεφέρθησαν αἱ παρουσιαζόμεναι ἐκεῖ δυσκολίαι, αἱ ὁποῖαι κυρίως προέρχονται ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς γλώσσης. Ἡ χρησιμοποίησις τῆς χριστιανικῆς ὀρολογίας προσκρούει εἰς τὸ γεγονός, ὅτι αἱ ἰδιαιτέρες λέξεις χρησιμοποιοῦνται ἤδη παρὰ τῶν ἐντοπίων ἀνατολικῶν θρησκευτῶν μὲ διάφορον ἐντελῶς ἔννοιαν. Οὕτως, ἐὰν δὲν γίνῃ ἀναβάπτισις τῶν λέξεων, τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα κινδυνεύει νὰ μετατραπῇ οὐσιωδῶς καὶ νὰ μεταδώσῃ ἐννοίας ξένας πρὸς αὐτό.

Ἡ τελευταία ἐβδομάς, πλὴν τῆς μελέτης τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ἀφιερῶθη εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ ἔργου τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ T. S. Eliot, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θρησκευτικὸν μήνυμα τὸ περιεχόμενον εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ. Δι' ὁμιλιῶν ἀνεπτύχθη τὸ ποιητικὸν καὶ δραματικὸν ἔργον τοῦ T. S. Eliot καὶ κατεδείχθη τὸ θρησκευτικὸν περιεχόμενον τῶν ποιημάτων καὶ θεατρικῶν ἔργων αὐτοῦ, τονισθέντος ἰδίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ μηνύματος τούτων. Τοῦ τελευταίου ἐσημειώθη ἡ σημασία καὶ ἡ ἀπήχησις μεταξὺ τῶν διανοουμένων. Βεβαίως ἡ κατανόησις τῆς ποιήσεως τοῦ T. S. Eliot εἶναι δύσκολος καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι προσιτὴ εἰς τὸ ἐρῶ κοινόν, ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἀπήχησις καὶ ἐπίδρασις αὐτῆς εἰς τὴν ἀγγλικὴν φιλολογοῖαν εἶναι γεγονός ἀναμφιβήτητον. Τὸ περιεχόμενον τῶν ὁμιλιῶν καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ποιητοῦ ἀπασχόλησε τοὺς σπουδαστὰς εἰς ἰδιαιτέρας καθ' ὁμάδας συζητήσεις.

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκω-

## Ο "ΔΟΥΛΟΣ",\*

Εἰς μίαν πανεπιστημιακὴν παράδοσιν ἤκουσα κάποτε, ὅτι ἡ παλαιὰ ἐκείνη φράσις «δούλος Ἰησοῦ Χριστοῦ», ποῦ τόσο συχνὰ ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου, εἶναι σήμερον ἀκατανόητος καὶ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόδοσίς της ὡς «ὑπηρετὴς Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἔχει σήμερον ἀπηρχαιωμένον νόημα· δὲν ἤμποροῦμεν σήμερον — ἐτόνισεν ὁ πανεπιστημιακὸς ἐκεῖνος διδάσκαλος — νὰ σκεπτώμεθα περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν σχέσεών μας πρὸς Αὐτὸν ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους· δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ σκεπτώμεθα περὶ τῆς σχέσεώς μας πρὸς τὸν Θεόν, ὡς «δουλείας» εἰς Αὐτόν, ἀλλ' ὡς συνεργασίας μετ' Αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτοαναπτύξει Του ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἡ ἀποψὶς αὐτὴ ἔχει ἀξίαν μόνον ὡς χαρακτηριστικὸν παράδειγμα εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι αἱ πολιτικαὶ συνθήκαι χρωματίζουσι τὴν θρησκευτικὴν σκέψιν.

Συχνὰ συνανατῆ κανεῖς εἰς διάφορα κείμενα τὴν

\* Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ὁ Μαθητὴς» τοῦ T. R. Clover.

βος εἰς δύο ὁμιλίαι ἀνέπτυξε τὴν στάσιν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐναντι τοῦ Π.Σ.Ε. πρὸ τῆς δευτέρας Συνελεύσεως εἰς Ἐβανστον καὶ τὴν στάσιν αὐτῆς ἐναντι τῆς Συνελεύσεως εἰς Ἐβανστον καὶ μετ' αὐτῆν. Αἱ ὁμιλίαι ἠκούσθησαν μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ὁ Σεβασμιώτατος ἀπήντησεν εἰς ἐρωτήσεις ὑποβληθείσας ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν.

Καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. ὁμίλησεν ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ὁργανώσεως.

Ἡ διαμονὴ εἰς τὸ Οἰκουμένικόν Ἰνστιτούτον καὶ ἡ συμβίωσις ἐν γένει τῶν σπουδαστῶν εἶχον σαφῶς χριστιανικὸν χαρακτήρα. Κοινὴ προσευχὴ ἐγένετο τὴν πρωτῶν, μεσημβριὰν καὶ ἑσπέραν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἰδρύματος. Τρὶς ἐτελέσθη ὁ Ἑσπερινὸς καὶ ἀπαξ ἡ θ. Λειτουργία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ἀγγλικήν. Ὁμοίως ἐτελέσθησαν ἀκολουθία καὶ λειτουργία ἄλλων Ἐκκλησιῶν.

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον ἐπεκράτησεν ἀτμόσφαιρα χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ φιλίας, οἱ δὲ καρποὶ ἐκ τῆς τοιαύτης προσεγγίσεως φοιτητῶν Θεολογίας διαφόρων Ἐκκλησιῶν ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ἀγαθοί, διότι ἐκ τῆς προσεγγίσεως καὶ ἀλληλοκατανοήσεως, ἀν μὴ τι ἄλλο, ἐνισχύονται οἱ δεσμοὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης μεταξὺ νέων προερχομένων ἐκ διαφόρων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὅποιοι ὑπηρετοῦν τὸν Χριστόν. Τὸ θλιβερὸν γεγονός τῶν διαιρέσεων μεταξὺ Χριστιανῶν γίνεται αἰσθητότερον εἰς συναθροίσεις τοιοῦτου εἴδους, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάγκη πρὸς συνεργασίαν, ἐπὶ τοῦ πρακτικοῦ πεδίου, πρὸς κοινὴν ἀντιμετώπισιν τῶν σημερινῶν προβλημάτων ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἔτι πλέον φανερά καὶ ἐπιτακτικὴ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, καθὼς καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς μεθοδικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κυρίου θέματος, ἡ περίοδος τῶν θερινῶν μαθημάτων διὰ τοὺς σπουδαστὰς Θεολογίας εἰς τὸ Οἰκουμένικόν Ἰνστιτούτον ἀπέδωκεν ἱκανοποιητικὸς καρπούς.

ΙΩΑΝ. Ε. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

περίφημον φράσιν τοῦ Κικέρωνος: «Θὰ προετίμων μετὰ τοῦ Πλάτωνος νὰ εὐρεθῶ ἐν ἀδίκῳ, ἢ νὰ εὐρεθῶ ἐν δίκαιῳ μετ' ἄλλων». Ὁ Παῦλος ἤμπορεῖ νὰ ἔχη δίκαιον ἢ ἀδικον. Ὁ Λούθηρος κάπου στρέφεται πρὸς τὸν Ἀπόστολον, λέγων: «Ἀδελφὲ Παῦλε, αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα δὲν ἀντέχει»· παρὰ ταῦτα ὁ Λούθηρος ἀσφαλῶς ἠσθάνετο διὰ τὸν Παῦλον, ὅπως ὁ Κικέρων διὰ τὸν Πλάτωνα. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἓνας ἄνθρωπος, ὅπως ὁ Παῦλος, σφάλῃ (δὲν εἶναι δὲ ὁ καθένας ἱκανὸς νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ σφάλματα τοῦ Ἀποστόλου, οὔτε σφάλει πάντοτε ἐκεῖ ποῦ ὀρισμένοι ὑπέδειξαν σφάλματα), αὐτὰ ταῦτα τὰ σφάλματά του εἶναι πολὺ διαφωτιστικά· προκαλοῦν τὴν προσοχὴν μας εἰς τὴν πορείαν τῆς σκέψεώς του· τὸ νὰ σκέπτεται δὲ κανεὶς ἓνα θέμα μαζὶ μετὰ τὸν Παῦλον, τὸ νὰ διαφωνῇ μαζὶ του, ἀναπτύσσει πολὺ τὴν σκέψιν. Ὁ Παῦλος εἶναι τόσο μεγάλος, ὥστε καὶ νὰ διαφωνῇ κανεὶς μαζὶ του βγαίνει ὠφελόμενος. Πρὶν ὅμως διαφωνήσῃ κανεὶς μετὰ τὸν Ἀπόστολον, ὅπως ὁ πανεπιστημιακὸς καθηγητὴς ποῦ ἀνεφέραμεν, θὰ ἦτο καλὸν νὰ προσέξῃ πρῶτον τί πράγματι ἐννοεῖ οὗτος. Δὲν ὠφελεῖται κανεὶς μετὰ τὴν ἐπιπολαίαν ἀπόρριψιν τῶν ἰδεῶν ἐνὸς μεγάλου ἀνθρώπου.

Δι' ὅλων τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ ὁ Παῦλος ἀναφέρεται ὡς δούλος Χριστοῦ. Εἶναι «οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ» (Α' Κορ. 4,1), ὁ δὲ οἰκονόμος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀνῆκεν εἰς τοὺς δούλους. Φέρει ἐπὶ τοῦ σώματός του «τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ», δηλ. δὲν εἶναι μόνον δούλος τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ἔχουν ἀκόμη ἐπ' αὐτοῦ χαραχθῆ τὰ διακριτικὰ τῆς κτήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ· τὸ ὄνομα τοῦ κτήτορος διὰ πετυρακτωμένου σιδήρου ἔχει χαραχθῆ ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ μεταφορὰ δὲν εἶναι ἴσως εὐχάριστος, οὔτε ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν ὑπαινίσσεται· ἀλλὰ καὶ τὰ δύο ὑπάρχουν εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Παύλου καὶ ἀναπηδοῦν εἰς κάθε σκέψιν Του. Ἡ μεταφορὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν τότε κοινωνίαν, καὶ δὴ ἀπὸ τὸν θεσμόν τῆς δουλείας.

Ἡ δουλεία ἦτο κάτι οἰκουμένικόν ὀρισμένον δὲ Ἑλληνες σοφοὶ ἐπίστευον ὅτι μερικαὶ φυλαὶ εἶναι ἐκ φύσεως προωρισμέναι διὰ τὴν δουλείαν. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην ἔχομεν ὀλόκληρον σειρὰν λόγων ἢ φράσεων, ποῦ ὁμιλοῦν περὶ δουλείας, καὶ ἄλλας πολλὰς ἐκφράσεις, ποῦ προϋποθέτουν τὸν θεσμόν τῆς δουλείας, ὁμιλοῦν δὲ περὶ (αὐτῶν), «ἐξαγορᾶς» καὶ «ἀπολυτρώσεως». Ὅταν κανεὶς ἀναλογίζεται πόσοι ἀπὸ τοὺς πρῶτους μαθητὰς τοῦ Εὐαγγελίου ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης παρουσιάζονται ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων, ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ μεταφορικὴ ἔννοια «ἀπολυτρώσεως» ἐξέφραζε καλύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην τὴν νέαν, εὐχάριστον ἀγγελίαν.

Δὲν εἰσερχόμεθα ἐδῶ εἰς λεπτομερείας, ὑπάρχουν ὅμως πολλὰ ἀποδείξεις περὶ τῆς ὑπάρξεως διαφόρων νομικῶν τύπων ἢ ἐθίμων εἰς διάφορα μέρη, ἐπιτρεπόντων τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐνὸς δούλου διὰ τῆς πωλήσεώς του εἰς νέον κύριον τῆς προτιμῆσεώς του, ἢ τὴν καθοσίωσίν του εἰς τινα θεόν, ὅπως συνέβαινε εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ νέος κύριος ἀπετέλει τὸν ὄρον τῆς ἐλευθερίας, καὶ δὲ παρόμοιον εἶναι εἰς τὸν νοῦν τοῦ Παύλου ἐνίοτε — «οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν, ἡγοράσθητε

γάρ τιμῆς»· ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὴν παλαιάν ζωὴν ἐξυπακούει τὴν ὑπηρεσίαν ὑπὸ τὸν νέον κύριον.

Δὲν χρησιμοποιοεῖ δὲ μόνον ὁ Παῦλος μεταφορὰς ἐκ τοῦ θεσμοῦ τῆς δουλείας. Αἱ παραβολαὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶναι πλήρεις τοιούτων μεταφορῶν — καλοὶ καὶ κακοὶ δοῦλοι, καλοὶ καὶ κακοὶ οἰκονόμοι. Ἄν αὐτὰ δὲν εἶναι ἀρκετά, διὰ νὰ ἀποδείξουν τὸ σκληρὸν στοιχεῖον ἐντὸς τοῦ Εὐαγγελίου, ἄς ὑπομνησθῆ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπανειλημμένως λαμβάνει τὰ θέματα τῶν Παραβολῶν Του ἀπὸ τὸν νόμον καὶ τὸ ἔθιμον· δανεισται καὶ πιστωταὶ εἶναι διάφορος ἔκφρασις τοῦ δούλου καὶ κύριος. Καὶ ἐδῶ, πάλιν, εἶναι καλὸν νὰ μὴ ἀπορρίψῃ τις τὴν μεταφοράν, πρὶν συλλάβῃ τὸ πραγματικὸν τῆς νόημα.

Ἐπάρχει πλήθος στοιχείων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σημιτικῶν θρησκειῶν, καθ' ἃ λίαν ἐνωρὶς φέρεται ὡς ἐπικρατήσασα ἢ ἀντίληψις τοῦ Θεοῦ ὡς κυρίου ἢ κτήτορος, καὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς δούλου. Τὰ ὀνόματα Ὀβδιού καὶ Ἀβδουλά ἀποτελοῦν τυπικὸν παράδειγμα — δούλος τοῦ Ἰεχωβά, δούλος τοῦ Ἀλλάχ· ἀμφότερα λέγουσιν δι' ὀλίγων τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ. Ὁ Παῦλος δὲν χρειάζεται νὰ κατέβῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Σεράπιδος, διὰ νὰ μάθῃ νὰ ὀνομάζῃ τὸν Ἰησοῦν «Κύριον»· εὗρηκε τὸν ἕρον αὐτὸν εἰς τοὺς Ὁ', τὴν μετάφρασιν τῆς Π. Διαθήκης ποὺ συνήθως ἐχρησιμοποιοεῖ, ἐφήρμοσε δὲ ἐνστικτωδῶς τὸν ἕρον αὐτὸν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι «Κύριος» κατὰ τὸν Παῦλον—, διὰ τοῦτο ὀφείλεται εἰς Αὐτὸν ἐν πᾶσι ἀπόλυτος ὑπακοή, ὁ δὲ Παῦλος, φαίνεται, δὲν ἔχει ἀντιρρήσεις εἰς τοῦτο, ὅπως ὁ πανεπιστημιακὸς ἐκεῖνος καθηγητῆς, ποὺ ἐμνημονεύσαμεν εἰς τὴν ἀρχήν. Ἐπάρχουν καὶ ἄλλαι ἀπόψεις τῆς σχέσεώς του μετὰ τοῦ Χριστοῦ· δὲν πρόκειται, ὡς γνωρίζομεν, περὶ ἀτιμωτικῆς δουλείας· ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἔχει ἀπόλυτον κυριότητα, οἰαδιήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ἄλλαι ἐκεῖναι ἀπόψεις.

Ἐπὶ ἕρον ὅμως διάφοροι τύποι δουλείας εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πλέον γνωστοὺς δούλους ἦτο ὁ γραμματεὺς τοῦ Κικέρωνος Τίρων, ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ἠγόρασεν ὁ ἴδιος ὁ φιλόσοφος. Θερμὴ φιλία ὑφίστατο μετὰ τῶν δύο ἀνδρῶν, εἰς τὸ τέλος δὲ ὁ Κικέρων τὸν ἀπληθευθέρωσε· τότε αὐτὸς ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου του καὶ ὀνομάσθη Μᾶρκος Τούλλιος Τίρων. Δὲν ἦτο ὁ ἴδιος συγγραφεὺς, ἀλλ' ἦτο στενὸς ὁ σύνδεσμός του μετὰ τοῦ Κικέρωνος, καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἔργων τοῦ φιλοσόφου καὶ ῥήτορος τὸ πλέον εὐχάριστον εἶναι ὁ ὄγκος τῆς ἀλληλογραφίας, τὴν ὅποιαν ὁ Τίρων ἔδωκεν εἰς τὴν δημοσιότητα, ὅταν ὁ ποτὲ κύριός του ἀπέθανεν. Ὁ Τίρων εἶναι ὁ δούλος, ποὺ ἐννοεῖ τὸ πνεῦμα καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ κυρίου του, τὸν ὅποιον ἀγαπᾷ καὶ ὑπηρετεῖ με ἐνθουσιασμὸν καὶ με ὅλον τὸν διανοητικὸν καὶ πνευματικὸν του ὀπλισμόν. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἡ σχέσις κυρίου καὶ δούλου δὲν εἶναι ἐξωτερικὴ· εἶναι σχέσις συμπαθείας, πνεύματος καὶ ἀγάπης. Αὐτὴ δὲ εἶναι καὶ διὰ τὸν Παῦλον ἡ οὐσία τῆς σχέσεώς του μετὰ τοῦ Χριστοῦ· Ὁ Τίρων γίνεται ἀπελευθέρως, ὡς καὶ ὁ Παῦλος εὗρισκει ἐαυτὸν «ἀπελευθέρων Κυρίου», διότι ἐν τῷ νόμῳ κᾶτι ἀπὸ τὴν παλαιάν κατάστασιν ἐξακολουθεῖ· καὶ ὅταν ἕνας δούλος ἐλευθερωθῆ.

Εἶναι φανερόν, ὅτι ὁ Τίρων ἦτο ἄνθρωπος καλλιεργημένος, ἄλλως δὲν θὰ ἔπραττε τὰ μνημονευθέντα διὰ τὸν Κικέρωνα, ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὸ ἀνώτερον ἐπίπεδον καλλιεργείας καὶ ἠθικῆς ἐξυψώσεως εἰς τὴν Ρώμην τῶν ἡμερῶν του. Ποίαν παιδείαν ὁ Τίρων ἔλαβε δι' ἔργον ὡς τὸ ἰδικόν του, καὶ πόσα ἐχρεώσται εἰς τὸν κύριόν του, δὲν γνωρίζομεν. Ὁ Παῦλος ὁμιλεῖ περὶ τῆς παιδείας τοῦ δούλου εἰς τὴν Β' πρὸς Τιμόθεον· πρέπει νὰ σπουδάσῃ, ὥστε νὰ τύχῃ ἐπιδοκιμασίας παρὰ τοῦ κυρίου του, ὥστε ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ἐργασίαν, διὰ τὴν ὅποιαν θὰ τὸν προορίσῃ ὁ κύριός του, ἕτοιμος διὰ κάθε καλὸν ἔργον. Ὁ Παῦλος χρησιμοποιοεῖ δύο ἐκφράσεις, ποὺ ὁμοιάζουσι πολὺ — «ἄρτιος» καὶ «πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος»—, ἀμφότεραι δὲ χορῶν μελέτης. Ὁ δούλος θὰ χρησιμοποιοηθῆ ὑπὸ τοῦ Κυρίου του εἰς ὄρισμένον πεδῖον· πόσον εὐρὸ ὅμως ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τὸ πεδῖον αὐτό; Θὰ εἶναι ὁ δούλος κατάλληλος καὶ ἕτοιμος νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας ὅπουδῆποτε καὶ πάντοτε; Δὲν θὰ τὸν βοηθήσῃ καθόλου ἡ ἀπλῆ ἱκανότης του νὰ ψάλλῃ, ὅπως πολλοὶ σήμερον, «παντοῦ καὶ πάντοτε θὰ σὲ ἀκολουθῶ»· ἐὰν δὲν εἶναι ἕτοιμος ὁ δούλος διὰ τὴν εἰδικὴν ἐργασίαν, ποὺ θὰ τοῦ ἀνατεθῆ, ἐὰν εἶναι ἀπροετοίμαστος καὶ ἀκατάλληλος, καλλίτερον νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ. Ὁ Παῦλος ἀναφέρει μεγάλην ποικιλίαν ἐργασιῶν, ποὺ ὁ Κύριος ἀναθέτει εἰς τοὺς δούλους του (Ρωμ. 12, 6-8. Α' Κορ. 12, 29-30), οἰαδιήποτε δὲ ἐξ αὐτῶν, ἢ καὶ ὅλαι μαζί, ἠμπορεῖ νὰ ἀνατεθοῦν εἰς τὸν δούλον. Πρέπει λοιπὸν οὗτος νὰ εἶναι ἕτοιμος διὰ πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Τίρωνος, οὕτω καὶ ἐδῶ ὁ δούλος ὀφείλει νὰ ζῆ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ κυρίου του, εἰς τὸν κύκλον τῶν ἰδεῶν του, καὶ νὰ γνωρίζῃ ποῖον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου (Ἐφ. 5, 17). Ὁ Παῦλος καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς κατανοήσεως περισσότερον ἀπὸ ὅσον τοῦ ἀναγνωρίζουσι ὄρισμένοι ἐκ τῶν μελετητῶν του.

Τέλος, ἂν ὁ δούλος ἐννοῆ, τότε καὶ θὰ ὑπακούῃ· ὅταν δὲ ἐννοῆ καὶ ὑπακούῃ, τότε ὅλην τὴν εὐθύνην διὰ τὰ κατ' αὐτὸν φέρεται ὁ κύριός του. Ὁ οἰκονόμος πρέπει νὰ εἶναι ἐμπιστος. Ὅταν δὲ εἶναι ἐμπιστος, «σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἴδιῳ κυρίῳ ἀσθῆναι ἢ πίπτει» (Ρωμ. 14, 4). «Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω», γράφει ὁ Παῦλος, «ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω». Ἡ δουλεία, ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὄρους, πρέπει νὰ εἶναι πολὺ περισσότερον ἐλκυστικὴ, ἀπὸ ὅσον ἐφαίνετο εἰς τὸν πανεπιστημιακὸν διδάσκαλον, ποὺ ἐμνημονεύσαμεν. Μία διὰ βίου ἀνάθεσις τῆς ζωῆς, καὶ ἡ εὐθύνη τοῦ Κυρίου—ὀποῖου δὲ Κυρίου!— δίδουν ἄλλο χρῶμα εἰς τὴν δουλείαν· ἔπειτα, εἶναι κᾶτι νὰ φέρῃ κανεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Μετάφρασις: ΣΑΒΒΑ ΧΡ. ΑΓΟΥΡΙΔΗ

\* Ἡ ἐξωτερικὴ εὐτυχία ἐξαρτᾶται συχνάκις ἐκ τῆς τύχης, ἢ δὲ ἐσωτερικῆ πάντοτε ἐξ ἡμῶν αὐτῶν.

Τὸ πρόβατον δὲν ἀκολουθεῖ τὸν λύκον, ἢ ὄρνις τὴν ἀλώπεκα καὶ ὁ λαγὼς τὸν κύναν, διατὶ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀκολουθεῖ τὸν διάβολον;

## ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΨΥΧΟΠΑΘΩΝ

Εἶναι ικανοποιητικὴ ἡ διαπίστωση ὅτι ὄχι μόνον ἐπιθυμοῦμεν, ἀλλὰ καὶ προσπαθοῦμεν νὰ περιπατήσωμεν «καθὼς Ἐκεῖνος περιεπάτησεν». Ἡθελήσαμεν νὰ Τὸν μιμηθῶμεν, ἔστω καὶ κατ' ὄχραν ἀπεικόνισιν, εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἐδείξαμεν κατὰ τὸ δυνατόν τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεών μας. Ἄτομα ἢ σύλλογοι χριστιανικοί, ἐνώσεις καὶ πρόνοιαι ἐμερίμνησαν καὶ μεριμνοῦν διὰ τοὺς ἀπόρους, διὰ τὰ ὄρφανά· ἔσκυψαν μὲ στοργὴν ἐπάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι τοῦ παραλύτου, ἐχειραγώγησαν τὸν τυφλόν, ἔσφιξαν μὲ ἀγάπην τὸ χερί τοῦ χανσενικοῦ, ἐπεσκέφθησαν τὸν φυλακισμένον. Ἐν τούτοις...

Ἐλησιμονήσαμεν, νομίζω, νὰ σκύψωμεν ἐπάνω ἀπὸ μίαν ἰδιαιτέραν μορφήν τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου. Ἐκωφεύσαμεν μέχρι σήμερον εἰς τὸν ἀναστεναγμὸν μιᾶς μερίδος ἀνθρώπων· δὲν εἶδαμεν τὸ δάκρυ των καὶ δὲν ἐνόησαμεν τὴν ἐγκατάλειψίν των. Μά, αἰσθάνονται ἐγκατάλειψιν, δακρύζουν ἀπὸ πόνον οἱ παράφρονες, οἱ ψυχοπαθεῖς οἱ... «τρελλοί», ὡς συνήθως τοὺς ἀποκαλοῦμεν;

Ναί. Ὑπάρχει ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς συνανθρώπων μας, τῶν ὁποίων «ἐσκοτίσθη» τὸ λογικόν. Ποικίλαι αἱ αἰτίαι καὶ ποικίλαι αἱ θεραπευτικαὶ μέθοδοι· ἄς τὰς ἀφήσωμεν εἰς τοὺς ἰατροὺς. Ἀρκετὰ τὰ ἄντρα αὐτῆς τῆς μορφῆς τοῦ πόνου καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἐν ἐξ αὐτῶν θὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα: τὸ Δημόσιον Ψυχιατρεῖον Δαφνίου μὲ δύο περίπου χιλιάδας ἀσθενῶν.

Ἴδου ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον, ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἔργου τῆς ἀγάπης μας, νομίζω, ὅτι ἐλησιμονήσαμεν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν μίαν ἢ δύο φορὰς εἰς ἐπισήμους ἡμέρας τὸ ἐπεσκέφθησαν χριστιανικαὶ ὁμάδες ἢ ὄχι. Πρὸς τί; Ὑπάρχει πεδῖον δράσεως ἐκεῖ μέσα; Μά, δὲν ἐννοοῦν, παραφέρονται! Ἄσκοπος δαπάνη «φιλανθρωπίας»! Δικαιολογημένη ἴσως σκέψις. Αὐτὴν ἔκαμε καὶ ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία ὀμιλεῖ δι' αὐτῶν τῶν πτωχῶν γραμμῶν. Πόσον ἐπλανώμην!...

Ἄς μου συγχαρηθῇ τὸ προσωπικὸν στοιχεῖον εἰς ὅ,τι θὰ ἀναφέρω· αἰσθάνομαι ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνώσωμεν τὰς δυνάμεις μας καί, ὡς συνισταμένη των, ἡ ἀγάπη μας νὰ λάμψῃ «φῶς εἰς τοὺς ἐν σκότει». Αἰσθάνομαι ὑποχρέωσιν νὰ διασαλπίσω, ὅτι ἀπατώμεθα· οἱ «τρελλοί» καταλαβαίνουν, πονοῦν, ἔχουν ἀνάγκην παρηγορίας καὶ συμπαθείας. Οἱ «τρελλοί», ἂν κοιμῶνται λογικῶς, ἔχουν, ἐν τούτοις, τὰ φωτεινὰ διαλείμματα καὶ τότε τὸ ναρκωμένον θρησκευτικὸν των συναίσθημα ἐξυπνᾷ καὶ πεινασμένον ζητεῖ τροφήν. Τοῦ τὴν ἀρνούμεθα διότι δὲν ἤξευρε νὰ... μασήσῃ.

Ἐπισκεπτομένη τὸ Δημόσιον Ψυχιατρεῖον, κυρίως δὲ τὰς γυναῖκας, διεπίστωσα ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐννοοῦν καλλίτερον παντὸς ἄλλου οἱ ψυχοπαθεῖς, (ἂν ὁ ὅρος ἐκφράζει τὴν ἀσθένειαν), εἶναι τὸ γλυκὺ ὄνομα Ἰησοῦς καὶ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας. Ἴσως διότι ἡ ψυχὴ, naturaliter christiana, ὅσον καὶ ἂν («ἠσθένησεν»), διετήρησε ζωηρῶς τὴν ἀνάμνησίν των. Δὲν ἐννοῶ τὰς τυφλάς ἴσως θρησκοληπτικὰς ἐκδηλώσεις, τὰ φυλακτά, τὸ

συνεχὲς σταυροκόπημα, ἀλλὰ τὴν δίψαν νὰ ἀκούσουν κάτι διὰ τὸν Χριστόν. «Πές μας κάτι γιὰ τὸν Χριστόν...». Αὐτὴ εἶναι ἡ συνεχὴς των παράκλησις. Τὰ θαύματά Του τοὺς προξενοῦν ἐκπληξίν καὶ ἀμέσως κατόπιν ἰκεσίαν νὰ συνεχίσῃ τὴν θεραπευτικὴν Του εὐεργεσίαν καὶ εἰς αὐτούς. Ἐνθυμοῦμαι εἰς ἕνα γυναικεῖον θάλαμον, πόσον θερμαί ἦσαν αἱ φωναί, ὅταν ὄλοι μαζί, ἀφοῦ ἤκουσαν διήγησιν περὶ τῆς Θεοτόκου, ἔψαλον τὸν ὕμνον «Τῇ Ὑπερμάχῳ». Χαρακτηριστικὴ, ἐπίσης, εἶναι ἡ παράκλησις ψυχοπαθοῦς, ἡ ὁποία ἐζήτησε... «κρεμμύδια», διὰ νὰ τρώγῃ Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν, ἐπειδὴ τὸ φαγητὸν των δὲν εἶναι νησθήσιμον! Ἀνάπαστα ἐγένοντο τὰ θρησκευτικὰ φυλλάδια, ἀπὸ ὅσα πρόσωπα ἐγνώριζαν ἀνάγνωσιν, καὶ αἱ θρησκευτικαὶ εἰκόνες. Εἶδον ἀσθενῆ, μὲ κρίκους σιδηροῦς εἰς τοὺς πόδας, νὰ μελετᾷ προσεκτικῶς τὴν Ἁγίαν Γραφήν! Οἱ βίοι τῶν Ἁγίων τοὺς κάμνουν, ἐπίσης, ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν. Ἀπλᾶ λόγια. Ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κατωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου. Εὐεργετικὴ, ἐν τούτοις, βροχὴ εἰς τὴν διψασμένην ἀσθενοῦσαν ψυχὴν. Αἱ ἀναμνήσεις τῶν θρησκευτικῶν θεμάτων διατηροῦνται ζωηρόταται. Ὑπάρχουν, ἀσφαλῶς, καὶ οἱ ἀσθενεῖς, τῶν ὁποίων τὸ λογικὸν οὐδεμία ἀκτίς φωτὸς φωτίζει. Ἀδιάφοροι, ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν ἀκρωμένον ὀμήγυριν, κραυγάζοντες ἢ χειρονομούντες, πάντοτε ὄμως αἰσθανόμενοι, ἔστω καὶ δι' ὀλίγον, τὴν παρουσίαν τῆς ἀγάπης.

Ὑπάρχει, ἐπίσης, εἰς τὸ Δαφνὶ καὶ μίαν ἀδικαιολογήτως λησιμονημένη ὁμάς ἀνθρώπων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τροφίμων τῆς παραπλευρῶς τοῦ Ψυχιατρείου Νευρολογικῆς Κλινικῆς, ἡ ὁποία φιλοξενεῖ καὶ ψυχοπαθεῖς. Οἱ ἀσθενεῖς αὐτοὶ ἀπὸ παθήσεις τῶν νεύρων, ἔχουν διαυγέστατον τὸ λογικόν. Καὶ ὅμως, τοὺς συγχέομεν πρὸς τοὺς γείτονάς των καὶ ἐπειδὴ αὐτοί, κατὰ τὴν γνώμην μας, δὲν ἐννοοῦν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, παραμελοῦνται καὶ οἱ παραπλευρῶς των ὁμοίως. Ἐκεῖ κορυφώνεται ἡ ἐγκατάλειψις των καὶ ἡ εὐθύνη μας.

Μερικοὶ κληρικοί, ἐν τούτοις, ἔσκυψαν μὲ ἀγάπην ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν αὐτὴν πληγὴν εἰς τὰ ἄσυλα τῶν ψυχοπαθῶν. Δύο ἢ τρία μεμονωμένα πρόσωπα τὰ ἐπεσκέφθησαν καὶ τὰ ἐπισκέπτονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ τοὺς ὀμιλοῦν διὰ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, ὁ Ὅποιος ἀγαπᾷ ἐξ ἴσου ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλὰ τί ἠμποροῦν νὰ κάμουν δύο ἢ τρεῖς σταγόνες ἀγάπης ἐντὸς ἐνὸς ὠκεανοῦ ἀπὸ πόνου; Ἐκεῖνο τὸ «Πές μας γιὰ τὸν Χριστόν», ἀπὸ ἑκατοντάδας στομάτων ψυχοπαθῶν, ἄς μᾶς ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς πεπλανημένης περὶ αὐτῶν ἀντιλήψεως.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ πλησιάσωμεν τὸ πληγωμένον αὐτὸ μέρος τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας διότι δὲν ἔπαυσαν καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι μέλη τῆς. Καὶ διατί νὰ μὴ πιστεύσωμεν, ὅτι, παρ' ὅλα τὰ φάρμακα καὶ τὰ ἠλεκτροσόκ, μόνον ὁ Μεγάλος Ἰατρός ἠμπορεῖ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ;

—«Πᾶμε νὰ τοὺς εἰποῦμε γιὰ τὸν Χριστόν». Ἀφ' οὗ μάλιστα οἱ ἴδιοι μᾶς τὸ ζητοῦν...

ΑΜΑΛΙΑ ΜΑΣΣΙΝΑ

## Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Σεβασμιώτατε και περισπούδαστε, ἄγιε ἐν Χῷ ἀδελφέ. Ἀγαπητοὶ και εὐλογημένοι χριστιανοί.

Βαθυτάτη συνέχει την καρδίαν μου συγκίνησης και ἀνέκφραστα εἶναι τὰ κατακλύζοντα την ψυχὴν μου αἰσθήματα, δι' ὅσα κατὰ την στιγμήν ταύτην, βουλή και εὐδοκία και χάριτι τοῦ Θεοῦ, περὶ την ταπεινότητά μου τελοῦνται. Ὁ τὰ πάντα, κατὰ την ἀπειρονόητον Αὐτοῦ βουλήν, διέπων και διατιθέμενος Κύριος, ἐν τῇ ἀπειρῶ Αὐτοῦ συγκαταβάσει, ἠδρόκησεν ἵνα και ἐμὲ — παρὰ ἄξιαν — τιμήσῃ και εἰς την διακυβέρνησιν τοῦ περικλειοῦς Θρόνου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως ἀνυψώσῃ. Ὑποκλίνομαι πρὸ τῶν βουλῶν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ. Ὑπέικω τῷ κελεύσματι Αὐτοῦ! Εἶη αἰνετὸν και εὐλογημένον τὸ Ὄνομα Αὐτοῦ. Χάριτας δὲ ὁμολογῶ τῇ τε Ἐκκλησίᾳ και τῇ Πολιτείᾳ, διὰ την πρότασιν και ἐκλογὴν μου ταύτην. Καθότι, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, τῶν κανονικῶν ψήφων τῆς Ἀγίας και Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος και τῆς εὐμενείας τοῦ εὐσεβεστάτου Ἀνακτος ἡμῶν, καθίσταμαι Μητροπολίτης και ἀναβαίνω τὸν Θρόνον τῆς ἱστορικῆς και ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως.

Τὸν Θρόνον τοῦτον, ὃν πρὸ ἐμοῦ ἐκλείσαν ἀκάματοι τοῦ Εὐαγγελίου κήρυκες, ἐργάται τοῦ ἀμπελώνος τοῦ Χριστοῦ δραστήριοι, ἄνδρες διαπρέψαντες ἐπὶ παιδείᾳ, πίστει και ἡρωϊσμῷ, Ἱεράρχαι ἀναδειχθέντες ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ σταδιοδρομίᾳ, γενόμενοι κατὰ πάντα τύπος και ὑπογραμμός, καταλιπόντες φωτεινὴν την διαδρομὴν αὐτῶν, κοσμήσαντες ἀληθῶς τὸν Θρόνον τοῦτον. Και ἀναλογιζόμενος τὸ βάρος τῆς κληρονομίας ταύτης και την εὐθύνην τῆς τοιαύτης ἀποστολῆς, εἰς την Θεῖαν Πρόνοιαν, την οὕτως τὰ κατ' ἐμὲ οἰκονομήσασαν, τὰς ἐλπίδας ἀναθέτω και με θάρρος ἐπὶ τὸ ἔργον χωρῶ. Και πρωτίστως ἀπὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης θέσεως εὐχαριστῶ ἀπὸ βάθους καρδίας ὑμᾶς, τοὺς ἀγαπητοὺς μου Γορτυνίους και ἅπαν τὸ χριστεπώνυμον τῆς Θεοσώστου ἡμῶν παροικίας πλήρωμα, διὰ τὰ ζωνρὰ και συμπαθητὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐξεδηλώσατε ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ μου, ἰδίᾳ δὲ διὰ την λαμπρὰν και ἀλησμόνητον ὑποδοχὴν, ἧς ἔτυχον σήμερον και τοὺς ὠραίους λόγους, τοὺς ὁποίους εἶχατε την καλωσύνην νὰ μοὶ ἀπευθύνετε. Δὲν θὰ παύσω ποτὲ ἀπὸ τοῦ νὰ διαλαλῶ την ἀγάπην σας και σᾶς διαβεβαιῶ, πῶς την σημερινὴν ἡμέραν θὰ την θεωρῶ ὡς την εὐτυχεστέραν τοῦ βίου μου, ἥτις ἐν τῇ τροχίᾳ τῆς ζωῆς μου θὰ χαρακτηρίζεται ὡς εὐτυχῆς, και, ὡς ἄκως ἀναπολῶ τὰ τοῦ βίου μου, θὰ σταματῶ εἰς την σελίδα αὐτὴν τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς μου, ἣν ἡ ἀγάπη σας με τὰ ἰδικὰ της χέρια ἔγραψε και ἐφιλοτέχνησε.

Και ἤδη, ὅτε τὸ πρῶτον ἐμφανίζομαι πρὸ τῆς ἀγάπης σας, ἔθος ἀποστολικὸν ἀκολουθῶν, διὰ τῶν αἰώνων ἄχρως ἡμῶν τηρούμενον, ἐκτὸς τοῦ χαιρετισμοῦ και τῆς πατρικῆς ἡμῶν εὐλογίας, σκοποῦμεν νὰ διερμηνεύσωμεν τὰς ἀγαθὰς ἡμῶν σκέψεις και

τοὺς προκειμένους εἰς ἐκτέλεσιν πόθους ἡμῶν. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐκθέσω νῦν πρόγραμμα διὰ την διοίκησιν τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης. Δὲν προτιμῶ τὰ προγράμματα, ἀλλὰ τὰ ἔργα. Τὸ πρόγραμμα μόνον τὸν διοικοῦντα ἐνδιαφέρει ἕπερ και δέον νὰ ἔχῃ ἐν τῇ σκέψει αὐτοῦ. Ἐκεῖνο ἕπερ διαβεβαιῶ την στιγμήν ταύτην ὑμᾶς, εἶναι, ὅτι (ἡδιστα ἐκδαπανηθήσομαι) ὑπερ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν και οὐδενὸς θὰ φεισθῶ κόπου ἢ μόχθου ὑπερ Αὐτῆς και ὅτι, στρατολογηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς την ὑψηλὴν ταύτην διακονίαν, θὰ φροντίσω, ἵνα «τῷ στρατολογήσαντι» και μόνον ἀρέσω.

Ἐν τούτοις, δὲν δυσκολεύομαι τὰς ἐνδομύχους σκέψεις μου ἀδρῶς ν' ἀποκαλύψω και δηλῶ, ὅτι θὰ προσπαθῆσω — ἀλλὰ πρὸς τοῦτο τὸν Θεὸν συνεπίκουρον καλῶ — νὰ ἀναζητήσω στελεχῆ ἱκανὰ και με ἐφόδια, τὰ ὁποῖα ζητοῦν αἱ σημεριναὶ περιστάσεις. Δηλαδή, θ' ἀποβλέψω εἰς την ἀνύψωσιν τῆς πνευματικῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου. Οἱ σημερινοὶ καιροὶ ἀπαιτοῦσιν, ὅπως ἡ Ἐκκλησία γίνηται πρωτόπορος πάσης πνευματικῆς κινήσεως και κοινωνικοῦ ἔργου. Ἐπομένως εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτὰς μόνον Κλήρος εὐπαίδευτος, ἱεροπρεπῆς, διδακτικὸς λόγῳ και ἔργῳ και διανοία, ἀφωσιωμένος τῇ Θεῖᾳ αὐτοῦ ἀποστολῇ δύναται ν' ἀντεπεξέλθῃ. Εὐτυχῶς, ὡς ἐπληροφορήθην, ἡ θεόσωστος ἡμῶν παροικία ἔχει Κληρικούς τοιούτους. Ἀλλὰ και ἐγὼ ἐσχάτως ἐγνώρισα νέους με ἐνθουσιασμόν και αὐταπάρνησιν, φοιτῶντας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον και τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια Ἀθηνῶν και Πατρῶν και ἐτοιμούς νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ἱερὸν Κλήρον, ἵνα τὰ πολύτιμα τῆς μορφώσεως των ἐφόδια ὑπερ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας διαθέσωσιν. Ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν αὐτοὺς με χαρὰν, συστρατιώτας και συμπολεμιστὰς, ὑπερ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

Μόνον με μορφωμένον Κλήρον δύναται νὰ ἐπιδιαχθῆ ἡ πύκνωσις τοῦ θ. Κηρύγματος, τὸ ἀνάμμα δηλαδή πολλῶν φωτοπαρόχων πηγῶν, πρὸς διαφώτισιν τοῦ λαοῦ μας, τοῦ καλοῦ λαοῦ μας, ὅστις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πῶς κατὰ μέγα μέρος δὲν ἐγνώρισεν ἐπαρκῶς την πίστιν του, ἢ την ἐγνώρισεν ἐλλιπῶς, ἢ την ἀνέμειξε με πλάνους και δεισιδαιμονίας και ἔτσι ὕστερεῖ θρησκευτικῶς. Ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐπαρκοῦς, πρωτίστως, διαφώτισεως και ἐξ ἄλλων βεβαίως αἰτιῶν, κακῶν και ἀντιχριστιανικῶν διδασκαλιῶν, δυσμενῶν οἰκονομικῶν ὄρων, ἐξέφυγεν ὁ λαός μας ἀπὸ την ἀληθῆ θρησκευτικὴν βάσιν, ἐγύμνωσε τοὺς Ναοὺς και ἀφήκε την ζωντανὴν χριστιανικὴν ζωὴν, Χριστιανὸς ὀνομαζόμενος, ἀλλὰ ἀντιχριστιανικῶς ζῶν. Ἐπομένως ἡ πύκνωσις τοῦ Κηρύγματος, ἀφ' ἐνός, και ὁ πολλαπλασιασμός των Κατηχητικῶν Σχολείων, ἀφ' ἑτέρου, τῶν εὐλογημένων αὐτῶν φυτωρίων, ὅπου ἡ νέα γενεὰ προπονεῖται, ὥστε με τὸν καιρὸν στρατιῶται και αὐτοὶ τοῦ Χριστοῦ νὰ φανῶσι, πολλὰς τὰς ἐλπίδας παρέχει ὑπερ τῆς ἐπιτεξέως των σκοπῶν, των πόθων και τοῦ ἔργου τοῦ κάθε Ἱεράρχου.

Ὅταν γνωσθῆ ὁ Χριστὸς και δοξάζεται ἀπὸ τὸν λαόν, ὅταν ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη συνδέῃ πάντας, ὅταν ἡ ἀγάπη ἐν ἔργοις φιλανθρωπίας και φιλαλληλίας ἐκ-

δηλοῦται, τότε δύναται ἡ Ἐκκλησία νὰ εἴπῃ καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς νὰ πεισθῇ, ὅτι ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν του.

Δύναται νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ἔργον του ἐπέτυχε, τότε μόνον, ὅταν τὸ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διοίκησιν τελοῦν χριστεπώνυμον πλήρωμα εὐρίσκηται εἰς ὑψηλὸν θρησκευτικὸν καὶ ἔθνικὸν ἐπίπεδον, ὅταν χαρακτηρίζῃ τοῦτο καὶ διακρίνῃ θερμὴ εὐσέβεια καὶ αὐστηρὰ τήρησις τῆς παρακαταθήκης τῆς πίστεως, ἥτις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοθρήσκου ἡμῶν Ἐθνους ἀπεδείχθη σωστικὴ κιβωτὸς καὶ ἀστέρειυτος πηγὴ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν κατορθωμάτων καὶ μεγαλοργιῶν, καὶ ὅταν, συνωδῶν ταῖς ἐπιταγαῖς αὐτῆς, εἰρηνεὺς τοῦτο καὶ διαλάμπῃ ἐπὶ χριστιανικαῖς ἀρεταῖς, ἀπέχον ὀθνεῖων, ἀσυστάτων καὶ ὀλεθρίων ἰδεῶν καὶ κοσμοθεωριῶν, ὧν τὸ τέλος εἶναι ἠθικὴ ἀναρχία, σύγχυσις, χάος, ὄλεθρος. Ὑπὲρ τῆς αὐξήσεως τῶν τάξεων τῶν μορφωμένων κληρικῶν, τῆς πυκνώσεως τοῦ Κηρύγματος καὶ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, εἰς τὴν τριάδα αὐτῆν τῶν καθηκόντων θὰ καθοσιώσω νοῦν, ψυχὴν καὶ καρδίαν καὶ περὶ ταύτην θὰ στρέφονται ὅλαι αἱ σκέψεις καὶ αἱ προσπάθειαι μου. Ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἀσκησιν τῆς φιλανθρωπίας, διὰ τῆς ἰδρύσεως — ὅπου εἶναι δυνατόν — φιλοπτώχων ταμείων καὶ ὀργανώσεων, θὰ καταβάλλω κάθε προσπάθειαν, πιστεύων, ὅτι ἡ φιλανθρωπία εἶναι τὸ σιωπηρὸν κήρυγμα τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἔμπρακτος ἐφαρμογὴ τῶν εὐαγγελικῶν παραγγελμάτων. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὅσα ἐν συντομίᾳ ἐξέθεσα, εὐλογημένοι μου Χριστιανοί, θὰ μείνουν ὡς ξηρὸν πρόγραμμα καὶ ἀπλαῖ σκέψεις, ἂν δὲν ἔχω βοηθὸν πρωτίστως καὶ συναντιλήπτορα τὸν Θεὸν καὶ εἶτα ὑμᾶς ὅλους ἀδιακρίτως ἰ. Κληρὸν καὶ λαόν, ὑμᾶς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλω καὶ ζητῶ πολλά, ὅχι ὕλικὰ ἀγαθὰ—πρὸς Θεοῦ!—Ἀλλὰ τὰ ἀνεξάντλητα πλοῦτη τῶν πνευματικῶν σας χαρισμάτων.

Ἐχετε διὰ τῶν προγόνων σας δημιουργήσει Ἱστορίαν, ἥτις καλύπτει ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν. Ἐχετε γίνεи γνωστοὶ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον, μὲ τὸν Γρηγόριον τὸν Ε' καὶ τὸν Γερμανὸν Παλαιῶν Πατρῶν καὶ μὲ τὴν πλειάδα τῶν εἰς τὸν Κλῆρον, τὴν Ἐπιστήμην, τὰ Νομικὰ καὶ τὴν σοφίαν ἐν γένει διαλαμψάντων. Καὶ συνεχίζετε, εὐτυχῶς, τὴν παράδοσιν, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ τελευταῖον τρόπιον ποῦ ἐστήσατε εἰς τὴν εὐλογημένην καὶ τρισένδοξον αὐτὴν πόλιν, τὴν ὁποῖαν ἡ παλαιὰ καὶ σύγχρονος αἰγλή τὴν κατέστησε θρόνον. Λοιπὸν τὴν καρδίαν σας θέλω καὶ τὴν θέλησίν σας ζητῶ καὶ ἐγὼ σᾶς λέγω, ὅτι χαρίζω τὴν ἰδικὴν μου καρδίαν σὲ σᾶς. Διὰ τὴν ψυχικὴν σας σωτηρίαν, τὴν ἀνάπτυξίν σας, τὴν χαρὰν σας καὶ τοὺς πόθους σας εἶμαι ἕτοιμος τὰ πάντα νὰ κάμω, ἵνα πάντας ὑμᾶς σώσω. Θὰ μὲ εὐρίσκετε ἕτοιμον, ὁσάκις μὲ ζητήσετε, διότι διὰ τοῦτο ἤλθον ἐδῶ, ἵνα διακονήσω καὶ οὐχὶ ἵνα διακονηθῶ.

Καὶ τώρα πλέον, ὅτε εἰς πέρας ὁ λόγος ἤχθη, ἀναλογιζόμενος μετ' εὐγνωμοσύνης τὴν πατρικὴν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κ. κ. Σπυριδῶνος, διὰ τὴν ταπεινότητά μου, εὐχομαι τοῦ Παναγάρχου τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος, ὅπως χαρίζεται Αὐτῷ ὡς πλεῖστα τὰ ἔτη

τῆς Ἀρχιερατείας Αὐτοῦ. Ἐπίσης στρέφω μετ' εὐγνωμοσύνης βαθείας τὴν σκέψιν μου, πρὸς τὸν εὐλαβέστατον Βασιλέα ἡμῶν καὶ τὴν Κυβέρνησιν Αὐτοῦ, διὰ τὴν πρὸς με εὐμένειάν Των. Ὁμοίως πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, δι' ὅσα ὑπὲρ ἐμοῦ ἐποίησε, καὶ πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. κ. Χρυσόστομον, ἀνθ' ὧν ἐκοπίασε καὶ ἐμύθησεν ἐν τῇ Τοποτηρητείᾳ τῆς κληρωθείσης μοι Ἐπαρχίας.

Σοβαρὰ ὅμως παράλειψις θὰ ἦτο, ἂν ἰδιαιτέραν μνείαν δὲν ἔκαμνον, διὰ τὸν παριστάμενον καὶ μεθ' ἡμῶν συνευφραίνόμενον Σεβ. Ἁγιον Πατρῶν, ἐκλεκτὸν τῆς πόλεως ταύτης τέκνον καὶ δεξιὸν οἰακοστρόφον τῆς τῶν Πατρῶν Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας κ. κ. Θεοκλήτον, ὅστις δι' ἐμὲ πατήρ καὶ ὁδηγὸς καὶ προστάτης ἐχηρημάτισεν, ὅπως ἡ ἀπειρος αὐτοῦ ἀγάπη μισθαποδότην εὐρη τὸν Θεόν. Καὶ τέλος, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰ πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα, τὰ ἐδῶ καὶ τὰ μακρὰν εὐρισκόμενα, τὰ δοξάζοντα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα διὰ τῆς ἐντιμότητος καὶ φιλεργίας αὐτῶν, καὶ ἀπονέμων τὴν πρώτην Ἀρχιερατικὴν εὐλογία, ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου κραυγάζω: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν». Ἀμήν.

#### ΝΕΑ ΕΦΟΔΙΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκ μέρους καὶ δι' ἐξόδων τῆς «Παγκοσμίου Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίας» διὰ τῆς «Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ξένων Ἐκκλησιῶν», διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Αἰμίλκω Σ. Ἀλιβιζάτου, ἀπεστάλησαν μέσθ τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων ἀπὸ 29.4.55 μέχρι 17.8.55 τρόφιμα πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς 613.672 ἀπόρους Α' κατηγορίας τῶν περιοχῶν Αἰτωλοακαρνανίας, Εὐρυτανίας, Κεφαλληνίας, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Κοζάνης, Καβάλλας, Ροδόπης, Ἰωννίνων, Κυκλάδων, Θεσσαλονίκης, Πέλλης, Ἀττικῆς, Πρεβέζης, Λαρίσης, Ἐβρου, Ἐάνθης, Καστορίας, Ασκωνίας, Ἡμαθίας, Χαλκιδικῆς καὶ Θεσσαλονίκης.

Τὰ ἀποσταλέντα ταῦτα τρόφιμα ἐν συνόλῳ εἶναι: βούτυρον τόννοι 278,4, γάλα κόνις τόννοι 512,2, τυρὸς τόννοι 562,5 καὶ σπορέλαιον, διὰ τὰς μὴ ἐλαιοπαραγωγὰς περιοχὰς, τόννοι 547,3.

Ἐκ τῶν, ὡς ἄνω, τροφίμων διετέθησαν:

α) Εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν Προσφύγων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν 60,2 τόννοι.

β) Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν 62,9 τόν.

γ) Εἰς τὰς ὑπὸ Ἱερῶν Μητροπόλεων διοργανωθείσας Ἐκκλησιαστικὰς Κατασκηνώσεις καὶ εἰς τὰ μερίμνη αὐτῶν λειτουργοῦντα Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα (Γηροκομεία, Ὀρφανοτροφεία κ.λ.π.), 17,894 τόννοι.

δ) Εἰς σεισοπλήκτους Βόλου καὶ χαλαζοπλήκτους: 1) Βελβενδοῦ Κοζάνης, 2) Θέρμου, Πετροχωρίου, Ἀβαρείου, Ἐπαρχίας Τριγωνίδος, καὶ 3) Μαρίνου, Βυθίσματος, Ἀνανιάδος, Ἐπαρχίας Εὐρυτανίας, ὡς καὶ εἰς Ἱερὰν Κοινότητα Ἀγίου Ὀρους, 69,2 τόννοι.

Ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἐφοδίων τούτων ἀνέρχεται εἰς 35.055.588 νέων δραχμῶν.

Ἐπίσης εἰς τὴν «Παγκόσμιον Ἐκκλησιαστικὴν Ὑπηρεσίαν» ἀποστέλλονται, κατ' αὐτάς, ἔτεροι 10.000 τόννοι ἐφοδίων, ἦτοι: βούτυρον, τυρὸς, γάλα κόνις καὶ βουτυρέλαιον.

Ταῦτα, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ προωθηθοῦν ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικῆς Ὑπηρεσίας διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων εἰς τὰς διαφόρους



## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

## Φωνὴ ὀδύνης καὶ ἀγανακτήσεως.

Παλλομένη ὑπὸ ὀδύνης καὶ ἀγανακτήσεως διέσχισε τοὺς ἑλληνικοὺς αἰθέρας ἢ σθεναρὰ φωνὴ τοῦ γεραροῦ Προκαθημένου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἠκούσθη ἀπὸ τὸν κόσμον, διεκτραγωδοῦσα τὰ εἰς βάρος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Σμύρῃ, κατὰ τὴν ἀπαισίαν νύκτα τῆς βῆς τοῦ παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου, διαδραματισθέντα αἱματηρὰ αἵσχη. Σύσσωμος δὲ ἡ Σεπτῆ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ περὶ αὐτὴν ἀπὸ τὸ Πανελληνίου τιμίου Προεβυτερίου ἔσπευσε τὰ τετῆ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πιστοτάτου λαοῦ, διαδηλώσαντος κατὰ τὸν μᾶλλον χριστιανικὸν καὶ πεπολιτισμένον τρόπον τὴν διαμαρτυρίαν αὐτοῦ, ἐφ' οἷς ἐκακουργήθησαν κατὰ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων του καὶ κατὰ τῶν ἐν δουλείᾳ τελούντων ἀδελφῶν του.

Ἄλλὰ τὰ αἵσχη ἐκεῖνα καὶ τὰ κακουργήματα—ὅμοια τῶν ὀπῶν δὲν εἶχεν ἀποτολήσει μῆτε αὐτὸς ὁ πρὸ πέντε αἰῶνων, κρίμασιν οἷς μόνος Κύριος οἶδε, πορθήσας τὴν ἑλληνίδα Βασιλίδα τῶν πόλεων—ὑπῆρξαν ὑπέρτερα πάσης ὀδύνης καὶ ἀγανακτήσεως καὶ πάσης διαμαρτυρίας. Διότι, ὅ,τι ὁ Πορθητῆς ἐσεβάσθη τότε καὶ ὅ,τι μετὰ τόσον μόχθου ἢ πίστεως τῶν Ἑλλήνων ἐκράτησεν ἔκτοτε ὄρθιον κατάκειται ἤδη εἰς σωροῦς ἀμόρφων καὶ καθημαγμένων ἔρειπιων, οἶονεὶ ὡς ἔμπρακτος διάψευσις τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων ἐλπίδων περὶ τῆς ἐπελθοῦσης, τάχα, μεταβολῆς εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρονήματα τῶν ὑπηκόων τῆς γειτονοῦς «δημοκρατίας», «φίλης» δὲ καὶ «συμμάχου» ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀμύνη ἄχρι τινὸς νομιζομένης. Καὶ δὲν ὑπάρχει, ὡς φαίνεται, δυστυχῶς, μῆτε ὁ τρόπος τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἔρειπιων, μῆτε τὸ μέσον τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῶν πληγέντων!...

Ἐπάρχει ὁμοίως, ἀρά γε, ἡ ἐπίγνωσις, τοῦλάχιστον, τοῦ ὕψους τῶν κακουργημάτων καὶ ἡ πρὸς ἐπούλωσιν τῶν ἐκ τούτων χαινουσῶν πληγῶν εἰλικρινῆς διάθεσις ἀπὸ μέρους τῶν ὑπευθύνων;

## Ἐλπιδοφόρος ἐξαίρεσις.

Ἀνεξαρτήτως τῆς στάσεως τῶν διὰ τὸ ἀνοσιούργημα τοῦ Σεπτεμβρίου ὑπευθύνων, ἢ συνείδησις παντός τιμίον καὶ ἐλευθέρου ἀνθρώπου θ' ἀπῆται νὰ ἴδῃ ἐξεγειρομένους καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου συντόμως κινουμένους ἐκείνους, τοῦλάχιστον, ὅσοι οὐχὶ ἅπαξ διεκήρυξαν πίστιν καὶ σεβασμὸν, τάχα, εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀφοσίωσιν, δῆθεν, εἰς τὰ ἰδανικά τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῶν Βορείων Ἐπαρχιῶν.

Ἡ κατ' ἄτομον μερὶς συνίσταται εἰς 1 λίμπραν βουτύρου, 1 λίμπραν βουτυρελαίου (διὰ τὰς μὴ ἐλαιοπαραγωγοῦς περιοχάς), 2 λίμπρας τυροῦ καὶ 2 λίμπρας γάλακτος εἰς κόβιν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ἀποστέλλονται ἤδη εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα καὶ τὰς Ἱερατικὰς Σχολὰς τὰ κάτωθι ἐφόδια: Βούτυρον, τυρὸς, γάλα, σπορέλαιον, λίπος, σάκχαρις, ὄρυζα, φασόλια, σάπων καὶ κακάο.

Ἄν μάλιστα ὑπολογίσῃ τις ὄχι τὴν μελάνην τῆς διπλωματικῆς γραφειοκρατίας, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα τῆς ἀλκίμου νεότητος, ὅπερ πλειστάκις ἐφοίνιξε τοῦ ἁμαρτωλοῦ τούτου πλανήτου τὴν ὄψιν, καὶ τὰς προσφάτους μόλις εἰς νεανικὸν αἷμα θυσίας, τῆς μικρᾶς ταύτης καὶ μαρτυρικῆς χώρας, τότε δὴ τότε, θὰ φοίξῃ διὰ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν κνικζότητα, μεθ' ἧς ἀντιμετώπισαν τὰ σπιλώσαντα τὴν ἔνοιαν τοῦ πολιτισμοῦ ἀξιοδάκρυτα ἐκεῖνα αἵσχη οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς—δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν, ἀδιάφορον!—οἱ ἰσχυρίζομενοι, ὅτι ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἐξαίρεσιν ὁμοίως ἐλπιδοφόρον ἀπετέλεσαν αἱ ἐκασταχοῦ Ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ καὶ, ἐπ' ἐσχάτων, οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ πέραν τῶν ὠκεανῶν ἐργαζομένου λαοῦ. Εἰς τὰς φωνὰς δὲ τούτων μετὰ πολλῆς συγκινήσεως ἠκούσαμεν ἐνομένην καὶ τὴν φωνὴν τῶν μουσουλμανικῶν προσωπικοτήτων καὶ τῶν πολιτικῶν κομμάτων τοῦ Λιβάνου. Δι' ὃ καὶ θεωροῦμεν χρεὸς νὰ ἐκφράσωμεν τὴν παρήγορον ἱκανοποίησιν, ἣν μετὰ σύμπαντος τοῦ ὀδυνωμένου Ἑλληνισμοῦ, ἐπὶ τῇ συμπαραστάσει ταύτῃ, ἠσθάνθημεν.

## Ἡ συμπαράστασις τοῦ Τύπου.

Μεγάλην παράλειψιν θὰ διέπραττεν ἡ στήλη αὕτη, ἂν δὲν ἐμνημόνευεν ἐσφῆμως τῆς πολυτίμου συμπαράστασεως σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς πληξάσεως τῆς Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίᾳ μεγίστης συμφορᾶς. Ἡ πλήρης ὑπ' αὐτοῦ ἐνημέρωσις περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς μορφῆς τῶν κατὰ τὴν νύκτα τῆς βῆς Σεπτεμβρίου-διαπραχθέντων ἀνοσιουργημάτων καὶ ἡ σθεναρὰ στάσις του πρὸς προάσπισιν τῶν καθυβρισθέντων ἱερῶν, ἢ γνησιῶς ἐκπροσωποῦσα τὴν ὀδύνην καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ βαθύτατα τρωθέντος εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀποτελοῦσι τίτλους τιμῆς διὰ τὸν ἑλληνικὸν Τύπον, ὅστις εἶναι ἀξίως διὰ τοῦτο τῶν εἰλικρινῶν συγχαρητηρίων καὶ τῶν θερμότητων εὐχαριστιῶν πάντων τῶν ἀμεσώτερον ἐνδιαφερομένων. Ταῦτα δὲ τὰ αἰσθήματα ἀπηχοῦσα, ἡ στήλη αὕτη αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἰδιαίτερος διὰ τοῦτο εὐτυχή.

## Δυσοίωνα φαινόμενα.

Ἡ μετὰ τὸ περίτεχρον πυροτέχνημα τῆς τριμεροῦς Διασκέψεως τοῦ Λονδίνου, ἀξιώσει τῶν μεγάλων «συμμάχων» μας, ἀρνησις τοῦ Ο.Η.Ε. ὅπως συζητήσῃ τὸ ζήτημα τῆς αὐτοδιαθέσεως τῆς Κύπρου, ἢ ἐν συνεχείᾳ κινητοποιήσις μυριάδος ὀλοκληρῶν ἐμπειροπολέμων στρατιωτῶν ὑπὸ τὰς ὀδηγίας αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου τῆς Βρετανικῆς Ἀυτοκρατορίας πρὸς βίαιαν κατάπνιξιν τῆς φωνῆς τοῦ διεκδικούντος τὴν ἐλευθερίαν του δούλου Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ ἡ ταυτόχροτος, παρὰ τῶ Ο.Η.Ε. πάλιν, προσπάθεια τῶν ἰσχυρῶν τῆς Δύσεως πρὸς ἀπάλειψιν τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως ἀπὸ τοῦ χάρτου τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπλῶς σημεῖα θλίβοντα δικαίως τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν, ἣτις βαθύτατα πιστεύει εἰς τὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, ὑπὲρ ὧν ἀείποτε ἐθυσιάσθη. Ἄλλὰ σημαί-

νοσι ταύτοχρόνως καὶ τὴν πλήρη χρεωκοπίαν τῶν καυχόμενων, ὅτι ὑπεραμύονται τῶν ἰδανικῶν τούτων, καί, πληροῦντα ἀπογοητεύσεως τὴν ἐλευθέρως σκεπτομένην ἀνθρωπότητα, δικαίως προκαλοῦσι τὰς ἀπαισιοδοξότερας τῶν σκέψεων περὶ τῆς τύχης τοῦ διαδόχου τῆς πάλαι ποτὲ «Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν» Παγκοσμίου Ὄργανισμοῦ καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ. Διότι καὶ νῦν, ὡς καὶ πάλαι, οὐχὶ τὸ δίκαιον τῶν ἀδικουμένων, ἀλλὰ τῶν ἀδικούντων ἡ ἰσχὺς φαίνεται νὰ εἶναι ὁ κυρίαρχος κανὼν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀπειλητικὴ διάθεσις τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀποικιακῆς Δυνάμεως, ἣτις προτίθεται, κατὰ τὰς δημοσιογραφικὰς εἰδήσεις, νὰ ζητήσῃ εὐθὺνας παρὰ τῆς Ἑλλάδος, διότι, σταθερὰ καὶ συνεπῆς εἰς τὰς ἀπόψεις τῆς, ἐπήφισεν ὑπὲρ ἐνὸς δυναστευομένου λαοῦ.

Ὁ Κύριος ἄς λυπηθῇ τὸν κόσμον!

### Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Ἡ ἔναγχος πραγματοποιηθεῖσα ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἀρξάμενον ἤδη νέον σχολικὸν ἔτος παρέχει, καὶ αὐθις, τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν στήλην ταύτην, ἵνα, τοῦτο μὲν, ἐκφράσῃ τὴν ἐπὶ τῷ γεγονότι ἰδιαίτερον αὐτῆς χαρὰν, τοῦτο δέ, εὐχρηθῇ πλήρη καὶ τελείαν τὴν εὐδόωσιν τοῦ δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκόμενου ἱεροῦ σκοποῦ. Ἡ δέ, ὡς ἀλλοχοῦ τοῦ παρόντος φύλλου σημειοῦται, σύγκλησις εἰδικῶν Κατηχητικῶν Συνεδρίων εἰς τινὰς Μητροπολιτικὰς Ἐπαρχίας, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν οἰκειῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν, ἀποτελοῦσα, οἰονεῖ, τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς γενικωτέρας προσπάθειας πρὸς συστηματικώτερον ἀντιμετώπισιν τῶν ἐν τῇ προοίῳσῃ ἀναπτύξει τοῦ θεσμοῦ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου προκοπτόντων σπουδαίων ζητημάτων, προσιωνίζονται πολλὰ τ' ἀγαθὰ διὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ. Δι' ὃ καὶ ἐκφράζομεν τὴν ἐπὶ τούτῳ ἰδιαίτερον καὶ μεγάλην ἡμῶν χαρὰν καὶ ἰκανοποίησιν. Ἐπιωφελοῦμεθα δὲ τῆς εὐκαιρίας, ἵνα καὶ αὐθις ἀπὸ βαθέων καρδίας συγχαρῶμεν πάντας τοὺς ὀπωσθήποτε ἐργασθέντας καὶ ἐργαζομένους ὑπὲρ τοῦ σωτηρίου τούτου θεσμοῦ καὶ διατυπώσωμεν τὴν εὐχὴν, ὅπως τὸ ταχύτερον ἴδωμεν ἔτι μᾶλλον συντονιζομένας ἀπάσας τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ καταβαλλομένας ἰαν ἀξιεπαίνοους καὶ εὐλογητὰς προσπάθειας.

### Τὰ ἀνύποπτα θύματα.

Ὅσα ἐγνώσθησαν πρὸ τινος περὶ τῶν ἀπανθρώπων βασανιστηρίων, ἅτινα ὑπέστη μία ἀνήλικος παιδίσκη, ἐργαζομένη παρ' οἰκογενεῖα, ἣτις ὑπὸ τῶν πτωχῶν χωρικῶν γονέων τῆς παθούσης εἶχεν ἐκκληφθῆ ὡς προστάτις τοῦ τέκνου των, ἔδωκαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἀνησυχῆσῃ διὰ τὴν τύχην τῶν, ὡς ἡ παιδίσκη ἐκείνη, παρὰ διαφόροις οἰκογενεαῖς ὁμοίως ἐμπειπιστευμένων ἀνηλικῶν κορασιῶν, τέκνων πτωχῶν οἰκογενειῶν τῆς ἑλληνικῆς ὑπαίθρου. Καὶ πολὺ δικαίως ἐπεστήθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων κοινωνικῶν ὀργανώσεων ἢ ἐν προκειμένῳ προσοχὴ τοῦ Κράτους καὶ ἐξητήθη ἢ λήψις μᾶλλον συγκεκριμένων καὶ αὐστηροτέρων μέτρων πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου. Δὲν εἶναι ὁμως, φρονοῦμεν, μόνῃ ἢ συμπλήρωσις τῆς

σχετικῆς νομοθεσίας ὅ,τι ἐν προκειμένῳ θὰ σώσῃ τὴν κατάστασιν καὶ θὰ προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ἀπὸ τὴν βαναυσότητα ἀνηλίκους ὑπάρξεις, ὡς τὸ συμπαθέστατον θῦμα τῆς θηριωδίας τοῦ ζεύγους τοῦ Πειραιῶς. Εἶναι ἀνάγκη, πρὸ παντός, οἱ γονεῖς οἱ ἴδιοι ν' ἀποφεύγωσι τὰς Σεισιφίας τῆς ἀστυφιλίας καὶ νὰ προφυλάττωσιν ἐπιμελῶς τὰ τέκνα των ἀπὸ τῆν ἐπίδρασιν των. Διότι δὲν εἶναι πάντοτε, δυστυχῶς, μόνῃ ἢ σκληρὰ ἀνάγκη, ἣτις ὀδηγεῖ «εἰς τὰ ξένα» τὰ ἀνήλικα αὐτὰ καὶ ἀπροστάτευτα κοράσια, τὰ ὁποῖα δὲν ἀναμένουσι μὲν βεβαίως πάντοτε βασανιστήρια, οἷα τὰ προκαλέσαντα τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῆς κοινῆς γνώμης, — τοῦναντίον μάλιστα, συμβαίνει ἐνίοτε καὶ νὰ εὐρεθῶσιν εἰς περιβάλλον πᾶν ἄλλο ἢ καταδυναστεῦον αὐτὰ, ὑπὸ τὴν συνήθη τῆς λέξεως ἔννοιαν, ἀλλὰ συμβαίνει, συνήθως, νὰ διατρέχωσι κινδύνους ἄλλους, τοὺς ὁποίους μῆτε αἱ ἴδιαι μῆτε οἱ οἰκεῖοι των ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῶσι. Τοῦτο δέ, τὸ τελευταῖον, ἀπέδειξε καὶ ἡ πρόσφατος συνταρακτικὴ δίκη τῶν κακοφύμων οἰκῶν, ἢ προκληθεῖσα ἐξ ἀφορμῆς τῆς περιπτώσεως μιᾶς ἄλλης παιδίσκης, ἠθικῶς ταύτης τὰ ἔσχατα κινδυνευσάσης.

### Χρειάζεται προσοχὴ

Ἡ πάγκοινος κατὰ τῶν «κυρίων» τῆς μικρᾶς ὑπηρετίας τοῦ Πειραιῶς ἀγανάκτησις ὑπῆρξε δικαιολογητῆ καὶ διετράνωσε τὸν ἀπροτροπιασμόν, τὸν ὁποῖον ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ αἰσθάνεται διὰ πράξεις ἀτιμαζούσας τὸν ἄνθρωπον, ἔστω καὶ ἂν εἰς περιστάσεις τινὰς δὲν εἶναι ἐλευθέρω νὰ ἐκδηλώσῃ τοῦτο, ὡς ἐπράξεν ἐν προκειμένῳ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὅλη στοργή, ἡ συμπάθεια καὶ ἡ συμπαραστάσις, ἣν ἡ κοινὴ γνώμη ἐπέδειξε πρὸς τὸ τραγικὸν θῦμα τῶν τυφλῶν δούλων τῶν 50 δολλαρίων, εἶναι ἐπίσης ἐνδεικτικὴ τῆς εὐγενείας τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ μας, διὰ τὴν ὁποῖαν, ὁσάκις δὲν ἐκδηλοῦται, καθ' ὃν τρόπον τώρα ἐξεδηλώθη, ὑπεύθυνος δὲν εἶναι αὐτῇ, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις τῆς καταλλήλου παρορμησεως. Διότι ὁσάκις ἡ κατάλληλος παρορμησις δὲν ἔλειπεν — ἐσημειώθη τοῦτο καὶ ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης ἄλλοτε — ἡ εὐγένεια καὶ τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ μας κυριολεκτικῶς ἐθανματούργησαν.

Ἀφ' οὗ ὁμως τὸ ἐνδιαφέρον, μεθ' οὗ οἱ πάντες ἐπελήφθησαν τοῦ ζητήματος τῆς σωτηρίας τῆς σοβαρῶς κινδυνευσάσης ζωῆς τῆς μαρτυρικῆς παιδίσκης, συνεπικουρηθὲν ὑπὸ τῆς προοδευσάσης ἐπιστήμης, καὶ εὐλογηθὲν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου, ἦτο, νομίζομεν, ἀνάγκη νὰ δοθῇ καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη προσοχὴ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν μεγάλων ψυχολογικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα φρεσικὸν ἦτο ν' ἀνακύβουν. Ἀλλὰ ἡ παράτασις τοῦ δημοσιογραφικοῦ θορύβου περὶ τὸ πρόσωπον τῆς μικρᾶς ἀσθενοῦς ὀρθῶς ἤδη παρετηρήθη, ὅτι κακὴν ὑπηρεσίαν ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τούτων, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πολὺ μεγαλύτερα καὶ δυσκολώτερα τῶν μέχρι τοῦδε ἀντιμετωπισθέντων, διότι ἡ ψυχὴ «πλεῖον ἔστι» τοῦ σώματος. Δι' ὃ καὶ θεωροῦμεν εὐτόχημα τὸ ὅτι ὁ θόρυβος ἐκεῖνος ἐκόπασεν, ἐπὶ τέλος. Ἐπειδὴ ὁμως δὲν εἶναι μόνῃ

ἡ λαοφιλὴς μικρὰ τραυματίας τοῦ Πειραιῶς, ἡ ὁποία ἐκινδύνευσε ἐκ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐνίων ἀναγνωσμα-τογράφων καὶ «φωτορεπόρτες», ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν τῶν πράγματι ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς κοινωνίας καὶ νὰ ἐπαινήσωμεν ἐκείνους, ὅσοι, προτιμήσαντες «τὴν ἀγαθὴν μερίδα», ἀπέφυγον τὰς ὑπερβολὰς.

## ΧΡΟΝΙΚΑ

### ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνήλθε τῇ 12ῃ παρελθ. μηνός, εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν, ἧς μετέσχον καὶ πάντες οἱ εἰς Ἀθήνας καταφθάσαντες ἐπὶ τούτῳ Σεβ. Ἱεράρχαι, καὶ ἡσυχολήθη μὲ τὰς κατὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς Τουρκίας διαπραγμαθείας, τῇ 6ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἀπανθρώπου ὠμότητος, ὡς ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος λεπτομερέστερον ἀναγράφεται.

— Συμφώνως τῷ Καταστατικῷ Νόμῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔληξε τῇ 30ῃ παρελθ. μηνός ἡ θητεία τῶν ἐκ τῶν Συνοδικῶν Συνόδων Σεβ. Μητροπολιτῶν Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθοδίου, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἰωακείμ, Τρίκης καὶ Σταγῶν κ. Δωροθέου, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίνου καὶ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν κ. Ἀγαθαγγέλου. Εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀνωτέρω ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Μακ. Προέδρου διὰ τὴν ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. μέχρι 30ῆς Σεπτεμβρίου τοῦ προσεχοῦς ἔτους νέαν Συνοδικὴν Περίοδον οἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Σ. Ἱεραρχίας δικαιούμενοι τούτου, κατὰ τὸν νόμον, Σεβ. Μητροπολίται Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Βεροίας καὶ Νασούσης κ. Ἀλέξανδρου, Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Δημήτριου, Ἀρτης κ. Σεραφεῖμ, Ἱερισσοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Κυπριανῶν καὶ Λήμνου κ. Διονύσιου. Ἐκ τούτων δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου μὴ ἀποδεξαμένου διὰ σοβαροῦς λόγους ὑγείας τὴν ἀνάληψιν τῶν συνοδικῶν καθηκόντων, ἐκλήθη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Χρυσόστομος.

— Τῇ 7ῃ τρέχοντος μηνός, κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ κηδεῖα τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχου Ἀλεξ. Παπάγου νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, ἐχοροστάτησαν μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ πάντες οἱ ἐν Ἀθήναις Σεβ. Συνοδικοὶ Σύνοδοι, ἐξεπροσώπησαν δὲ κατ' αὐτὴν τὴν μὲν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βεροίας καὶ Νασούσης κ. Ἀλέξανδρος, τὴν δὲ Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχον Ἀλεξανδρείας ὁ ἐνταῦθα Ἀποκριτάρχιος αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτης πρῶτον Νευροκοπίου κ. Γεώργιος καὶ τὸν Μακ. Ἀρχιεπισκόπον Κύπρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πάφου κ. Ἀνθίμος.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2182)823 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15.9.55 τηλεγραφικῆς Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἐνημερώθησαν πάντες οἱ Σεβ. Μητροπολίται τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἀποφασισθείσης ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ὀργανωμένων τάξεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πανελληνίου ἐθνικῆς διαμαρτυρίας τῆς 20ῆς παρελθ. μηνός, ἐξ ἀφορμῆς τῶν διαδραματισθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Σμύρνῃ, εἰς βάρος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν αὐτόθι ἐναπομεινάντων Ἑλλήνων, καὶ παρεκλήθησαν ὅπως πρωτοστατήσωσιν εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς διαμαρτυρίας ταύτης.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2197)824 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17.9.55 Ἐγκυκλίου, παρεκλήθησαν οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως, πρωτοστατοῦντες εἰς τὸν ὑπὸ τῆς «Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς Ἐνώσεως Κύπρου» διοργανούμενον διὰ τὴν 20ῆν Ὀκτωβρίου 1955 καθ' ἅπασαν τὴν χώραν πανελληνιον ἔρανον ὑπὲρ τῶν ὑποδοῦλων ἀδελφῶν Κυπρίων, ἐπιμεληθῶσι τοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις αὐτῶν χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀναγκαίων Ἐπιτροπῶν καὶ συμβάλωσιν ὅπωςδὴποτε εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ

ἐράνου, ἵνα καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀποδειχθῇ ἅπαξ ἐπὶ εἰς τὴν διεθνή κοινὴν γνώμην, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς παραμένει ἀκλόνητος εἰς τὴν ἀπόφασίν του, ὅπως πάσῃ θυσίᾳ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπονομὴν δικαιοσύνης εἰς τοὺς Κυπρίους ἀδελφούς».

— Ἀποφασισθέντος συνοδικῶς, ὅπως αἱ κατὰ τὴν Κυριακὴν 9 Ὀκτωβρίου εἰσπράξεις τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διατεθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὰς ἀνθελληνικὰς σκηνὰς τῆς 6ης Σεπτεμβρίου, καταστραφέντων ἱερῶν ναῶν, ἐνημερώθησαν περὶ τούτου ἅπαντες οἱ Σεβ. Μητροπολίται, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2323)825 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29.9.55 τηλεγραφικῆς Ἐγκυκλίου, παρακληθέντες, ὅπως μεριμνήσωσι καὶ περὶ τῆς ἀπ' εὐθείας ἀποστολῆς τῶν εἰσφορῶν εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἠνοιχθῆ εἰδικὸς πρὸς τοῦτο λογαριασμός.

**Ἀποστολικὴ Διακονία.** Δι' ἐγκυκλίου γράμματος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, Προέδρου τοῦ Κεντρ. Συμβουλίου, ἀνεκοινώθη, ὅτι ὠρίσθη ὡς ἡμέρα ἀνάρξεως τῶν μεθιμάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων διὰ τὸ νέον σχολ. ἔτος 1955-56 ἡ Κυριακὴ τοῦ Σπορέως, 16 ἰσταμένου μηνός. Κατὰ τὴν ἡμέραν δὲ ταύτην ἤρξατο ἡ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν τε τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς Μητροπόλεσι καὶ Ἐπισκοπαῖς.

Ὁ Γεν. Διευθυντὴς Καθηγητὴς κ. Βασίλ. Μ. Βέλλας καὶ ὁ Διευθυντὴς Θρησκ. Διαφωτίσεως καὶ Τύπου Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος, μεταβάντες εἰς Λαμίαν τῇ 19ῃ λήξαντος μηνός, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου, παρέστησαν καὶ ὠμίλησαν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α.Σ. συναλλθόν αὐτόθι, τῇ 20ῇ καὶ 21ῃ, Β' Ἱερατικῶν Συνέδριον τῆς Ἐπαρχίας καὶ εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν, τῇ 22ῃ, Φροντιστηριακὴν Συγκέντρωσιν τῶν Ἐξομολόγων, εἰς ἣν προσήλθεν, ἐπίσης, καὶ ὠμίλησε καὶ ὁ Διευθυντὴς Ἰ. Ἐξομολογήσεως Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Χαλόφτης, προσκληθεὶς ὡσαύτως ὑπὸ τῆς Α. Σ.

Ὁ Διευθυντὴς Θ. Κηρύγματος Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παντελ. Καρανικόλας μετὰ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Θεολογ. Οἰκοτροφείου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Παπουτσάκη ἐξεπροσώπησαν τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν κατὰ τὰ ἐν Ἀταλάντῃ, τῇ 18ῃ παρελθ. μηνός, τελεσθέντα ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου ἐγκαίνια τῆς, μερίμνη τῆς Α. Σ. καὶ συμβολῆ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀνεγερθείσης αὐτόθι αἰθούσης θρησκευτικῶν συγκεντρώσεων, ἐπὶ οἰκοπέδου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἀγ. Θεοδώρων.

Ὁ Διευθυντὴς Κατηχητικῶν Σχολείων κ. Σ. Κόλλιας προσκλήσει τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Δημητριάδος κ. Ἰωακείμ, Κορινθίας κ. Προκοπίου καὶ Σιδηροκάστρου κ. Βασιλείου, παρέστη καὶ ὠμίλησαν εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν συγκληθέντα Κατηχητικὰ Συνέδρια, ὡς ἀκολουθῶς: α) Τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, τῇ 25ῃ καὶ 28ῃ Αὐγούστου ἐ.ἔ. ἐν Βόλῳ. β) Τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Κορινθίας, ἐν Ξυλοκάστρῳ, τῇ 3ῃ λήξαντος μηνός, ἐν Γκούρα διὰ τοὺς δήμους Φενεοῦ, Στυμφαλίας καὶ Πελλήνης, τῇ 10ῃ, καὶ ἐν Κορίνθῳ, τῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός. Καὶ γ) τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, τῇ 26ῃ καὶ 27ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐν Σιδηροκάστρῳ.

Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, 16ῃ τρέχ. μηνός, ἐτελέσθησαν ἐν Σιατίστῃ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰακώβου, ἐπὶ παρουσίᾳ ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλῆθους λαοῦ, τὰ ἐγκαίνια τοῦ αὐτόθι παρὰ τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν ἀνεγερθέντος, μερίμνη τῆς Α. Σ., οἰκίματος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τὴν Ἀποστολ. Διακονίαν ἐξεπροσώπησαν ὁ παρ' αὐτῇ Διευθυντὴς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Χαλόφτης.

Ἐξεδόθησαν καὶ ἐκυκλοφόρησαν τὸ ὑπ' ἀριθ. 45 (Σεπτεμβρίου 1955) τεύχος τοῦ Περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι», τὰ ὑπ' ἀριθμ. 45 (Σεπτεμβρίου 1955) καὶ 46 (Ὀκτωβρίου 1955) τεύχη τοῦ Περιοδικοῦ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» καὶ τὰ διὰ τὸν μῆνα Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. φύλλα τῆς ἐβδομαδιαίας «Φωνῆς Κυρίου».

Συμπληρουμένων ὁσονοῦπω τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἀποπτε-

ράτσωιν τοῦ διὰ τὴν ἑναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ «Οἴκου Φοιτητρίας» ἀναγκαιοῦντος χώρου τοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς Ἀγ. Βαρβάρας Δαφνίου ἀνεγερθέντος οἰκῆματος τῆς «Σχολῆς Διακονισσῶν», ἐν ᾧ θὰ λειτουργήσῃ οὗτος ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀνακοινούται, ὅτι τὸ νέον τοῦτο Ἰδρυμα θὰ δυνηθῆ ν' ἀνοίξη τὰς πύλας του ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ προσεχοῦς Δεκεμβρίου, διὰ τὰς πρῶτας τροφίμους αὐτοῦ. Θὰ γίνωσι δεκταὶ φοιτήτριαι τῶν Σχολῶν Θεολογικῆς, Φιλοσοφικῆς καὶ Φυσικομαθηματικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν προερχόμεναι καὶ δεδωκυίας συνιστώμεναι ὑπὸ τῶν οἰκείων Σεβ. Ἱεραρχῶν. Πληροφορία καὶ αἰτήσεις παρὰ τῆ Δ)σει Ὁρθοσκευτικῆς Διαφωτίσεως καὶ Τύπου, εἰς τὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἰω. Γενναδίου 14, παρὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Πετράκη, τηλέφ. 72.112).

#### ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τῆ 7ῃ ἱσταμένου μηνός, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, συγχωροστατούντων τῶν ἐν Ἀθήναις μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προέστη τῆς ἐπὶ τῇ κηδεῖα τοῦ ἀποβιώσαντος, τῆ 5ῃ, Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀειμνήστου Στρατάρχου Ἀλεξάνδρου Παπάγου νεκρωσίμου Ἀκολουθίας, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναφῶ τῶν Ἀθηνῶν.

—Ἡ Α. Μακαριότης τῆ 18ῃ παρελθ. μηνός παρέστη γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ παρεπιδημούντος ἐν Ἀθήναις Σεβ. Μητροπολίτου Τολέδου κ. Σαμουήλ, εἰς ὃ συμπαρακάνθησαν οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Ρωγῶν κ. Διονύσιος καὶ Μελίτης κ. Ἰάκωβος.

—Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, μεταβάς τῆ 1ῃ παρελθ. μηνός εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Δημ. Ἔργων, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Καραμανλῆ, τῆ δὲ 3ῃ τρέχ. μηνός, μεταβάς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Στεφανοπούλου καὶ τῆ 11ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός ἐδέχθη εἰς συνεργασίαν τὸν νέον Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Θεοτόκην ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπεῖῳ.

—Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος προήδρευσε συνεδριῶν: Τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π, τῆ 22α, 24η, 27η καὶ 31ῃ Αὐγούστου, τῆ 7ῃ, 15ῃ, 21ῃ καὶ 28ῃ παρελθ. μηνός καὶ τῆ 12ῃ τρέχ. μηνός, τῆς «Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Ἑνωσιν τῆς Κύπρου» τῆ 14ῃ παρελθ. μηνός, καθὼς καὶ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐκτελεστῶν τοῦ Ἀχιλλοπούλειου Κληροδοτήματος. Τῆ δὲ 17ῃ καὶ τῆ 20ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός προήδρευσε συσκέψων ἀφορωσῶν τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἱ. ναοῦ τῆς Ἀγ. Τριάδος.

—Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ρωγῶν κ. Διονυσίου, μετέβη τῆ 4ῃ ἱσταμένου μηνός ἀεροπορικῶς εἰς Ἰωάννινα, ὁπόθεν ἐπαυθίθη μετὰ διήμερον.

—Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἐμμ. Τσουδερὸν, τὸν Ὑπουργὸν Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Ράλλην, τὸν Ὑφυπουργὸν Συγκοινωνιῶν κ. Παπακωνσταντίνου, τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Θυατείρων κ. Ἀθηναγόραν, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον, τὸν Δήμαρχον Ἰωαννιῶν κ. Σακκά, τὸν πρόεδρον τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν ἀπανταχοῦ Κεφαλλήνων κ. Τζανετᾶτον, τὸν Στρατηγὸν κ. Καλλίσκου, τὸν Διοικητὴν τοῦ Ἀγ. Ὄρους κ. Κωνσταντόπουλον, τὸν καθηγητὴν κ. Χαραμῆν, τὸν Γεν. Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Καψαμπέλην, τὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας κ. Σίμπλεϋ, τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Μηπρασιώτην μετὰ τοῦ κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἰωαννίδου, τὸν καθηγητὴν κ. Μπόνην, τὸν Πρόεδρον Ἐφετῶν κ. Φουριαδάκη, τὴν διευθύντριαν τοῦ Ἰνστιτούτου Βενετίας κυρίαν Ἀντωνιάδου, τὸν βουλευτὴν Πειραιῶς κ. Βαβολίνην, τὸν Ὑπουργὸν Ἐργασίας κ. Στράτον, τὸν πρ. Ὑπουργὸν κ. Πιπινέλλη, τὸν πρ. Ὑπουργὸν κ. Πολίτην, τὸν Πρεσβευτὴν κ. Κούσαν, τὸν Γέροντα Σκευοφύλακα τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων Παν. Ἀρχιμανδρίτην κ. Κυριακόν, τὸν Ὑποδιοικητὴν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς κ. Μπεργάρην, τὸν πρῶην Ὑπουργὸν κ. Ἀλαμανῆν, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Σεργιουπό-

λεως κ. Βασίλειον Σαμάχαν, τὸν βουλευτὴν Ἰωαννίνων κ. Παπαδόπουλον, τὸν στρατηγὸν κ. Κωστόπουλον, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Συνδίκαν, τὸν μουσουργὸν κ. Καζάσογλου, τὸν μουσικοκριτικὸν κ. Χαμουδόπουλον, τὸν καθηγητὴν τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης κ. Τζιανέλλι, τὸν Πρόεδρον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀθηνῶν κ. Θεοδωρόπουλον μετὰ τοῦ Δημ. Συμβούλου κ. Δρέττα, τὸν μέγαν ἀυλάρχην τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κ. Δ. Λεβίδην, τὸν βουλευτὴν Τρικάλων κ. Κασιλάμπρον, τὸν βουλευτὴν Ἰωαννίνων κ. Δημάρατον, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πηλουσίου κ. Παρθένιον, τὸν Νομάρχην Ἰωαννίνων κ. Παλαιολόγον, τὴν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας κυρίαν Σέντερ, κ. ἄ.

#### ΕΠΑΡΧΙΑΙ

##### Ἱερὰ Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Δημητσάνας, ὅτι: Τὸν ἀφικόμενον ἐκέισε τῆ 8ῃ παρελθ. Αὐγούστου νέον Μητροπολίτην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Σεβασμιώτατον κ. Εὐστάθιον ὑπεδέξατο μετὰ μεγίστης χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετ' ἐκδηλώσεων εὐλαβείας καὶ ἀγάπης σύσσωμος ὁ λαὸς τῆς ἱστορικῆς πόλεως, ἡγουμένου τοῦ Ἱερατείου, ἀφ' οὗ καθ' ὅλην τὴν ἀπὸ Πατρῶν διαδρομὴν τῆς Α. Σ. ἐγένετο αὕτη ἀντικείμενον παρομοίων συγκινητικωτάτων λαϊκῶν ἐκδηλώσεων ἐν ἅπασιν τοῖς ἐνδιαμέσοις σταθμοῖς. Εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως, ὑπὸ μεγαλοπρεπῆ ἀψίδα, ἡ Α. Σ. ἐνεδύθη τὸν Ἀρχιερατικὸν Μανδύαν καί, μετὰ ἐνθουσιώδη προσφώνησιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως κ. Μελετοπούλου, κατηθύθη ἐν πομπῇ εἰς τὸν ἱερὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἀγ. Κυριακῆς, εἴθα ἐτελέσθη ἡ ἐνθρόνισις κατὰ τὸ καθιερωμένον τυπικόν. Κατὰ τὴν τελετὴν αὐτήν, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ἀνάγνωσιν τῆς ἀναγγελούσης τὴν ἐκλογὴν τῆς Α. Σ. Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ Β. Διατάγματος, προσεφώνησαν ὁ Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἐπαρχίας, ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος καὶ δύο λαϊκοὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐπιστημόνων. Ἀκολουθῶν δὲ ἡ Α. Σ. εἶπε τὸν ἀλλαχού τοῦ παρόντος φύλλου δημοσιευόμενον ἐνθρονιστήριον λόγον. Μετὰ τὴν Ἀπόλυσιν ἔπαιν τὸ πημιμυροῦν τὸν ναὸν ἐκκλησιασμα, παρελάσαν πρὸ τοῦ νέου Ἀρχιερέως, ἡσπᾶσθη τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.

Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Θεοκλήτος, παρ' ᾧ ὑπηρετήσεν ὡς Πρωτοσύγκελλος μέχρι τῆς εἰς Ἀρχιερέα προαγωγῆς αὐτοῦ ὁ ἐνθρονισθεὶς νέος Μητροπολίτης, ὁ παρὰ τῆ Ἱ. Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος Καθηγητῆς κ. Ἰωάν. Κορμίρης, ὁ βουλευτὴς Γόρτυνης κ. Ἱ. Τσοῦρνος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἐλθόντες ἐπὶ τούτῳ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐκ Πατρῶν, οἵτινες καὶ συνώδευσαν τὴν Α. Σ. ἐκ τοῦ ναοῦ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Οἶκον.

—Ὁ νέος Μητροπολίτης ἐτέλεσε τὴν πρῶτην ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ Ἀρχιερατικὴν Λειτουργίαν τῇ ἀμέσως ἐπομένῃ Κυριακῇ, συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Θεοκλήτου, ὡμίλησαν δὲ ἀμφοτέροι οἱ Ἱεράρχαι πρὸς τὸ πυκνὸν ἐκκλησιασμα, ὅπερ βαθύτατα συνεκινήθη.

##### Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Βόλου, συνήλθεν αὐτόθι τῆ 25ῃ-28ῃ τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου Κατηχητικὸν Συνέδριον, συγκληθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰωακείμ. Εἰς τοῦτο, πλὴν τοῦ παρὰ τῆ Ἀποστολ. Διακονία ἀρμοδίου Διευθυντοῦ, παρευρέθη καὶ ὡμίλησε καὶ ὁ Καθηγητῆς τοῦ Π)μίου Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδας Φιλιππίδης.

Κατὰ προτροπὴν τῆς Α. Σ. ὁ ἐκ τῶν Διευθυντῶν τῆς Ἀποστολ. Διακονίας κ. Σ. Κόλλιας ὡμίλησε χάριν τῶν γονέων ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναφῶ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου.

##### Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κορίνθου, συνήλθεν αὐτόθι τῆ 15ῃ παρελθ. μηνός Κατηχητικὸν Συνέδριον, συγκληθὲν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Προκοπίου, διὰ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῶν ἐνοριῶν τῶν Δήμων Κορίνθου

καὶ Λουτρακίου καὶ τῶν τέως Δήμων Σωλυγείας, Νεμέας, Κλεωνῶν καὶ Βάχας. Παρέστησαν εἰς αὐτό, προσκλήσει τῆς Α. Σ., ὃ τε παρὰ τῆ Ἀποστ. Διακονία ἐπὶ τῶν Κατηχητῶν. Σχολείων Διευθυντῆς καὶ ὁ Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου τῶν Ἀθηνῶν κ. Λεωνίδας Ἰω. Φιλιππίδης, οἵτινες καὶ ὠμίλησαν πρὸς τοὺς συνέδρους.

—Πρὸ τοῦ, ὡς ἀνωτέρω, Συνεδρίου, κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, εἶχον ἤδη πραγματοποιηθῆ καὶ ἕτερα δύο ὅμοια Συνέδρια. Τὸ τοῦ Ξυλοκάστρου, ὅπερ συνήλθεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Προκοπίου, τῆ 3ῃ Σεπτεμβρίου, μετέσχον δὲ τούτου οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κ. κ. Λεωνίδας Φιλιππίδης καὶ Γεράσιμ. Κοινιδάρης, ὁ Ὑφηγητῆς τοῦ Παν/μίου Θεσ/νίκης κ. Σοφ. Λώλης καὶ ὁ προερχόμενος ἀρμόδιος παρὰ τῆ Ἀποστολ. Διακονία Διευθυντῆς κ. Σ. Κόλλιας. Καὶ τὸ τῆς Γκούρας, διὰ τοὺς Κατηχητὰς τῶν ἐνοριῶν Φενεῶν, Στυμφαλίας καὶ Πελλήνης, τῆ 10ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, καθ' ὃ, πλὴν τοῦ κ. Σ. Κόλλια, ὠμίλησαν ὁ τε Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἐπαρχίας Κορινθίας κ. Εὐστ. Μητραράς, οἱ θεολόγοι Καθηγηταὶ κ.κ. Ἰ. Ρεβύθης, Κ. Κουσουλός καὶ Δ. Νικολόπουλος καὶ ἡ δις Βεατρίκη Λαπατά.

#### Ἱερά Μητρόπολις Μαρωनीας

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Κομοτηνῆς, ἐπανηγυρίσθη μετὰ μεγάλης λαμπρότητος ἡ ἐπέτειος τοῦ αὐτοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, ἐπὶ τῆ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Τιμοθέου καὶ συμμετέχοντος σύμπαντος τοῦ Ἱερατείου, παρισταμένων δὲ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτου ἐκκλησιασματος ἑορταστών.

—Ἐπὶ τῆ ἀποδοσει τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, πανηγυρίζουσι τῆς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἰδρυθείσης ἐν Φατήρ-Γιακὰ Ροδόπης νέας ἀνδρώας ἱερῶς Μονῆς τῆς Παναγίας Φανερωμένης, ἐτελέσθη αὐτοῦ τριήμερος ἑορτασμός, τελεταρχούντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἐν συρροῇ χιλιάδων εὐλαβῶν προσκυνητῶν, προσδραμόντων ἐκ τε τῆς Κομοτηνῆς καὶ τῆς ὑπαίθρου καὶ ἐξ ἄλλων Ἐπαρχιῶν. Τῆ δὲ 28ῃ Αὐγούστου ἐ. ἔ. ἡ Α. Σ. ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κωμοπόλεως Ἰάσμου.

—Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, ἑρατεπύθη θυματουργικῶς ἡ ψυχοπαθῆς ὄρανη Κυρατσούλα Χριστοδουλάκη κατὰ τὴν ἐφετεινὴν πανήγυριν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγ. Μαρίας τῆς Ἰάσμου.

—Ἐπίσης πληροφοροῦμεθα ἐκ Κομοτηνῆς, ὅτι ὁ Ἰηροσκευτικός καὶ Φιλανθρωπικός Σύλλογος Γυναικῶν Κομοτηνῆς «Οἱ Δώδεκα Ἀπόστολοι» ἀπεφάσισεν, ὅπως τεθῆ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

—Ἡ ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Κομοτηνῆς καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ὥραν 9.5' μ. μ. μετάδοσις θρησκευτικῶν ὁμιλιῶν ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως εἰς τὴν ὥραν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνεχίζεται τακτικῶς.

#### Ἱερά Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Κατὰ τὰς ἐκ Σιδηροκάστρου πληροφορίας, ὁ Σ. Μητροπολίτης κ. Βασίλειος προήδρευσε τὸ ὑπ' αὐτοῦ συγκληθέντος, τῆ 26ῃ καὶ 27ῃ παρελθ. μηνός, Ἀ' Κατηχητικοῦ Συνεδρίου τῆς Ἐπαρχίας εἰς ὃ ὠμίλησε, πλὴν τοῦ παρὰ τῆ Ἀπ. Διακονία ἀρμόδιου Διευθυντοῦ, καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀθανάσιος Γκίνης.

#### Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Ἀταλάντης, ὅτι: Τῆ Κυριακῇ, 18ῃ παρελθ. Σεπτεμβρίου, ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς, μερίμνη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἀμβροσίου καὶ τῆ συμβολῆ τῆς Ἀποστολ. Διακονίας, ἀνεγερθείσης αὐτοῦ αἰθούσης θρησκευτικῶν συγκεντρώσεων, ἐπὶ οἰκοπέδου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων. Τὸν ἐπὶ τοῖς ἐγκαίνιοις Ἀγασμὸν ἐτέλεσεν ἡ Α. Σ. περὶ ὥραν 4 μ. μ., συμπαραστατούμενος ὑπὸ τοῦ Ἱερατείου τῆς πόλεως. Ἀκολουθῶς ὠμίλησαν ὁ ἐκ τῶν Διευθυντῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκπρόσωπος ταύτης Ἀρχιμ. κ. Παντελεήμων Καρανικόλας καὶ ὁ Ἱεροκῆρυξ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀμβρόσιος Τσατσάνης, ἀντιπρόσωπος δὲ τῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως ἐπιτροπῆς ἐξέθηκε τὰ πεπραγμένα αὐτῆς. Τὴν τελετὴν κατέκλεισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὅστις ὁμίλη-

σας ὑψαρίστησε τὴν Ἀποστ. Διακονίαν καὶ πάντας τοὺς ὀψωσθήποτε συμβαλόντας εἰς τὴν ἀνεγερσιν τῆς ὠραίας αἰθούσης καὶ ἀπηύθυνε πατρικὰς προτροπὰς καὶ νουθεσίας διὰ τὴν ἐπωφελεῖ χρησιμοποίησιν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν αὐτῆς, χάριν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἀνηγέρθη αὐτή.

Τὴν πρωίαν τῆς αὐτῆς Κυριακῆς ἡ Α.Σ. ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Ἁγ. Θεοδώρων, ὠμίλησε δὲ κατ' αὐτὴν ὁ ἐκ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀποστ. Διακονίας Ὑποδιευθυντῆς τοῦ Θεολογ. Οἰκοτροφείου Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης.

—Κατὰ τὰς ἐκ Λαμίας πληροφορίας, τὸ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἀμβροσίου συγκληθὲν καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ, ὡς ἀλλαγῆ τοῦ παρόντος σημειοῦται, συνελθὼν αὐτοῦ Β' Ἱερατικῶν Συνέδριον, τῆ 20ῃ καὶ 21ῃ παρελθ. μηνός, παρηκολούθησαν μετ' ἀδιαπτότου ἐνδιαφέροντος πᾶντες ἀνεξαιρέτως οἱ Ἐφημέριοι τῆς Ἐπαρχίας, ὠμίλησαν δὲ κατ' αὐτὸ πλὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, λαβόντος τὸν λόγον ἐπὶ πάντων τῶν θεμάτων: 1) Ὁ Γεν. Δ)τῆς τῆς Ἀποστολ. Διακονίας Καθηγητῆς κ. Β. Βέλλας, περὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τοῦ ἔργου αὐτῆς. 2) Ὁ ἐκ τῶν Δ)ντῶν τῆς Ἀποστ. Διακονίας Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρ. κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖος, περὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐνορίας ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου. 3) Ὁ θεολόγος Καθηγητῆς κ. Π. Ζωγράφος, περὶ τοῦ «ποῖαι αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ Ἐφημερίου». 4) Ὁ θεολόγος Καθηγητῆς κ. Ι. Τασάκος, ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἐκκλησία—Σχολεῖον—Οἰκογένεια». 5) Ὁ Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Γεώργιος Παυλίδης, περὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας. 6) Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἰω. Μακρόπουλος, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδας, περὶ τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως ὡς Μυστηρίου καθαρμού. 7) Ὁ παρὰ τῆ Ἱ. Μητροπόλει, ἐν Ἀταλάντῃ, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἀπ. Διακονίας Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀμβρόσιος Τσατσάνης, περὶ ἐιδικῶν τινῶν προβλημάτων (τεκνογονία, ἀδικία, διαζύγια) τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τοῦ Ἐφημερίου. Καὶ 8) ὁ Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παν. Ἀρχιμ. κ. Α. Ἀντωνάρας, περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου ἐπὶ τῆς Κοινωνίας.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου κατέκλεισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, συγκεφαλαιώσας τὰ λεχθέντα καὶ συστήσας τὴν πιστὴν τούτων ἀπὸ μέρους τῶν Ἐφημεριῶν ἐφαρμογήν.

—Τῆ 22ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, τῶν λοιπῶν Ἐφημεριῶν ἀποχωρησάντων εἰς τὰς παροικίας αὐτῶν, παρέμειναν ἐν Λαμιά οἱ ἐκ τούτων ἀσκούντες τὸ ὑποὔργημα τοῦ Ἐξομολόγου, χάριν τῶν ὁποίων ἀφίκετο ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ὁ παρὰ τῆ Ἀπ. Διακονία ἀρμόδιος Διευθυντῆς Παν. Ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος Χαλόφτης, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἀλλαγῆ τοῦ παρόντος, ὅστις ὠμίλησε περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως, ἐν γένει. Μετ' αὐτὸν δὲ ὠμίλησαν οἱ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίται κ.κ. Ἀ. Ἀντωνάρας, περὶ τῶν ἐκ τοῦ Μυστηρίου μεγάλων ὠφελειῶν, Α. Τσατσάνης, περὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς μορφώσεως τοῦ Ἐξομολόγου, Ἰω. Μακρόπουλος, περὶ τῶν Ἐπιτιμιῶν, καὶ Γ. Παυλίδης, περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἱ. Ἐξομολογήσιν ἐμφανιζομένων δυσχερειῶν.

Ἐπὶ πάντων τῶν θεμάτων τούτων διεξήχθη λίαν ἐποικοδομητικὴ συζήτησις, τὰ δὲ πορίσματα ταύτης ἀνεκεφαλαίωσεν, ἐν τέλει, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὅστις καὶ ἐπεσφράγισε τὴν Σύναξιν δι' ἐνθουσιώδους προσλαλιάς.

#### ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ἀποφάσει τοῦ Ἀγγλοῦ Κυβερνήτου τῆς Κύπρου ἀπηλλάθη ἐκέθην ὁ Ἱεροκῆρυξ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἀνάργυρος Σταματόπουλος καὶ ὁ Θεολόγος καθηγητῆς κ. Λουκάς Κοκολιός.

Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα» τῆς Κύπρου ἐν σημειώματι ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ διωγμῶν» καυτηριάζει τὰς ἀπελάσεις καὶ τοὺς διωγμούς τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν καθηγητῶν.

#### ΔΙΑΦΟΡΑ

Κατὰ δημοσιογραφικὰς πληροφορίας, τὸ Παγκ. Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ τῆ πραγματοποιήσῃ τῆς Διασκέψεως τῶν Ἐπισκόπων Μεγάλων (18-23 Ἰουλίου), ὠργάνωσε τὴν συνεργασίαν τῶν ἐν Γενεύῃ Ἐκκλησιῶν εἰδικῶν τελετῶν προσευχῆς τῆ 18ῃ Ἰουλίου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἀπ. Πέτρου.

—Ἐν Δανος τῆς Ἑλβετίας συνήλθε (2-9 Αὐγ.) ἡ Κεντρικὴ

Ἐπιτροπῇ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς πρώτην συνάντησιν μετὰ τὴν ἐν Evanston συνέλευσιν. Μετὰ τῶν θεμάτων τῆς συσκέψεως ταύτης τὰ σπουδαιότερα ἦσαν 1) Ἡ ἔννοια τῆς Χριστιανικῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ 2) Ἡ ἀλληλοβοήθεια τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἀσχοληθῇ προσεχῶς μετὰ τὴν πρὸς τὸ Συμβούλιον σταλείσαν ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ρωσίας, ἐν σχέσει πρὸς τὸν προσηλυτισμὸν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν.

—Μεταξὺ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἰνδιῶν ἐκ 361.934.581 οἱ Χριστιανοὶ ἀριθμοῦνται εἰς 8.166.255. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν τούτων οἱ Καθολικοὶ εἶναι 3.673.548. Εἰς δευτέραν σειρὰν ἔρχονται οἱ Ὀρθόδοξοι τοῦ Μαλαμπάρ ἐκ 350.000. Οἱ λοιποὶ κατανέμονται εἰς διαφόρους προτεσταντικὰς ὁμολογίας

### BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

**Μητροπολίτου πρ. Νευροκοπίου Γεωργίου**, Αἱ βάσεις τῆς ἐνώσεως τῆς Δυτικῆς μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν πραγματικὴν βουλὴν τοῦ Κυρίου. Μελέτη ἱστορικῆ —Συμβολικῆ—Κανονικῆ. Ἐν Ἀθήναις 1955, σελ. 52.

**Ἀρχ. Χρ. Θέμελι**, Καθαιρέσεις Μητροπολιτῶν Εὐρύπου, ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Ἀρχείου Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου». Ἀθήναι 1955, σελ. 17.

**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καρύστου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας». Ἀθήναι 1955, σελ. 44.

**Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαίου**, Ἡ ἀξία τοῦ σταυρικοῦ Πάθους τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀθήναι 1955.

**Ἀρχιμ. Ν. Βαφειδίου**, Αἱ ὄντολογικαὶ καὶ γνωσιολογικαὶ θεωρίαι τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Νύσσης. Θεσσαλονίκη 1955.

**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἐκκλησ. ἐπαρχίαι τῆς Θράκης καὶ ὁ φάκελος 434 τῆς βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς περὶ Θράκης, I, Ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία Ἀδριανουπόλεως. Ἀθήναι 1955 σελ. 81-120.

**Ἀρχιμ. Μ. Φούγια**, Ἐκκλησία αὐτοχειροτονήτων ἐν Οὐκρανίᾳ. Ἀλεξάνδρεια 1955.

**Ε. Καρπαθίου**, Μητροπολίτου, Ἡ ἐν Κῶ πάλαι ποτὲ διαλάμφασα Ἱερὰ μονὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἀθήναι 1955, σελ. 11.

**Ἀπ'** τὸ σκοτάδι στὸ φῶς, Τ. Β', ἐκδ. «Ζωῆς». Ἀθήναι 1955.

**Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου**, ἔτος 10ον, τευχ. 2.—Ἀθήναι 1955. Ἐκ τῶν περιεχομένων: **Δ. Βεζανῆ**, Θρησκεία καὶ Ἔθνος. **Ἀρχιμ. Χρ. Θέμελι**, Καθαιρέσεις Μητροπολιτῶν Εὐρύπου, **Φ. Παπαδόπουλος**, Τὸ ἀπόρητον τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως.—Γνωμοδοτήσεις καὶ Βιβλιοκρισίαι.

### ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

**Ἱ. Μ. Αἰτωλίας** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 1130) 17 - 8 - 55, 1367) 8 - 8 - 55 καὶ 1477) 22 - 8 - 55 ὑμέτερα ἔγγραφα· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Μ. Κοζάνης** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 17) 6) 5 - 8 - 55 ὑμέτερον ἔγγραφον καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Μ. Καρυστίας καὶ Σκύρου** ἐλάβομεν τὸ ἀπὸ 29) 7) 55 ὑμέτερον ἔγγραφον· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Ἐπ. Ἱερὰς καὶ Σητείας** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 414) 172) 1 - 8 - 55 ὑμέτερον ἔγγραφον· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Μ. Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 12578) 25 - 7 - 55 ὑμέτερον ἔγγραφον καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Μ. Ἐλασσώνος** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 475) 28) 7) 55 ὑμέτερον ἔγγραφον· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Ἱ. Μ. Κασσανδρείας** ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 559) 28 - 7 - 55 ὑμέτερον ἔγγραφον· σὰς εὐχαριστοῦμεν.—**Αἰδ. Ἐμμ. Κεντρῶν, Πειραιᾶ, καὶ Δημ. Μπέλλον, Μεταξοχώριον, Λαρίσης** ἀλλαγὴ διευθύνσεως σὰς ἐγένετο.—**Παν. Ἀρχιμ. Φίλ. Βιτάλην, Πρέβεζαν** ἐνεγράφητε.—**Αἰδ. Ἰωάν. Τομαζιανάκη, Κούνεν, Κισσάμου** ἐνεγράφητε· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.—**Ὁσ. Θεοφ. Σταυροπούλου, Σηροχώριον, Πατρῶν** ἀλλαγὴ διευθύνσεως σὰς ἐγένετο· διὰ τὴν προμήθειαν τῶν βιβλίων, ἀπευθύνθητε εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασίου 1, Ἀθήνας.—**κ. Ἐμμ. Καλλιγερῶν, Δειβάδιον, Κυθήρων** πατὴρ σὰς ἐνεγράφη· δυστυχῶς τὸ πρῶτον ἀπὸ ὑμᾶς ἐπληροφορήθημεν τὴν παράλειψιν ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

**ΖΗΤΕΙΤΑΙ** πρὸς ἀγορὰν πλήρης σειρὰ τῶν τόμων τῆς «Ἐκκλησίας» ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς τὰ γραφεῖά μας, Φιλοθέης 19, Ἀθήναι (τηλ. 27-689).

\*  
Ἐνεκεν ἀνυπερβλήτου τεχνικῆς δυσχερείας δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐκδοσις τῆς «Ἐκκλησίας» κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Σεπτέμβριον ἐ.ε.—Τὸ προσεχὲς διπλοῦν, ὡς πάντοτε, φύλλον θὰ ἐκδοθῇ κανονικῶς περὶ τὴν 15ην Νοεμβρίου ἐ.ε.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200) 40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ὡς ἐτροποποιήθη, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικὰ πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων Ἐφημερίου: 1) Ἁγίου Νικολάου Κεντρικοῦ καὶ 2) Ἁγίου Γεωργίου Ρεικίω.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Ἄρτης Σεραφεῖμ.

### Ἱερὰ Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47, 48 καὶ 63 τοῦ Α. Ν. 2200) 40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» καὶ τὰς περὶ ἐκπαίδευσως τοῦ Ἱ. Κλήρου διατάξεις καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου Ἐφημερίου τοῦ ἐν Σωτηριανικοῖς Ἱ. Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 2ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Δημήτριος.

### Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200) 40, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημεριῶν», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς χηρευούσας θέσεις τακτικοῦ Ἐφημερίου τῶν ἐνοριῶν: 1) Κέδρου, 2) Κοσκινᾶ καὶ 3) Κερασιᾶς, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖά μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐνορίας.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 22ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κύριλλος.

### Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 § 2-3 καὶ 47 § 1 ἐδάφ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200) 40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νεαπόλεως — Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικῆς ἀφίστην μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χηρευούσης Ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 25ῃ Αὐγούστου 1955

† Ὁ Θεσσαλονικῆς Παντελεῆμων.

### Ἱερὰ Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200) 40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», Α. Ν. καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ

ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Ἐφημερίου τοῦ ἐν Καστρακίῳ Ἱ. Ναοῦ Κοιμ. Θεοτόκου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι Ἐφημεριοὶ τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Κορινθίας Προκόπιος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Κυθήρων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200]40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», τὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 536]54 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Α. Ν. 540]50 «περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καρβουνιάδων τῆς ὁμωνύμου κοινότητος, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω ἀρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200]40 ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κυθήροις τῇ 21ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Κυθήρων Δημήτριος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Α. Ν. 2200]1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ τὰς τούτω σχετικὰς διατάξεις, προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ χειροτονηθῶσιν ὡς τακτικοὶ Ἐφημεριοὶ εἰς τινὰ τῶν Ἑνοριῶν τῶν χωριῶν, Λυκοχίων, Ροῖνου, Μαινάλου, Περθωρίου, Λεβιδίου (Ταξιάρχῶν), Τριπόλεως (Προφ. Ἡλιοῦ), Νεοχωρίου, Ἁγιοργιτικῶν, Μάκρης, Κερασταρίου, Κεράτουλα, Νέας—Χώρας, Περδικοβρύσεως, Ἄστρους, Παράλιου Ἄστρους, Πέρα—Μελάνων, Λεωνιδίου (Ἁγίας Αἰκατερίνης), ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσι ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ εἰρημένου Νόμου, καὶ τῶν νεωτέρων σχετικῶν διατάξεων ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν, προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους διὰ τὰς Ἑνορίας ταύτας.

Ἐν Τριπόλει τῇ 3ῃ Ὀκτωβρίου 1955

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωονείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47, καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200]40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ἁγίου Γεωργίου τοῦ χωρίου Κίρκης, ἵνα ὑποβάλλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης τὰ νόμιμα καὶ κανονικά Πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 2ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Μαρωονείας Τιμόθεος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβ. καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1463, ἐ. ἔ. Προκηρύξεως αὐτῆς, συναδᾶ τῷ ἀρθρῳ 26 τοῦ ἀναγκ. Νόμου 2200]1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσι αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευομένης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἑνορίᾳ Ἄσπεριου «Βρυνίκου» Ἐλους.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 29ῃ Αὐγούστου 1955

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ ἡ κενὴ θέσις τακτικοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ ἑνοριακοῦ Ναοῦ «Κοίμησις τῆς Θεοτόκου» Ριγανίου Ναυπακτίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν αὐτὴν, ὅπως ὑποβάλλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 10ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας Χριστοφόρος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 46 τοῦ Α. Ν. 2200]40, «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας Ἁγίου Νικολάου τῆς Κοινότητος Συβότων (Μούρτου), ἵνα ὑποβάλλωσι ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ὡς ἀνωτέρω χηρευομένης Ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 16ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Δωρόθεος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει 1ον) τὰ ἀρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200]1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536]1945 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3ον) τὸ ἀρθρον 28 τοῦ Νόμου 540]1945 «περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κάτωθι κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐπαρχίας ἧτοι:

1ον. τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ» τῆς Κοινότητος ΜΥΤΙΛΗΝΩΝ—ΣΑΜΟΥ.

2ον. Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ» τῆς Κοινότητος ΔΡΑΚΑΙΩΝ—ΣΑΜΟΥ καὶ

3ον. Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ» τῆς Κοινότητος ΚΑΡΑΒΟΣΤΑΜΟΥ—ΙΚΑΡΙΑΣ, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α. Νόμου 2200]1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Λιμένι Βαθέος Σάμου τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200]1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις ἧτοι: 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ξηρολίμνης καὶ 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ποντοκόμης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλλωσι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντῖνος.

#### Ἱερὰ Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200]40, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Πάντων Γαργαλιάνων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐφημεριακῆς ταύτης θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικά πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 22ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Δαμασκηνός.

**Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης**

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κοιλιάδι Ἑρμιονίδος Ἱ. Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ ἱερωθῶσι καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 § 1 ἐδάφ. β' τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 536)45 καὶ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 8 τοῦ Ν. Δ. 415)47, ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ αὐτῶν πιστοποιητικά.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 20ῇ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος.

**Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος**

Προσκαλεῖ τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου Μεσοχωρίου καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α. Ν. 2200)40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Α. Ν. 807)1945, ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως των.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 24ῇ Αὐγούστου 1955

† Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος.

**Ἱερὰ Μητρόπολις Φλωρίνης, Ἀλμωπίας καὶ Ἐορδαίας**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἀρθροῦ 50 τῆς κωδικοποιηθείσης Ἐνοριακῆς Νομοθεσίας καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἐνορίας τοῦ χωρίου Ξυνοῦ-Νεροῦ-Φλωρίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἀνωτέρω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα ἡμῶν τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά των, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου.

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 13ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Φλωρίνης—Ἀλμωπίας καὶ Ἐορδαίας Βασίλειος.

**Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ἐνοριακοῦ Νόμου 2200)1940, «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τοὺς σχετικούς Νόμους περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω Νόμων ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κοινότητος Καταρράκτου τῆς ἡμετέρας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἵνα ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς προθεσμίας μηνὸς τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Χίῳ τῇ 17ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Χίου Παντελεήμων.

**Ἱερὰ Ἐπισκοπὴ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 46 παρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200)1940, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ κεκτημένους τὰ τε κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἠλίου Ἐπισκοπῆς Ρεθύμνης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ νόμιμα πιστοποιητικά.

Ἐν Ρεθύμνῃ τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1955

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Ἀθανάσιος.

**Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ,  
Διοικ. Ὑπηρεσίας**

Πολλοὶ τῶν Ἱερῶν γράφουν εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ὁρθοδοξοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Στρατοῦ (Γ.Ε.Σ./Β 10), ἐξ ἀφορμῆς παλαιότερου δημοσιεύματος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ζητοῦντες ἐξηγήσεις προκειμένου νὰ προσληφθοῦν ὡς στρατιωτικοὶ ἱερεῖς.

Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐνδιαφερομένων γνωρίζομεν τὰ κάτωθι:

Προλαμβάνονται εἰς τὸ Σῶμα τῶν Στρατιωτικῶν Ἱερῶν (Σ.Σ.Ι.) ἱερεῖς ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὁρους:

I) Ὡς Μόνιμοι μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ Λοχαγοῦ.

Προσόντα:

α) Δίπλωμα Θεολογικῆς Σχολῆς ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἢ ἰσοτίμου τούτω ἑτέρας Ὁρθόδοξης Σχολῆς τῆς Ἀλλοδαπῆς ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τοῦ Κράτους, (πρωτότυπον ἢ ἀντίγραφον).

β) Ἀδεία τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως καὶ πιστοποιητικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν ᾧ νὰ ἐμφαίνεται ὅτι ὁ προτεινόμενος ἔχει ὑγιᾶς περὶ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ ἦθος σεμνόν.

γ) Ἀγαμος, ὅπως νὰ ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πιστοποιητικοῦ.

δ) Πλήρης Ἀντίγραφον Φύλλου Μητρώου (Α.Φ.Μ.) τοῦ οἰκείου Στρατολογικοῦ Γραφείου.

ε) Ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 40 ἐτῶν.

II) Ὡς Ἐφεδροὶ μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ Λοχαγοῦ.

Ἄπαντα τὰ διὰ τοὺς Μόνιμους ὡς ἀνωτέρω προσόντα. πλὴν τῆς ἀγαμίας καὶ ἡλικίαν, οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 50 ἐτῶν.

III) Ὡς Ἐφεδροὶ μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ Ὑπολοχαγοῦ.

Προσόντα:

Ἄπαντα τὰ ἀνωτέρω διὰ τοὺς Ἐφ. Λοχαγοὺς, πλὴν τοῦ Διπλώματος τῆς Θεολογίας. Ἄντ' αὐτοῦ δεῖν νὰ κέκτηνται ἀπολυτήριον Ἱερατικῆς Σχολῆς, Ἱεροδιδασκαλείου, Διδασκαλείου ἢ Γυμνασίου.

Τὰ ἀνωτέρω δικαιολογητικά ὑποβάλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Β 10/Γ.Ε.Σ.

(Ἐκ τῆς Διοικ. Ὑπηρεσίας Γ.Ε.Σ.)

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ**

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν τοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία» καθυστεροῦσιν εἰσεῖν τὰς συνδρομὰς παρελθόντων ἐτῶν, ὅπως ἀποστείλωσι ταύτας πρὸς τὴν Διαχείρισιν τῆς «Ἐκκλησίας» (Ἀγ. Φιλοθέης 19) ἀνωπερθέτως μέχρι τέλους τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Νοεμβρίου.

**“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”**

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

† Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου — Ἀκαδημαϊκός

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητής

\*Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασηίου 1